

V pote tváre

Každodenný život človeka v produktívnom veku sa nesie v znamení vytvárania niejakých hodnôt. Vo svojich profesiách ľudia trávajú väčšinu svojho dňa a vynaložené úsilie im má priniesť potrebné prostriedky na živobitie. Aj dobrá práca je dar. Časy, keď pracovať bola povinnosť a každý kto nerobil, porušoval zákon, sú dávno za nami. V trhovom systéme musí človek najprv vynaložiť úsilie a nájsť prácu, až potom môže "v pote tváre" dorábať na svoj každodenný chlebič. S dobrým vzdelaním rastie šanca nájsť si aj lepšiu prácu.

Pre nás, emigrantov, je často oveľa náročnejšie zaradiť sa do pracovného procesu ako domácim. Zvlášť, ak človek zastával už nejakú tú funkciu, či dosiahol postavenie v materskej krajine. Po príchode do zahraničia, "padá" dolu a začína od nuly. Najprv je potrebné sa zdokonaľiť v jazyku, potom príde prehodnotenie štúdia, doplnenie vzdelania v súlade s miestnymi požiadavkami a nakoniec absolvovanie mnohých pohovorov, kým prácu dostane. Pesimistické? Možno, ale častokrát reálne.

Lahšie sa o tom píše, ale ťažšie sa táto realita tu v zahraničí žije. Rodina je často bez ďalších príbuzných odkázaná viac menej na seba, a tak aj proces hľadania práce a dopĺňajúceho štúdia je zdĺhavejší a únavnejší. Niektorí to vydržia, iní to vzdajú. Ale podľa hesla: "Stratené je len to, čoho sa vzdáš", pomaly a isto kráčať za svojím cieľom. Niekomu to trvá rok – dva, iným aj desať. Nuž ale ak človek chce robiť niečo, čo ho naplňuje, tak ten "pot tváre", trebárs aj v podobe nočného štúdia, je nevyhnutný. Uvedomujem si, že nikdy predtým som sa

tolko nemodlila za prácu a zdravie pre svoju rodinu ako tu, za morom. Nikdy predtým som si prácu akéhokoľvek druhu nevážila tak, ako je tomu teraz.

Môj manžel odchádza každé ráno preč a zabezpečuje materiálne potreby pre našu rodinu. Ja pokračujem v štúdiách po večeroch a počas dňa sa starám o naše ratolesti. Niekedy ma ten stereotyp ubíja, a tak rada by som prijala nejakú príjemnú zmenu. Keď už je to veľmi ťažké, vtedy si začnem pripomínať, že moje deti majú len jednu mamu a tou som ja a môj manžel má len jednu manželku – mňa. To mi dáva silu ísť ďalej a pracovať na vnútornom fungovaní našej rodiny.

Môj život ma naučil, že nič nie je samozrejmé, že nič neprichádza samé od seba. Vážim si prácu, vážim si zdravie a vážim si aj úlohu, ktorá mi ako manželke a matke bola zverená. A na záver Vám chcem odovzdať jeden citát, ktorý som našla na internete: "Ak chceš niečo, čo si nikdy nemal, musíš preto spraviť niečo, čo si nikdy nespravil."

Mária Eškut

Spravodlivosť a 1. júl 2012

Píše sa 1. júl 2012.

1. júla 2012 bol Deň Kanady, kedy Kanaďania oslávili 145 rokov od jej založenia. Všetci? Nie. Sú aj takí pôvodní obyvatelia, ktorých ľudovo nazývame indiánmi, ktorí sa na tento sviatok pozerajú „nakrivo“ – považujú ho za výročie svojej porážky, za výročie okupácie. Považujú za nespravodlivosť spôsob, akým vláda bielych prevzala kontrolu nad územiami Kanady. Mnohí „bieli“ zase považujú za nespravodlivé, že indiáni majú viaceré výhody, na ktoré ostatní nemajú nárok. Kde je spravodlivosť?

1. júla 2012 hlavné sýrske opozičné skupiny odmietli nový medzinárodný plán pre zostavenie dočasnej vlády, pretože kompromisný návrh Kofi Annana dovoľoval prezidentovi Basharovi Assadovi byť jej súčasťou. Bolo to podľa nich nespravodlivé, aby „tyran“ spolourozhodoval o budúcnosti krajiny. Existujúca sýrska vláda zase vyhlasuje za absolútne nespravodlivé, že opozičné skupiny majú finančnú a materiálnu podporu cudzích vlád. Kde je spravodlivosť?

1. júla 2012 Sv. Otec, pápež Benedikt XVI. odvolal trnavského arcibiskupa Róberta Bezáka, čo vyvolalo veľkú vlnu prekvapenia, otázok a nesúhlasu. Mnohí katolíci i nekatolíci, katolícke i nekatolícke médiá to pocítovali ako nespravodlivosť. Veľa katolíkov, na druhej strane, považuje za správne a spravodlivé, aby o záležitostiach cirkevnej hierarchie rozhodovala

jej hlava, napriek tomu, že dôvody nie sú okamžite publikované. Pocitujú však ako nespravodlivosť, ak sa tí, ktorí nie sú členmi cirkvi, snažia zasahovať do vnútorných cirkevných záležitostí. Kde je spravodlivosť?

Platón vo svojich filozofických úvahách, ktoré vkladá do úst Sokratesa, hovorí o štyroch kardinálnych čnostiach, z ktorých tri (múdrosť, odvaha a umiernenosť), ak sú vo vzájomnej jednote, vyústia do štvrtjej, do spravodlivosti.

Tak vo svojom spise Politeia (Štát, Ústava, Republika) Platón podáva náčrt najlepšieho spoločenského zriadenia, ktoré považoval za uskutočnenie dokonalej spravodlivosti. Ideálny štát má byť dokonale jednotný, pričom však stavovsky rozvrstvený. Prvým stavom sú producenti materiálnych statkov, roľníci, remeselníci, obchodníci, na druhom mieste sú bojovníci, ktorí zabezpečujú vonkajšiu bezpečnosť a vnútorný poriadok, a vládnucci stav tvoria filozofi, ktorí sú spôsobilí riadiť spoločnosť so znalosťou idey dobra. Vo filozofoch je zosobnená múdrosť štátu, v bojovníkoch jeho statočnosť a v uznani vládnuceho postavenia filozofov spočíva umiernenosť, spoločná čnosť všetkých stavov. Ak každá vrstva, každý stav, vykonáva dobre činnosť, ku ktorej je určený, je štát, ako celok, spravodlivý.

Rovnako jediniec koná spravodlivo iba vtedy, ak jeho myšlienky, slová a skutky sú podložené múdrosťou,

Príhovor

odvahou a umiernenosťou. Ak čo len jedna z týchto troch kardinálnych čností chýba, potom štvrtá, spravodlivosť, sa nedá dosiahnuť.

Možno by sme si mohli vyskúšať, či tieto Platónove filozofické úvahy, vyslovené pred 2400 rokmi, nemajú platnosť aj v našom názore na oslavy Dňa Kanady, na sýrsku krízu, na „kauzu bezák“ (ako tento prípad označujú mnohé médiá) a aj v našom každodennom živote. Sme spravodliví? Máme dostatok múdrosti, odvahy a umiernenosti, ak kritizujeme, ak posudzujeme a odsudzujeme?

Jožo Starosta

Úvodník: V pote tváre (Mária Eškut)	1
Príhovor: Spravodlivosť a 1.júl 2012 (Jožo Starosta)	1
Obsah, sponzori, inzerenti, distribúcia, tiráž	2
Ako sa v človeku nestráca človek (súťažný článok)	2
Slovensko na Ptolemaiovej mape (Ing. Pavol Kleban)	3
Zápas o moc - po stopách našej identity IV (Tomáš Hupka)	4
Po stopách vzniku slovenských priezvisk (Andrej Štelmák)	6
Z rodinného archívu (Melanka Káčerová)	8
Oravský humor (Ed Starick)	8
100 rokov od pozorovania zatmenia slnka M.R.Štefánikom (František Kele)	9
Čím obohatia svet Slovania - kardinál Tomáš Špidlík (Tomáš Hupka)	10
Who was John Jambor - William McCarthy (Jožo Starosta)	12
Kto je Bohdan Turok (Věra Kohoutová)	14
Egypt - krajina kontrastov (Olga Slobodníková)	16
Kysačské divadelníky na Slovensku (Ivan Klinko)	17
Ilija Čičvák - Keď bohovia nemrú	17
Nový domov - emigrácia (Andrej Štelmák)	18
Slováka nájdeš všade	19
Pozdrav z Dolnozemskej Kráľoviny a z Petrovca	19
Dobrovoľníctvo v slovenských zahraničných komunitách (Maroš Karabinos)	20
Zamyslenie nad vedením slovenskej komunity v zahraničí (Jožo Starosta)	20
Slávik pod Oravským zámkom (Renata Francistyová)	21
Janáček na brežích Tichého oceánu (Dr. Josef Skála)	22
Tanečná skupina Domovina s Windsoru (Irena Timková)	22
Kto mi odpovie? (Mia Zimmerman)	23
Slovensko na Eurofeste 2012 - Marika Kovalčíková (Jožo Starosta)	24
Predstavenie rozprávky o Čertovi a Princezne (Evka Malenka)	25
Ostrov Savary Island (zálesák Charles - Karol Bodnár)	25
Sun Run 2012, Nový predseda ÚSZ, Chodte do celého sveta	26
Predseda MS v Bavorsku, Speváci zo St. Cyril and Methodius	26
Training Funds for Small Bussinneses (Kat Starosta)	27
Slovensko-kanadské rokovanie o lepšej mobilite mladých	27
Mŕtva veľryba na pláži, Úhoň, Vybrali sme z pošty	27
Ponuka výrobkov a služieb - inzeráty	28
Písmenkovo SU-DO-KU so slovenskou tajničkou	28

Sponzori 15. čísla

Zlatý sponzor

Štefan Mesároš (\$300)

Strieborný sponzor

Fero Kohúček (\$100)

Bronzoví sponzori

Pavlna Čedík (\$50), Milan Kasanič (\$40), Bohuznáma (\$50), Bohuznáma (\$40)

(Staro-)Noví odberatelia

Olga Brough, Mikuláš Trenciansky, Mark Stolarik, John Volentier, Milan Kasanič, Alice Cook, rodina Urbanová

Využite služby inzerentov, ktorí nás podporili svojím inzerátom

Marika Kovalčíková

Peter Husar

Olga Slovák

Dr. Viera Čarnogurský

Peter Levarský

Paul Levarský

Zuzana Klepl

Diana Janek

Distribúcia časopisu

Časopis Slovo z Britskej Kolumbie môžete dostávať poštou - ponúkame plnofarebné výtlačky Slova z Britskej Kolumbie, ktoré Vám pošta doručí priamo do domu. Ročné predplatné na 4 čísla spolu s poštovným je: \$30 Can pre Kanadu, \$35 pre USA a \$40 pre ostatné krajiny sveta. Píšte na poštovú alebo emailovú adresu redakcie.

Časopis si môžete predplatiť aj „on-line“ na

http://www.sk-bc.ca/subscribe_slovo

Časopis si môžete vyzdvihnúť aj v hale slovenskej farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminster, obyčajne po nedeľnej sv. Omši.

Zaujímci o elektronickú verziu časopisu si ju môžu objednať na www.sk-bc.ca/newsletter/subscriptions

Volajte 1-604-944-1554

Ako sa v človeku nestráca človek

Dnešná spoločnosť sa neustále snaží vyhubiť ľudskosť v človeku a tá sa pomaly ocitá na zozname vyhynutých druhov. Neustále počujeme, že treba produkovať, vyvážať, zvyšovať dopyt, vďaka ktorému treba produkovať ešte viac. Veci lepšie, efektívnejšie, novšie. Veci šetriace viac času využiteľného, ako inak, na efektívnu produkciu. Keďže sa ideme pretrhnúť, aby sme si zabezpečili dostatok nevyhnutných zbytočností, chceme si ich užijť čo najviac. Nové auto, telka cez celú stenu, dovolenka pri mori aspoň raz za rok. Masovo z nás vyrábajú stroje určené na produkciu a konzum. Ako nejaké desivé sci-fi, však? No naozaj desivá je realita tohto problému. Stali sme sa závislými na určitom štandarde, no nepripúšťame si to a o abstinencii nechceme ani počuť. Takto sa

prejavuje dnešná reklama. Rozdiel medzi človekom a zvieratom definujeme ako kultivovanosť. Akýsi bontón každodenného života. Lenže oblek a príbor nerobia z opice človeka. Aspoň zatiaľ. Je síce dobré, keď si človek po práci dokáže oddýchnuť, ale keď otec presedí deň pri televízii namiesto toho, aby sa šiel hrať so svojím synom, niečo nie je v poriadku. Pohodlie, ktoré by nám cestu k ľudskosti malo uľahčovať, nás paradoxne zameriava na nás samých.

Vďaka masmédiám môžeme byť prítomní na svadbe anglickej kráľovskej rodiny, vieme, kto sa s kým vyspal, kto má práve depku a kto najviac zarába, ale o ľuďoch, s ktorými žijeme celý život, nevieme zloha nič. Zabudli sme počúvať. A keďže nepočúvame ani sami seba, vôbec nám to neprekáža. Spomeňte si,

čo mala dnes oblečená vaša žena alebo dcéra. Pravdepodobne neviete... ako väčšina z nás. Veď máme plnú hlavu svojich problémov, ktoré si musíme sami vyriešiť, pretože nechceme byť na nikom závislí. V dobe najväčšej samostatnosti umierame na samotu. Aspoň v Európe. V našej vyspelej Európe, kde sa deti rodia bez rodičov, kde ľudia bez nádeje končia svoj život samovraždou, kde matky nenechajú svoje deti narodiť sa. Prečo? Lebo si chceme žiť svoj život a ostatní nech sa prispôbia...

Ak je pre nás toto prirodzené, namiesto je otázka, či sa ešte smieme nazývať ľuďmi. Pretože skutočný človek je schopný obety.

Dominik Holíček,

Gymnázium J. Jesenského v Bánovciach n.B.

Toto je 15. vydanie časopisu Slovo z Britskej Kolumbie. Je to vydanie Leto 2012, 5. ročník, 2. číslo. Slovo z Britskej Kolumbie je neoficiálny časopis slovenských komunit žijúcich v Britskej Kolumbii v Kanade. Časopis vydáva Jožo Starosta v úzkej spolupráci so skupinkou Slovákov žijúcich v okolí Vancouveru a na Slovensku. Časopis vychádza obvykle 4 krát do roka. Do 13. čísla vychádzal v počte 1,000 kusov s finančnou dotáciou ÚSZ.

14. číslo vyšlo v náklade 100, 15. číslo vyšlo v náklade 200 výtlačkov.

Autori článkov alebo zdrojov pre 15. číslo: M. Eškut, J. Starosta, D. Holíček, P. Kleban, T. Hupka, A. Štelmák, M. Káčerová, E. Starick, F. Kele, W. McCarthy, B. Turok, V. Kohoutová, O. Slobodníková, I. Klinko, I. Čičvák, V. Benková, J. Janek, M. Karabinos, R. Francistyová, J. Skála, M. Zimmerman, I. Timková, M. Kovalčíková, E. Malenka, K. Bodnár, D. Janek, Š. Bujalka, K. Starosta, D. Šteiner, A. Doboš, M. Kruppa, J. Jurkovičová, J. Dzurjak, transkript rozhovoru s p. McCarthy: R. Starosta, E. van der Velden, K. van der Velden

Zodpovedný redaktor (výber článkov a jazyková úprava): Jožo Starosta, jozo.starosta@sk-bc.ca

Grafická úprava tlačenej verzie: Daniel Behan, pixelplus.sk

Design & layout: www.pixelplus.sk

Tlač: Isaac Print It Productions Inc., 604-551-4343, chris@printitgroup.com

Adresa redakcie: Slovo z Britskej Kolumbie, #210-2978 Burlington Dr., Coquitlam, BC, V3B 7S6, Canada

Telefón: (tel: 604 944-1554), slovo@sk-bc.ca

Webová stránka časopisu: www.sk-bc.ca

Všetky informácie v časopise Slovo z Britskej Kolumbie publikujeme v presvedčení, že sú pravdivé. Neberieme na seba zodpovednosť za prípadné nepravdivé alebo dokonca nepravdivé informácie. Ďakujeme za Vaše porozumenie a za Vašu podporu.

Tlač (print): Isaac Print It Productions www.printitgroup.com

Klaudios Ptolemaios - veľký grécky matematik, astronóm, astrológ a zemepisec, žil v rokoch 85 až 165 po Kristovi. Väčšinu svojho života pôsobil v egyptskej Alexandrii.

Významná práca gréckeho kartografa Zemepisný úvod (Geógrafiké hyfégésis), alebo tzv. Geografia, je návod k zostavovaniu máp pomocou astronomicky stanovených súradníc.

Ptolemaiova mapa MAGNA GERMANIA zachytáva územie strednej Európy približne do roku 150 n.l.. Zobrazuje celkovo 137 geografických bodov, z ktorých 94 sú mestá a hradiská, o ktorých už Ptolemaios vo svojej dobe píše ako o starodávnych. Mapa bola a je predmetom bádania rôznych učencov ako minulých tak aj súčasných. Historici a lingvisti sa bez úspechu znovu a znovu pokúšali dešifrovať „Ptolemaiov kód“. V súčasnosti sa hlavná pozornosť štúdiu mapy sústreďuje v Čechách a v Nemecku. Medzi výskumníkmi dostal tento pomaly 2000 rokov starý rébus pomenovanie „zakliaty zámok“.

Skupina klasických filológov, matematických historikov a odborných kartografov z Berlínskej Technickej Univerzity z odboru geodézie a geoinformatiky zverejnila výsledky svojej šesť ročnej práce. V Nemecku bola koncom roka 2010 publikovaná kniha *Germánia a ostrov Thule* (Germania und die Insel Thule), ktorá pojednáva práve o tomto výskume. Tím vedcov pracoval na vývoji „geodetickej deformačnej analýzy“, ktorá mala odstrániť veľké a chybné vzdialenostné rozdiely na Ptolemaiovej mape.

Slovensko na Ptolemaiovej mape I.

„Dokiaľ antilopy nebudú mať svojich historikov, príbehy o love budú vždy glorifikovať lovcov.“ - africké príslovie

Na mape si môžeme všimnúť územie nad provinciami Hornej a Dolnej Panónie – PANNONIAE SUPERIORIS PARS, PANNONIAE INFERIORIS PARS, ktorú tvorí slovenská Podunajská nížina. Mestá, ktoré ležia bezprostredne nad územím Panónie, musia teda ležať na dnešnom území Slovenska. Pre nemecký vedecký tím sa však veľký priateľ pre Slovensko na Ptolemaiovej mape nenašiel.

Na mieste je teda otázka, či snahou matematicky stotožniť nepresnú Ptolemaiovu mapu s mapou súčasťou sa už hneď na začiatku nedopúšťame chyby. Použitie kartograficko-matematického modelu, do ktorého počítačovo zadáme Ptolemaiove súradnice, by sme mohli považovať za správne riešenie len ak by Ptolemaios mal k dispozícii presné súradnice. Systém polodníkov a rovnobežiek ale vytvoril až Ptolemaios a presnú polohu hradísk v Germánii nepoznal.

U mnohých dielčích máp Ptolemaios súradnice miest osobne zmeral a následne ich zakreslil na svoje mapy. Taliansko, Grécko, Turecko a iné krajiny svojou presnosťou a počtom zakreslených miest a hradísk výrazne prevyšujú mapu MAGNA GERMANIA.

Ptolemaios však Germánii nikdy nenavštívil. Pri zostavovaní mapy pravdepodobne vychádzal z diela kartografa Marina z Tyru a z iných, jemu dostupných prameňov. Dopĺňajúce informácie získaval od rímskych vojenských jednotiek operujúcich v týchto končinách a samozrejme od obchodníkov a kupcov, nakoľko územím Germánie prechádzala starodávna obchodná trasa zvaná Jantárová cesta.

Jantárová cesta bola obchodná, suchozemská trasa v praveku aj staroveku, ktorou putovali etruskí, grécki a neskôr rímski obchodníci zo Stredomoria na Pobaltie. Spájala významné staroveké obchodno-remeselnícke stredisko Aquileiu pri Jadrane s východobaltskými oblasťami pri ústí rieky Visla. Z Aquileii, prechádzajúc Juhľské Alpy, viedla Jantárová cesta do Emomy (Lublana, Slovinsko) a ďalej do Poetovia, (Ptuja, Slovinsko). Tu sa obracala na sever a cez Savariu

(Szombathely, Maďarsko) a Scarbantiu (Šoproň, Maďarsko) dorazila popri Neziderskom jazere do Carnunta. Carnuntum, ako sídlo trvalej rímskej légie, bolo najvýznamnejšou pevnosťou pohraničného systému neďaleko ústia rieky Moravy do Dunaja.

Gaius Plinius Secundus pochádzal z Coma, pomerne skoro sa ale dostal do Ríma. Slúžil ako vojak v Germánii, kde sa zoznámil s radou významných osobností. Neskôr zastával niekoľko úradníckych miest. Bol veľmi plodným spisovateľom, no z jeho tvorby sa nám veľa nedochovalo. Jeho posledná výprava bola vojenská, zastával hodnosť veliteľa vojnového loďstva v Misene v Kampánii. V roku 79 n.l., keď vybuchol Vezuv, sa Plinius vydal v čele svojej flotily na pomoc ľuďom ohrozených sopkou. Pri tejto záchrannej misii zomrel.

Plinius nám o Jantárovej ceste zanechal tieto riadky: „Že takmer 600 míľ od pannonského Carnunta leží ono germánske pobrežie, odkiaľ sa dováža (jantár), to sa zistilo len nedávno. Žije ešte rímsky jazdec, ktorý bol vyslaný Iulianom, usporiadateľom gladiátorských hier cisára Nerona, aby jantár zaobstaral. Ten precestoval spomenuté obchodné cesty a brehy a doviezol tak obrovské množstvo jantáru, že siete chrániace balkóny v cirkuse pred šelmami, boli zopnuté jantárovými sponami a že aréna a celé zariadenie pre každý deň bolo z jantára, ako sa výprava hier každodenne menila.“

Jantárová cesta bola najviac používaná od konca 7. storočia pred Kristom do 5. storočia nášho letopočtu. Najsilnejšia frekvencia bola ale v 1. a 2. storočí n.l., kedy cesta slúžila na diaľkový obchod Rímskej ríše. Z východobaltských nálezísk sa po nej prepravoval zlatozltý jantár, podľa ktorého dostala obchodná cesta aj svoje pomenovanie. Jantár (skamenelá živica treťohorných borovic) bol známy svojou pomernou tvrdosťou, dobrou opracovateľnosťou a štiepatelnosťou. Kultúry starovekých národov ho s obľubou používali na výrobu ozdobných predmetov, šperkov a magických amuletov. Cenili si ho viac ako zlato.

Smerom na juh sa ešte po Jantárovej ceste dovážal dobytok, kože, kožušiny, perie a otroci. Luxusné sklenené, strieborné a bronzové výrobky antických remeselníkov sa prepravovali smerom na sever.

Od Carnunta sa Jantárová cesta vetvila. Jedna trasa a jej vetvy išli cez Moravu. Druhá trasa a jej vetvy prechádzali cez Slovensko. Obchodníkmi najpoužívanejšia trasa sa musela preniesť aj do počtu obchodných staníc na Ptolemaiovej mape.

Na Slovensku bola pre obchodníkov a klenotníkov zaujímavá taktiež lokalita Prešova a Dubnických opálových baní. O počiatkoch ťažby drahého opálu na Slovensku nie sú zachované žiadne písomné údaje. Najstaršie informácie o drahom opáli vôbec, pochádzajú približne z roku 500 pred Kristom, keď ho vo svojej básni spomína grécky básnik Onomakritos. Ďalšiu zmienku nám zanechal rímsky filozof Julius Solinus, ktorý vo svojom diele Polyhistor opisuje záhadný kameň šesťdesiatich farieb, ktorému zároveň pripisuje silné magické účinky. Pomerne podrobne sa o drahom opáli rozpisuje Plinius vo svojom diele *Naturalis Historia* Libri XXXVII, kde okrem iného uvádza „nijaký iný drahokam nie je svojím vzhľadom príjemnejší očiám“. Taktiež píše že „rímsky senátor Nónius radšej zvolil vyhnanstvo, ako by sa vzdal svojho prsteňa s veľkým opálom“. Plinius považoval za miesto pôvodu opálu Indiu. Ako uvádzajú na svojich stránkach samotné Opálové bane, názor odborníkov na danú problematiku je, že drahé opály popísané starovekými autormi sa vyznačujú intenzívnou farbou a výraznou opalescenciou, ktorá je typická pre dubnický drahý opál. Je veľký predpoklad, že drahé opály staroveku mali svoj pôvod pri Dubníku. Plinius ale uvádza krajinu pôvodu Indiu. Mohol mať na mysli (V)in(i)diu, krajinu Vinidov?

Aj franský kupec Samo o niekoľko storočí neskôr obchodoval so Slovami zvanými Vinidi na staroslovensko-avarskom území. Napokon si ho Vinidi zvolili za svojho kráľa a tak Samo založil prvé písomne doložené kráľovstvo Slovenov – Vinidov na území Slovenska ...

Pre časopis Slovo z Britskej Kolumbie pripravil Ing. Pavol Kleban

Pokračovanie v budúcom čísle ...

zdroj: www.kleban.sk – Ing. Pavol Kleban, Slovensko na Ptolemaiovej mape I.

Okrem toho, že bol Metod panónsko-moravským arcibiskupom, bol zároveň aj pápežským legátom, a tak územia, ktoré spravoval, podliehali priamo Rímu. V roku 869 po Kr. sa Metod ujal cirkevnej správy v Panónii. Keď zariadil všetko potrebné, rozhodol sa vrátiť na Veľkú Moravu. Ubehli už pritom tri roky od okamihu, kedy Cyril s Metodom odišli z Veľkej Moravy. Medzitým sa Svätopluk dostal k moci vďaka tomu, že zradil Rastislava.

Uväznenie Metoda

Svätopluk nemal pochopenie pre dielo Cyrila a Metoda. Návrat Metoda sa nestretol s pochopením ani u franského duchovenstva. A tak ho pri návrate na Veľkú Moravu zajala franská armáda. Podľa odborníkov k zajatiu došlo na území Moravy. Metod bol odvečnený do Franskej ríše, kde ho trýznili a ponižovali. Franskí biskupi ho postavili pred súd, pričom ho obvinili z niekoľkých previnení. Najviac mu vyčítali skutočnosť, že pôsobí v oblasti, ktorú považovali za svoju sféru moci. Metoda odsúdili na doživotie.

Počas pobytu vo väzení sa ho tiež snažili donútiť, aby sa vzdal arcibiskupskej hodnosti. Celá záležitosť, teda zajatie, súdenie a odsúdenie Metoda sa pritom odohrávali v najväčšom utajení. Preto ani v Ríme dlho nevedeli, kam sa stratil a či je ešte na živu. Našťastie po troch rokoch Metodovho väzenia sa podarilo z kláštora, v ktorom bol uväznený, utiecť jednému z mníchov, ktorý v Ríme podal správu o Metodovom uväznení.

V rokoch 872-873 prenikli správy o jeho uväznení aj na Veľkú Moravu a do Panónie, odkiaľ vyslali prosbu pápežovi, aby zasiahol a pomohol ho vyslobodiť. Pápež Ján VIII. rázne zakročil a vyslal svojho legátu, ankonského biskupa Pavla, do Franskej ríše s listami pre franského panovníka Ľudovíta Nemca, bavorského vojvodu Karolmana a salzburského arcibiskupa Adalvína, v ktorom žiadal okamžité prepustenie Metoda. Okrem toho pápež Ján VIII. poslal list panónskemu biskupovi Hermanricovi a frízinskemu biskupovi Ánonovi, v ktorom ich vyzval, aby sa prišli do Ríma („na koberec“) zodpovedať sa z udalostí spojených s uväznením Metoda.

List od pápeža Jána VIII. dostal aj Metod. V ňom ho pápež v snahe uvoľniť napätie medzi Franskou ríšou a Veľkou Moravou

Zápas o moc

Po stopách našej identity IV

S poverením a s túžbou splniť poslanie udelené pápežom Hadriánom II. sa Metod vybral na cestu z Ríma do Panónie a na Veľkú Moravu.

požiadal, aby prehodnotil používanie starosloviensčiny ako bohoslužobného jazyka. Tento list sa, žiaľ, nezachoval. A tak sa stal terčom rôznych dohadov. Niektoré pramene hovoria, že cesta k oslobodeniu arcibiskupa Metoda sa otvorila, až keď Veľká Morava porazila v roku 872 po Kr. Franskú ríšu. Tieto zdroje tiež tvrdia, že rokovania medzi Rímom a Ľudovítom Nemcom dali arcibiskupovi Metodovi záruku, že bude môcť nerušene pracovať na Veľkej Morave až do roku 877 po Kr. Ako sa však neskôr ukázalo, táto dohoda nemala žiadnu váhu (pre Frankov).

Intrigy franských kňazov

Niekedy na rozhraní rokov 873-874 sa Metod vrátil na Veľkú Moravu a ľud ho privítal s veľkým nadšením. Metod medzi prvými krokmi obnovil činnosť slovanskej vysokej školy, ktorá v roku 885 po Kr. mala už asi 200 absolventov, a literárnej školy, ktorá sídlila na Devíne. Zaujímavosťou je, že pred jeho návratom boli z tohto územia vyhnaní franskí kňazi. Obdobie, ktoré nasledovalo, bolo poznačené vzťahmi medzi Svätoplukom a Metodom, Veľkou Moravou a Franskou ríšou.

Istý zlom predstavuje uzavretie mieru

vo Forchheime medzi Svätoplukom a Ľudovítom Nemcom. Tento krok síce zaistil Veľkej Morave väčšiu bezpečnosť, na druhej strane však umožnil franským kňazom pôsobiť na tomto území. Po uzavretí mieru sa Svätoplukovi podarilo pripojiť k Veľkej Morave rozsiahle územia (Vislansko 874, Sliezsko 880, Panónia 881/884 a Čechy a Lužice 890). Svätopluk bol skvelý stratég a bojovník. Počas jeho vlády dosiahla Veľká Morava najväčší rozmach, preto sa niekedy označuje aj ako Svätoplukova ríša.

Zaujímavosťou je, že Svätopluk reorganizoval spoločnosť na Veľkej Morave a tiež svoju armádu a na tento model usporiadania neskôr nadviazalo spoločenské zriadenie na

území Čiech, Poľska a Uhorska. Nesmieme však zabúdať na to, že Svätopluk sa k moci dostal zločinom, nemal problém obetovať záujmy Slovanov v snahe udržať sa pri moci, nemal pochopenie pre misiu Cyrila a Metoda a nedokázal doceniť potrebu jednotiacieho princípu, ktorý táto misia ponúkla, čo sa neskôr stalo jednou z príčin zániku Veľkej Moravy. Svätopluk nebol prezieravým štátnikom. Dosiahol rozmach silou, za čo ho môžu obdivovať len tí, ktorí milujú násilie a silové riešenia...

Počas pôsobenia na Veľkej Morave obvinili franskí kňazi arcibiskupa Metoda, že sa v náuke o Duchu Svätom pridrižava východnej a nie západnej formulácii. Kým západná formulácia hovorí, že Duch Svätý vychádza z Otca i Syna, východná formulácia hovorí, že vychádza z Otca (skrže Syna). Na tejto odlišnosti je postavená celá náuka, ktorá sa neskôr stala jedným z dôvodov rozdelenia kresťanstva na východné (pravoslávna cirkev) a západné (katolícka cirkev). V čase misie Cyrila a Metoda, ako aj v čase pôsobenia Metoda ako arcibiskupa však odlišný pohľad na vychádzanie Ducha Svätého nebol

vieroučným sporom. Západná formulácia bola záväzná pre celú západnú cirkev až od pontifikátu pápeža Benedikta VIII. (1012 - 1024 po Kr.). A tak nič nebránilo arcibiskupovi Metodovi, aby vyznával tú formuláciu, ktorá mu bola bližšia.

Okrem toho franskí kňazi Metoda obviňovali z toho, že naďalej umožňoval používanie staroslovienciny ako bohoslužobného jazyka. Názory odborníkov sa rôznia, pretože sa nezachoval list, ktorý adresoval pápež Ján VIII. arcibiskupovi Metodovi. Vieme len toľko, že Metod vysvetlil pápežskému legátovi, prečo je vhodné naďalej

používať starosloviencinu - ona bola totiž predpokladom úspechu jeho účinkovania na Veľkej Morave. Vďaka starosloviencine dosiahla misia Cyrila a Metoda taký úspech medzi obyčajnými ľuďmi. A Metod chcel na ňu nadviazať...

Ako je možné, že si franskí duchovní získali priazeň predstaviteľov svetskej moci? Podľa odborníkov si získali priazeň na kniežacích dvoroch pre benevolentnejší postoj k mnohým etickým a morálnym problémom. Napätie medzi slovanskými kňazmi (žiakmi Cyrila a Metoda) a franskými kňazmi narastalo. Vtedy sa žiadalo, aby Svätopluk zasiahol. Lenže on nechápal príčinu liturgických a dogmatických sporov a predovšetkým nemal víziu o duchovnom napredovaní Slovanov na území Veľkej Moravy. Nedokázal ani pochopiť a doceniť potrebu jednotiacieho princípu (kultúry), ktorý by pozdvihol Slovanov a posilnil ich identitu. Jediné, na čo sa zmožil, bolo vyslanie dvorného kňaza Jána z Benátok, ktorý bol jeho poradcom, do Ríma v roku 879 po Kr. Ján predniesol pápežovi sťažnosti franského duchovenstva bez zastúpenia žiakov Cyrila a Metoda či samotného arcibiskupa.

Metodova cesta do Ríma

V roku 879 po Kr. pozval pápež Ján VIII. arcibiskupa Metoda do Ríma, aby vysvetlil okolnosti a obhájil svoje pôsobenie. Pápež zvolal synodu, ktorej sám predsedal a ktorá dôkladne preskúmala pôsobenie Metoda a učenie, ktoré šíril. Záver synody bol jednoznačný - znovu sa potvrdila pravovernosť Metoda a jeho oddanosť Rímu, a tak pápež potvrdil Metoda v hodnosti arcibiskupa a pápežského legáta, o čom vydáva svedectvo pápežská bula *Industriae tuae*, ktorá bola adresovaná Svätoplukovi. Táto bula znovu schvaľuje používanie staroslovienciny v liturgii, pričom kladie jednu požiadavku - aby bolo evanjelium najprv prečítané v latinčine a potom v starosloviencine. Okrem toho mal Metod umožniť, aby bohoslužba pre Svätopluka a jeho veľmožov bola slúžená v latinčine, ak si to budú želať.

Idete o ďalší dôkaz toho, že predstavitelia svetskej moci na čele so Svätoplukom podcenili

pri rozširovaní Veľkej Moravy potrebu jednotiacieho prvku, (vlastný jazyk a kultúra), ktorý by dával tak veľkej ríši vnútornú silu. Veľká Morava tak bola vnútorne krehká, čo sa ukázalo neskôr po Svätoplukovej smrti. Ďalšou výsadou pápežskej buly bolo prijatie Veľkej Moravy pod priamu ochranu pápežskej stolice. Bola prehlásená za léno Svätej stolice, vďaka čomu mala rovnaké postavenie ako Franská ríša - bola postavená na jej úroveň. Pápež Ján VIII. zároveň označil Svätopluka mimoriadnym titulom „Syn svätého Petra“. Týmto titulom pápeži označovali len rímskych cisárov alebo vlastných kandidátov na cisársku korunu. Výsadami, ktoré Veľká Morava dostala, bol Svätopluk de jure prehlásený za kráľa. Sledujúc súčasnú spoločenskú diskusiu, spojenú s osobou Svätopluka, musím napísať, že nie je podstatné, či bol alebo nebol kráľom, dôležitejšie je, akým bol panovníkom.

Súčasťou Metodovho sprievodu v Ríme bol aj Viching, franský benediktínsky mních, ktorého Svätopluk túžil nechať vysvätiť za biskupa. Pápež Ján VIII. vyhovel jeho prosbe a vysvätil ho za biskupa pre Nitriansku diecézu. Okrem toho prisľúbil vysvätiť pre Veľkú Moravu ešte jedného biskupa, aby arcibiskup Metod spolu s dvoma biskupmi mohli svätiť ďalších biskupov. Čo sa týka usporiadania hierarchie, Metodovi naďalej zostali dôležité právomoci a všetci duchovní na Veľkej Morave, vrátane Vichinga, mu boli podriadení.

V roku 880 po Kr. sa objavil prvý pokus rozdeliť Veľkú Moravu na jednotlivé diecézy. Viac podrobností o tom sa však nezachovalo (vieme len o existencii diecézy v Nitre). V roku 881 po Kr. bol v Nitre založený prvý kláštor na území dnešného Slovenska.

Tomáš Hupka

V predchádzajúcich troch číslach časopisu Slovo z Britskej Kolumbie sme uverejnili prvé tri časti seriálu „Po stopách našej identity“ od pána Tomáša Hupku, ktorý je jedným z najaktívnejších blogerov na www.tyzden.sk. Boli to časti Prvé dotyky kríža - po stopách našej identity 1 (Slovo z BK, Jeseň-Zima 2010), Misia dvojkríža - po stopách našej identity 2 (Slovo z BK, Jar 2011) a Zápas

o novú provinciu - po stopách našej identity 3 (Slovo z BK, Jar 2012). V tomto čísle uverejňujeme štvrtú časť, Zápas o moc - po stopách našej identity 4, ktorú môžete tiež nájsť na <http://blog.tyzden.sk/tomas-hupka/>, odkiaľ sme príspevok prevzali s dovolením pána Tomáša Hupku, za čo mu vyslovujeme srdečné vďaka.

Jožo Starosta

Najprv trocha histórie

Prvé rodné mená sa objavujú až okolo roku 2500 pred našim letopočtom (pr.n.l.) napr.: Ptahhotap, egyptský hodnostár (okolo 2450 pr.n.l.), Homéros, grécky básnik (9.-8. storočie pr.n.l.), Ezop, grécky bájkár (6. st. pr.n.l.).

Aj v biblii sa v súvislosti so stvorením sveta spomínajú iba rodné mená ako Adam, Eva, Kain, Ábel, Abrahám, Izák, Jakob, Júda a medzi Ježišovými učeníkmi môžeme nájsť mená: Marek, Lukáš, Ján, Matúš, Peter, Ondrej, Filip, Bartolomej. Podobne aj prví pápeži mali iba rodné mená: Peter, Linus, Kletus, Kliment, Evarist.

Po stopách vzniku slovenských priezvisk

Každý človek má rodné meno i priezvisko, čo považujeme za samozrejmosť. Nikoho to neudivuje. No nebolo to tak odjakživa. Keď sa asi pred 25000 rokmi objavil na Zemi homo sapiens, človek podobajúci sa dnešnému, nemal pravdaže meno. A nemal ho ani o niekoľko tisícročí.

Aj králi, kniežatá, panovníci a cirkevní hodnostári sa uvádzajú iba s rodnými menami ako Gašpar, Melichár, Baltazár, Konštantín a Metod, Svätopluk, Pribina, Rastislav. Oveľa neskôr nachádzame mená aj s radovými číslovkami, ako František I. Ondrej II., Václav III., Karol IV., Henrich VIII. alebo aj s výstižnými povahovými vlastnosťami ako Boleslav I. Chrabrý, Boleslav III. Ryšavý, Ivan IV. Hrozný.

Prenesme sa cez pradávne a dávne obdobia a pristavme sa pri IX. storočí nášho letopočtu, pri začiatkoch slovanského osídlenia, kedy kočovné kmene zanechávajú stáhomavý pastiersky spôsob života, začínajú sa usádzať a zakladať si osady, neskôr aj obce a mestá. Medzi usadlíkmi dochádzalo k hromadeniu rovnakých mien (Jánovia, Ondrejovia, Jurajovia, Márie, Anny, Heleny), čo spôsobovalo často nedorozumenie. Po-

niektoré mená sa vyskytovali aj s bližším upresnením, napr.: staviteľ Ján z Prešova, majster Pavol z Levoče, František z Assisi, Jiří z Poděbrad, no boli zriedkavé a patrili iba význačným osobnostiam.

Rodné mená existujú už tisíce rokov. Je ich celá paleta. Kde sa však vzali priezviská a odkedy si ich prisvojujeme? Lhká otázka, ale ťažká odpoveď, no pokúsime sa o ňu.

Výstavba usadlostí

Zánik kočovníctva, výstavba domov a hospodárskych usadlostí, spôsobili zásadný zvrát tejto situácie a prispeli k zrodu priezvisk súvisiacich s novou pracov-

nou činnosťou ako Dom, Chalupa, Strecha, Komora, Buda, Stodola, Domček, Chalupka, Strechaj, Komorovský, Budaj, Stodolák.

Pri prácach ľudia používali rôzny stavebný materiál, ktorý dal podnet k vzniku ďalších priezvisk ako Kameň, Skala, Hlina, Kamenský, Skalský, Hlinický.

Priezviská vznikali pravdaže aj podľa pracovného náradia ako Čekan, Lopata, Motyka, Fúrik, Sekera, Pilka, Čekaňák, Lopatník, Motyčka, Furička, Sekerák, Piljar.

Jedlá a rôzne pochúťky

O výdatnú stravu pre staviteľov sa postarala gazdina a prispela k vzniku nových priezvisk: Slanina, Piroh, Bryndza, Haluška, Sadlo, Buchtá, Pagáč, Škvarka, Chlebo, Slaninka, Pirožka, Bryndzák, Halušťák, Sadloň, Buchtík, Pagáčik, Škvarenina, Chlebníčan.

Domáci pán sa pravdaže postaral o občerstvenie, čo sa prejavilo pri vzniku takých priezvisk ako Pivko, Paľenár, Borovička, Vinár, Pivovárnik, Borovjak, Vinárčik.

Pri jedle sa stolovníci nezaobišli bez príboru, a tak sa objavili ďalšie priezviská: Hrnec, Sitko, Šálka, Varecha, Lyžica, Vidlička, Hrnčiarik, Sitek, Šálko, Varečka, Lyžička.

Vznik remesiel a lokalita stavieb

Začali vznikať remeslá, ktoré tiež v značnej miere prispeli k vzniku nových priezvisk ako Murár, Tesár, Sklenár, Kolár, Debnár, Maliar, Sitár, Tokár, Murársky, Tesárčik, Sklenárnik, Kolarčík, Debnárnik, Maliarik, Sitárčik, Tokarčík.

Príbytky si stavali na rôznych miestach, a tie boli vzhľadom podnetom pre vznik ďalších priezvisk: Riečan, Záhumenský, Potocký, Podhora, Dolinka, Luka, Zemko, Riečanský, Potočka, Podhorský, Doliňák, Lučan, Zemčík.

Začiatky roľníctva

Keď hospodári začali obrábať polia, chovať dobytok, hydinu, vynárali sa nové priezviská: Gazda, Sedliak, Brázda, Rolník, Koza, Baran, Ovečka, Cap, Gazdík, Sedláčik, Brázdovič, Rolný, Kozíčka, Baraník, Ovčiarik, Capko.

Pre hospodárske zvieratá bolo načas zabezpečiť vhodné krmivo, a tak sa objavili iné priezviská: Senko, Otruba, Sečka, Obrok, Seník, Otrubčák, Sečkář, Obročník.

Štofega, Michal E., Perth Amboy, N. J.
Vojtek, Jozef P., 220 Reilly St., Dunmore, Pa.
Znamenák, Štefan J., 3034 Oakdale Ave., Lorain, Ohio.

Uhliari:

Baron, Eduard, 812 Franklin Avenue, Youngstown, Ohio.
Bujňák, Bratia, 1861 S. 14th Street, St. Louis, Mo.
Dolhun, Frank, 127 — 18th St., S.W., Canton, Ohio.
Galoš, Juraj, 6532 S. Rockwell St., Chicago, Ill.
Ondrejek, Štefan, 2033 Robin Street, Lakewood, Ohio.
Putka, Andrej G., 17013 Scottsdale Blvd., Shaker Heights, Ohio.
Semandík, Frant. J., 744 New York Ave., Whiting, Ind.

Verejní notári:

Banaszewski, Maria E., 1131 Congress St., Schenectady, N. Y.
Bosák, Ján, 126 Grant Street, Olyphant, Pa.
Churan Michael, 8317 Olympia, Detroit, Mich.
Forgáč, Štefan F., 214 Chestnut St., Johnstown, Pa.
Kolesár, Karol, 134 S. 19th Street, Pittsburgh, Pa.
Kolsun, Pavel J., 1807 S. 23rd St., Philadelphia, Pa.
Kopunek, Martin, 212 E. Patterson St., Lansford, Pa.
Longinie, Ján M., Pleasant City, O.

Petz, Rudolf, 301 New York, N. Y.
Podkrivacký, Ada, Chicago, Ill.
Sabol, Ján A., 14 Phoenixville, Pa.
Tomaščík, Juraj, Bldg., Wilkes-

Wallo, Alois, Oak
Zla
Kavchar, Peter, 2 Minneapolis.
Zpra
Marinica, Alfred,
Zubo
Bedoský, Štefan,
Binghamton, N. Y.
Dedinský, Jozef,
Dudas, Jozef, Mo.
Dzurik, Štefan F.
Road, Cleveland.
Hietko, Štefan J.
Chicago, Ill.
Sikora, Pavel T.,
Širák Ján A., 1
Reading, Pa.
Vajčovec, J. L.,
Virostek, Štefan
Ave., Braddock

Žel

Kozačík, Michal,
Whiting, Ind.
Petruška, Peter,
Hardware Store
Latrobe, Pa.

Pre spolky
Odznamy
Zástavy

M. KRAJČI, 2920 West 25th Street, C

Modlime sa za našich
zomrelých bratov-vojakov
druhej svetovej vojny!

Odpočínutie večné daj im,
ó Pane, a svetlo večné nech
im svieti!

Brat	Ľ čísla	Vek	Brat	Ľ čísla	Vek
JÁN AMERICH	15	35	JOSEF CUPINA	606	25
JÁN ANDRÁČIK	70	23	JEROME DAVID	715	25
JÁN ASALTOVIC	240	23	JÁN DANCEK	161	23
OTHEL BALČANEC	635	21	JURAJ DEHNER	59	33
FRANK BABINETZ	263	32	JÁN DINGA	701	22
JOSEF BABINETZ	263	32	FRANCIS DOLNICKY	362	22
STEFAN BACHLEDA	784	22	MARTIN DOMIN	402	26
ANTON BAGAN	825	23	RUDOLF DOPFERA	476	26
WILLIAM BAKA	410	25	JOSEF DROBNÁK	115	25
JÁN BALABAN	303	26	G. DROBNÁK	621	26
JOSEF BALAS	731	21	PAVEL DUBIEL	129	26
JÁN BALABICH	382	25	ALFRED DUBRA	794	23
ALBERT BALLON	130	23	JÁN DURIK	218	29
ANDREJ BALUCH	410	23	JOSEF DURIK	219	26
MICHAL BANCHANSKY	207	29	JURAJ DUTKA	142	27
MILOSLAV BARDY	743	20	JÁN DZADOVSKÝ	22	25
MICHAL BARAN	532	24	STEFAN ELIJAS	292	22
ELMER BARON	210	24	ANDREJ ERGIN	430	23
NICHOLAS R. BARON	716	23	STEFAN ETOVCH	503	19
STEFAN BARTAK	609	25	MICHAL FABIAN	239	39
WILLIAM BEDNAR	130	21	JOSEF GREŠUS PARKAS	521	26
JÁN BEGANT	431	21	ANTON FARBICK	425	25
JACOB BENHIS	530	21	JAMES FENNERBERRY	590	24
JURAJ BENKO	530	21	FRANK FILICKY	731	32
EDUARD BINDAB	308	21	JOSEF FERENC	567	29
JÁN BIRGOS	431	21	JÁN FERENC	567	29
JÁN BIRUST	629	21	JÁN FERENC	567	29
ALDO BISTYAK	629	21	JÁN FERENC	567	29
JÁN BLAŠO	454	23	JOSEF T. FETCKO	369	35
EDUARD BODNAR	303	26	ANTON FRANO	425	27
ANDREJ BODAS	454	23	JOSEF FRANO	425	27
WILLIAM BOČEK	664	19	STEFAN FURRIER	581	33
CLEMENT BODČIAK	104	22	ANDREJ GARCAR	260	27
JOSEF BUBLAK	421	24	ANDREJ GARNER	53	30
JOSEF BUCHKO	224	25	EDMUND GATDÖS	724	23
FRANK BUDAL	373	22	ANTON P. GIRAREK	315	30
RUDOLF BUNKEL	276	24	JÁN GONAR	228	33
ANDREJ BUITKO	302	19	JÁN GORDON	360	34
MICHAL BUZEK	384	20	JOSEPH GORDON	102	20
RUDOLF BUZEK	429	24	STEFAN GOTTFALD	582	22
STEFAN CECI	429	24	JOSEF GRAHOVEC	153	30
EDWARD CHARNEY	212	29	JÁN GRANITE	299	23
JÁN CHEPERAK	182	29	JOSEF GRETE	315	34
N. CHORNEK	112	19	JOSEF GRUBAR	372	19
VEL. CHUR	157	22	FRANK GRONIKY	442	23
EDWARD CHURNEY	157	22	ALBERT GULY	699	25
JOHN CHURNEY	157	22	VEL. GVOZDAR	456	22
			JURAJ HANIS	595	23
			FRANK HARNATOVSKY	239	20

E. 69th Street,
Y.
m. 1947 W. 47th St.,
0 First Avenue,
Pa.
synovia, 420 Brooks
Barre, Pa.
ley, Mich.

ntník:

213 Central Ave. E.,
Minn.

vodaj:

Morrisdale, Pa.

lekári:

J., 266 Main Street,
N. Y.
Box 73, Smock, Pa.
nnessen, Pa.
, 12403 Buckeye
nd, Ohio.
, 1943 W. 48th St.,
Cleveland, Ohio.
50 S. Fifth Street,
Webster, Mass.
A., 829 Braddock
k, Pa.

ezník:

312 — 119th Street,
Petruksy's Seed and
re, 121 Depot Street,

a „hadích“ priezvisk“ ako Ryba, Rak, Mrena, Žabka, Had, Rybka, Raček, Mrenica, Žabčík, Hadek.

Aj lesné plody podnietili vznik niektorých priezvisk: Huba, Hríb, Malina, Brusnica, Jahoda, Hubáček, Hríbik, Maliniak, Brusničan, Jahodník.

Priezviská vznikali aj podľa hmyzu nachádzajúceho sa v prírode, napr.: Ovád, Mucha, Osa, Komár, Včelko, Ovádek, Muška, Osička, Komárek, Včelík.

Príroda je bohatá na množstvo tráv, bylín a kvetín. Nie div, že sa zrodili priezviská Trávník, Zelina, Bylina, Repík, Bazalka, Trávníček, Zelinka, Bylinský, Repčík, Bazalík.

So vznikom nových remesiel, cechov a manufaktúr pribudli priezviská Tkáč, Mlynár, Kováč, Farbiak, Čizmár, Bednár, Stolár, Tkáčik, Mlynářčík, Kolarčík, Kováčik, Farbák, Čizmarík, Bednarčík, Stolárik.

Aj cirkev a školstvo vplývali na vznik priezvisk

S prírastkom obyvateľstva v obciach i mestách a udomácnovaním sa kresťanstva, objavovali sa kríže, kaplnky, kostoly, chrámy, a tak vznikali nové priezviská: Kríst, Bohov, Kríž, Kňazko,

Pop, Biskup, Dekan, Pápež, Farárik, Kantor, Kristín, Bôžik, Križan, Kňaze, Popík, Biskupič, Dekánek, Farárik, Kantorák.

So vznikom škôl sa objavovali s nimi súvisiace priezviská Škola, Pisár, Litera, Rehtor, Žiak, Školiar, Pisarčík, Literát, Rehtorík, Žiačko.

Keď už mali osady, obce, mestá, vodné toky i pohoria svoje názvy, stali sa aj tie inšpiráciou pre vytváranie nových priezvisk Ponický, Trnavský, Žilinský, Detvan, Vážan, Dunaj, Hnilica, Hron, Tatran, Strečno, Magura, Poníčan, Trnavec, Žilínčan, Detvaj, Vážecký, Dunajčin, Hnilický, Hronský, Tatranský, Stražovský, Magurčák.

Rodné mená, farby, armáda

Niektoré prízviská sú zhodné s mužskými rodnými menami ako: Štefan, Roman, Václav, Jakub, Ivan, Štefko, Romančík, Václavík, Jakubisko, Ivančo, Filip. Iné sú zhodné alebo príbuzné so ženskými rodnými menami: Štefka, Ivanka, Andrejka, Maruška, Žofka, Ančina.

Spoznanie farieb a ich všestranné využitie prispelo k vzniku priezvisk Farba, Bílý, Ružový, Šedivý, Zelený, Sívý, Farbiak, Bílik, Ružinský, Šedo, Zelenaj, Sívák.

Formovanie armád a vojenských zložiek bolo vhodnou príležitosťou pre zrod priezvisk Vojaček, Husár, Slobodník, Kaprál, Karabín, Puška, Šabla, Maršal, Vojenčík, Husárik, Kaprálik, Šablica, Maršálek, Karabinoš, Puškár, Maršálek.

Zemiansky stav, kráľovstvo, krčma, regióny, ročné obdobia, časti ľudského tela a iné ...

S utváraním sa zemianskeho stavu, šľachty, poddanstva, panstiev, grófstiev, kráľovstiev, stavania hradov a zámkov vznikali také priezviská ako Kráľ, Pán, Cisár, Zeman, Gróf, Kráľovič, Pánik, Cisárik, Zemanovič, Grofič.

Furmani, postilióni a náhodní pocestní sa často pristavovali v krčmách, aby si zajedli, občerstvili a posilnili na ďalšiu cestu, čo pripomínajú priezviská Krčma, Šenk, Pálenkár... a odvodené: Krčmarík, Šenkár, Palenčár.

Aj vytvorenie regiónov umožnilo vzniku niektorých priezvisk: Považan, Turčan, Orava, Gemer, Kysučan. Záhorák, Považanec, Turček, Oravec, Gemerský, Kysucký, Záhoránsky.

V Gemi sa vyskytuje zvláštny druh priezvisk s koncovkou -e utvorených väčšinou od rodných mien ako Ďureje, Števoje, Kubove, Jankeje, Adamove, Macove, Paľove, Šimove.

Sú aj také, vznik ktorých ovplyvnil žart, vtip, frk ako Nič, Stoj, Joj, Nebehaj, Frk, Sralík, Nemtuda, Bzik, Pipiš, Balamuta, Šarkan, Strigáč.

Ročné obdobia, niektoré mesiace a dni boli podnetom pre vytváranie nových priezvisk: Leto, Jesenai, Zima, Marec, Máj, Pondela, Streda, Sobota, Letko,

Jesenko, Zimka, Marec, Májek, Pondelák, Stredák, Piatko, Sobota, Nedela.

Po zániku výmenného obchodu a zavedení peňažnej meny sa objavili prízviská Zlatník, Dukát, Grajciar, Korunka, Peniažka, Zlatoň, Grajcár, Peniaška.

Niektoré priezviská vznikli podľa pomenovanie ľudského tela a odevu, ako Hlávka, Nosko, Zub, Uško, Krkoš, Brada, Čepec, Šatka, Nohavica, Šál, Hlaváč, Nosál, Zubáč, Ušiak, Krkoška, Bradáč, Čepčár, Šátek, Nohavička, Šály.

Sú aj také, ktoré nesú názov po príbuzných a členoch rodiny ako: Zaťko, Svák, Strýčko, Babka, Dedko, Bratko, Vnuk, Zaťovič, Sváčík, Strýček, Babina, Dedok, Bratinka, Vnučka.

Veľký počet, v tvare prídavných mien vytvárajú priezviská-antonymá: Biely-Čierny, Krátky-Dlhý, Chudý-Tučný, Lahký-Ťažký, Horný-Dolný, Malý-Veľký.

Zrod niektorých priezvisk ovplyvnili poveternostné zmeny, napr. Mrákava, Hrmo, Vietor, Mráz, Fujak, Mračko, Hromek, Vetrák, Mrázik, Fujko.

Aj výroba hudobných nástrojov a vznik hudobnospeváckych súborov prispeli k obohateniu priezvisk: Banda, Hudák, Huslica, Cimbal, Basa, Gajdoš, Bandura, Hudec, Huslík, Cimbalák, Basista, Gajdošík.

Niektoré priezviská zvyrazňujú svojím názvom povahu alebo iné črty osobnosti, napr. Bojko, Smutko, Klamár, Lakomec, Chvastoň, Dudrák, Figliar, Vážny, Plachý.

Iné sú zaujímavé tým, že vznikli spojením dvoch slov, ako Horeháj, Bolibruch, Kosinoha, Parimucha, Valihrad, Novýsedlák, Nechajdoma.

Kým sa niektoré priezviská vyskytujú len ojedinele, iné možno nájsť nesčísľelnekrát, napr. Horváth, Kováč, Varga, Toth, Nagy, Baláž, Szabó, Novák, Tkáč, Lukáč.

Kým jedny sa obohacujú (po meči), druhé (po praslici) postupne vymierajú.

Záverom

O rodných menách sme sa zmienili v úvode. Tých je na Slovensku okolo štyristo. Zastaralé sa pomaly vytrácajú a objavujú sa nové, najmä preberaním z cudziny. A koľkože je priezvisk? Ťažko presne povedať, možno okolo 186.000.

V súčasnosti už nové priezviská takmer nevznikajú. Zdôrazňujem takmer, pretože v posledných storočiach vznikali (ojedinele vznikajú ešte aj v súčasnosti). Vymysleli si ich a prisvojili ako pseudonymá (krycie mená) niektorí spisovatelia, básnici či hudobní skladatelia, napr. Pavol (Országh) Hviezdoslav, Ľudmila (Riznerová) Podjavorinská, Ján (Čietek) Smrek, Ľudo (Mistrik) Ondrejov, Ján (Rob) Poničan, Pavol (Horovčák) Horov, Božena (Slančíková) Timrava, Jozef (Gregor) Tajovský, Matej (Bencúr) Kukučín, Jozef (Ciger) Hronský, Viliam (Figuš) Bystrý...

Príspevok je iba zlomkom toho, čo všetko by sa dalo o priezviskách pospomínať a ani zďaleka nevystihuje celkovú problematiku okolo ich vzniku. Je iba skromným prínosom k obohateniu poznatkov v tejto oblasti.

Andrej Štelmák, Sliač, Slovakia

Pán Andrej Štelmák je učiteľom na dôchodku. Jeho príspevok, ktorý napísal pre časopis Slovo z Britskej Kolumbie, som pre nedostatok miesta trochu skrátil. Vynechal som priezviská vzniklé vplyvom nárečí, tie, ktoré sú cudzieho pôvodu a priezviská rôznych národov a národnostných menšín. Pôvodný príspevok si môžete prečítať na www.sk-bc.ca/priezviska.

Jožo Starosta

VIANOČNÁ OPERA v roku 1 9 6 1		
		\$ 413.00
V košíku bolo.....	\$ 55.94	
V obálkach bolo.....	\$ 359.06	
\$ 25.00.....	Hudec.....	\$ 25.00
11.00.....	Otrošina.....	\$ 11.00
10.00.....	Hudák, Jeanka Michalec, Michalec, Oravec, Simčák.....	\$ 50.00
8.00.....	Morris L., Segeč.....	\$ 16.00
7.00.....	Horvát, Pelcher, Zubko, Žuffa.....	\$ 28.00
6.00.....	Shelling Ján.....	\$ 6.00
5.00.....	Antalek, Beydak, Hajdik, Hurney, Kester, Kohár, Kormanak, Mačniak, Marcinek, Maršala, Mašura, Mikita, Mikušták, Onderko, Pardek, Parker, Shelling Ľulia, Shelling Peter, Stuffco, Šurinák Andrej, Šurinák Margaret, Tanco St., Tobiáš, Toman	\$ 120.00
4.00.....	Bulka, Duray, Kolářčík Ed, Manuch st., Nunuk, Shelling Jozef.....	\$ 24.00
3.00.....	Hoskin, Motyl, Varga st.....	\$ 9.00
2.50.....	Bialecki, Varga jr.....	\$ 5.00
2.00.....	Beneš, 3x Bohuznámy, Garbiar, Káčer, Kaprálik, Kebs, Kikta, Kolářčík Henry, Kolářčík Mike, Kukucha, Manuch ml., Nociár, Odrošina Berta, Manuch ml., Petrenčík, Radzo ml., Radzo st., Solchány, Stevanak, Tomkulák, Tuka, Vitkay Andy, Vitkay Mary, Vojt, Vrabček, Yakupčo, Yurčo.....	\$ 58.00
1.00.....	Bodnár, Bohuznámy, Buday, Fabry, Gollat, Rajčan.....	\$ 6.00
.50.....	Bohuznámy.....	\$.50
.25.....	2x Bohuznámy.....	\$.50
.06.....	Bohuznámy.....	\$.06
		359.06
Ofera na kvety bola.....\$ 36.35		

Pán Boh zaplat' všetkým Vám štedrým dobrodincom. Celá ofera ide na náš milý kostol, ku ktorému Vás viaže Vaše srdce, Vaša láska a Vaša obetavá štedrosť. Pán Boh zaplat' a vynahradiť!

Vlani vianočná ofera bola: \$ 302.91.

Z rodinného archívu

Pani Melanka Káčerová z Pitt Meadows sa s nami podelila s fotografiami, ktoré našla v rodinnom archíve. Sú to poväčšinou fotografie, ktoré sa viažu k udalostiam z 50. a 60. rokov minulého storočia zo života farského spoločenstva sv. Cyrila a Metoda v New Westminster.

Medzi fotografiami bola aj jedna z r. 1938 z "logger camp".

Je na nej Melankin otec Imrich (Jim) Káčer (v druhom rade prvý zprava) a Melankin krstný otec Rudy Chovan (v prvom rade prvý zprava). Ostatných chlapov-drevorubačov sa nám doposiaľ nepodarilo identifikovať.

Na fotografii z júla 1958 je slovenský spevácky sbor, ktorý viedol Rev. Viliam Lacko SJ.

Pani Melanka na fotografii identifikovala nasledovných spevákov. Kľachi zľava: Anna Juračko, Morris, Helen Onderko (Vitkay?), rehoľná sestra pôsobiaca v Japonsku Jean Michalec, Helen Kačer rod. Michalek, Melankina mama, stojaci rad zľava: ?, ?, Paul (Paulus), Silvia Potocky, Mrs. Lofay, Mr. John Varga (neskorší dlhoročný organista v kostole sv. Cyrila a Metoda), Mrs. Shelling, Mr. Morris, Mrs. Solčany.

Tá istá fotografia sa objavila aj v nejakých slovenských novinách vydávaných v Kanade (asi Kanadský Slovák), z ktorých sa zachoval iba útržok s nasledovným textom.

"Slováci v Britskej Kolumbii" – Krojovaná slovenská skupina z New Westminster reprezentovala Slovákov na "Citizenship Day". Vystúpenie Slovákov a ich krásne spevy sa každému páčili. Spevokol dirigoval Father W. Lacko SJ.

Pani Helen Káčer – Michalek, Melankina mama

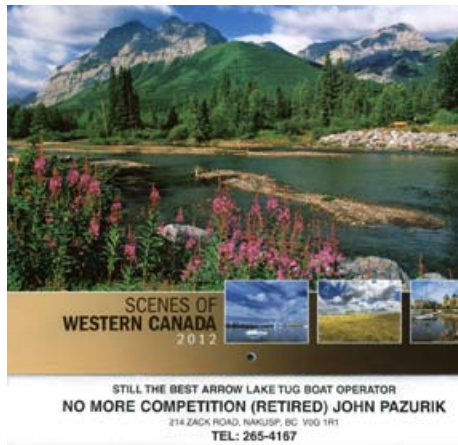
Autor textu, podpísaný iba ako M.S., ďalej píše: *Kultúra národa, jeho piesne, krásne kroje, tance a všetko, čo slovenský um a ruky vytvorili, to je naša vizitka. ... Keď nás kanadská verejnosť pozná a pozná i našu kultúru, meno Slovákov, slovenský národ, Slovensko budú samozrejmosťou. ... Je veľa príležitostí, kedy môžeme pekne a dôstojne reprezentovať kanadských Slovákov i celý slovenský národ. Sláva tým, ktorí tak robia.*

Srdečne pani Melanke ďakujeme za fotografie, ustrícky z novin, ako aj za jej spomienky, ktoré, dúfame, budeme môcť spracovať a zverejniť. js

Oravský humor

Nakusp je malá, ale krásna dedinka na pobreží jazera „Upper Arrow Lake“ v juhovýchodnej Britskej Kolumbii. Nájde sa tam nezabudnuteľná príroda, mohutné vrchy, všade zelené lesy, čistá voda a všelijaké divé zvieratá.

Ale v dávnych časoch (v minulom storočí) sa našla v Nakusp aj malá slovenská komunita. Slovenskí chlapi pôvodne prišli tam za robotou v baniach nachádzajúcich sa v okolitých vrchoch. Potom sa osídlili v Nakusp, kde začali farmárčiť na malých farmách. Niektorí si našli prácu na píle, druhí na železnici. Aj chodili pracovať do lesa ako „loggers“. Pomaly prichodili ženy a rodiny zo Slovenska a tak vznikala a rástla malá slovenská komunita.

Ľudia boli najviac z Oravy a mena ako Fidekovci, Šiskovci, Mikulášikovci, Urbanovci, Železníkovci, Šurinovci, Pazúrikovci, Spavrovci a Žákovci boli veľmi známe. Tito ľudia boli pracovití a pobožní. Každý rok Slovenskí Jezuiti chodili tam usporiadať misie pre veriacich. Žiaľbohu, časy sa zmenili, ľudia pomreli. A teraz v Nakusp nájdete iba páru tých slovenských mien, ale nie slovenskú reč. Ani tá píla, kde veľa slovenských chlapov pracovalo, dnes nejestvuje.

Rád si spomínam na tú dávnu minulosť, keď som často chodieval navštevovať našu rodinu, Pazúrikovcov, v Nakusp. Keď si došiel, ľudia sa pozháňali u niekoho, ako sa robí po dedinách. Naraz sa ukázala fľaša, niekedy dve fľaše a niekedy ešte aj galón vína. Harmonika sa našla a vznikol spev, tanec a zábava so všelijakým jedlom. A to sa dialo v malých domčekoch, aké vtedy existovali. Boli to veru nezabudnuteľné zážitky.

Dodnes udržujem styk s mojím bratancom, ktorý ešte žije v Nakusp. Vola sa John (Jano) Pazúrik. Je 71-ročný starý mládenec, ktorý už zabudol všetku slovenčinu, čo kedysi vedel, ale stále dodržiava staré slovenské zvyky, ako variť si každý piatok repné halušky a na Štedrý večer kapustnicu.

Pracoval vyše 40 rokov ako operátor, tu sa tomu povie pilot, na „tugboat“ (remorkér, vlečná loď) na „Arrow Lakes“. Ešte teraz farmárči, má pár kráv, sliepky a aj morky. Každý rok si dá urobiť kalendár s nápisom „Still the best Arrow Lake tugboat operator. No more Competition – Retired – John Pazurik“ (Stále

John Pazurík stojí na loďke (tugboat). Ako pilot strávil 40 rokov na Arrow Lakes. Fotka má dnes viac než 25 rokov.

najlepší tugboat operátor na jazere Arrow Lake. Bez konkurencie – na dôchodku – John Pazurík). Potom každý rok pošle všetkým v rodine a priateľom jeden z tých kalendárov.

Slovenská reč možno už tak nežije v Nakusp ako kedysi, ale ten známy slovenský oravský humor sa ešte niekedy trochu ukáže. Ed Starick

Poznámka editora: „Arrow Lakes“ sa skladajú z 2 jazier, „Upper Arrow Lake“ a „Lower Arrow Lake“. Hoci sa nazývajú jazerami, sú to v podstate obrovské rozšírenia rieky „Columbia River“ po postavení priehrady „Hugh Keenleyside Dam“ v roku 1960, kedy sa hladina jazier zdvihla o 12m. „Arrow Lakes“ sú dlhé 230 km. Autor príspevku, Ed Starick mi prezradil, že John Pazurík, napriek 40 rokom plavby na týchto obrovských jazerách, sa nenaučil plávať ...) js

Pomôžte zachrániť úlomky z histórie Slovákov v Britskej Kolumbii.

Ak aj Vy máte staré fotografie, výstrižky z novin, staré dokumenty, pasy, lísty, pohľadnice, modlitebné knižky, obrázky vydané pri príležitosti úmrtia, atď. prosíme, zavolajte do redakcie 604-944-1554, pošlite ich na adresu 210-2978 Burlington Dr., Coquitlam, V3B 7S6 alebo cez email slovo@sk-bc.ca. Radi ich prijme ako dar do našej zbierky alebo, ak nám ich zapožičiate, zhotovíme si kópie a vrátime Vám ich.

Vopred Vám ďakujeme.
Jožo Starosta.

V roku 2011 sme si pripomínali sté výročie významného vedeckého úspechu Milana Rastislava Štefánika na ostrove Vava'u. V apríli roku 1911 tam Milan Rastislav Štefánik pozoroval zatmenie Slnka na ostrove Vava'u (Kráľovstvo Tonga).

M. R. Štefánik - sté výročie pozorovania zatmenia Slnka na Vava'u

Na záber sú na jednom pylóne 2 tabuľky. Horná tabuľka je z roku 1994, spodná tabuľka bola osadená a odhalená v októbri 2011 pri 100. výročí.

V tom čase si astronómovia pod svoje prístroje zhotovovali betónové statúvy. Taký statív si vybudoval aj Štefánik. Jeho zbytky sa zachovali nad mestečkom Neiafu na ostrove Vava'u dodnes. Tieto dva pylóny sú jedinou hmatateľnou pamiatkou na Štefánika na Južnej pologuli. Predstavujú naše kultúrne dedičstvo.

Na pylónoch je tiež vyryté meno nášho astronóma – Štefánik, dátum pozorovania (29. apríl 1911), MATE-AELA, čo v domorodnom jazyku znamená sledovanie a SIALEPELE (smrť Slnka) – teda „sledovanie smrti Slnka“ ako domorodci označujú jeho zatmenie.

Keďže sa dlhší čas zaoberám „osudmi“ dvoch pylónov na Vava'u, ktoré M.R. Štefánik sám zostrojil, zorganizoval som spolu s priateľmi výpravu na tento ostrov.

Od roku 2009 som uvažoval o prevoze jedného z pylónov na Slovensko. Žiaľ nebola „finančná“ vôľa ani tých najkompetentnejších, aby sa o tomto projekte uvažovalo seriózne a reálne. Na prevoz pylónu by bolo potrebné investovať zhruba dva mesačné platy poslanca SNR.

Pri stom výročí tejto udalosti bolo vhodné si na mieste uctiť pamiatku nášho veľkého krajana, položiť kvety, pripomenúť si Štefánikovu zásluhu o vznik ČSR, vztyčiť slovenskú štátnu zástavu a aspoň takto vzdať hold veľikánovi nášho národa.

Zaujímavé sú názory na to, či je vhodné pylón pripadne oba pylóny priviezť na Slovensko alebo ponechať na mieste, kde ich Štefánik pre svoje prístroje postavil. Uvediem krajné názory. Český astronóm Jiří Grygar hovoril „ponechať“, rovnako aj náš astronóm Vojtech Rušíň. Výrazne kladne sa za prevoz na Slovensko vyjadril Pavol Kanis. Vojtech Rušíň bol prvý, ktorý mi povedal, že by stačilo postaviť na Slovensku repliku jedného alebo oboch pylónov. Na tlačovej konferencii pred odletom do Polynézie páni Dušan Podhorský a Peter Marák vyjadrili názor, že by bolo vhodné priviezť oba pylóny, alebo zhotoviť repliky

Záber zo slávnostnej ceremónie v októbri 2011. Na záber zľava František Kele a Jaroslav Oršula

oboch pylónov. Člen expedície Milan Supek zavŕšil debatu názorom, že k pylónom patrí aj replika prístroja, ktorý Štefánik na Vava'u používal. Pri zvažovaní o osude pylónov treba vziať do úvahy, že Štefánik a jeho pylóny Tonžanom „nič nehovorila“. Na Vava'u sú pylóny odsúdené k zániku. S jednou výnimkou – že sa o ne začnú Slováci starať. Buď tak budú robiť príslušní diplomati, alebo krajania. Rozhodne by to bola aj vhodná náplň záujmovej aktivity spolkov Slovákov na Novom Zélande alebo v Austrálii. Pretože pravda je taká, že z Bratislavy sa o tie pylóny stará oveľa komplikovanejšie a nákladnejšie ako napríklad z Aucklandu, Wellingtonu alebo zo Sydney.

Keď uvažujeme o starostlivosti o pylóny, bolo by osožné dosiahnuť u guvernéra ostrova v Neiafu, aby sa jeho úrad venoval osвете v súvislosti so Štefánikom a ostatnými astronomickými výpravami v roku 1911. Rovnako by bolo zo strany predstaviteľov ostrova záslužné, keby zabezpečili nad pylónmi technický dohľad, napríklad aby okolie pylónov bolo upravené a bezprostredne boli pylóny ohradené symbolickým, nízkym plotom. Významnú pomoc nám v tomto smere prisľúbila veľvyslankyňa SR v Austrálii HE pani Eva Ponomarenková.

Aktivity expedície na Vava'u 2011 sa sústredili na renováciu písma na pôvodnej pamätnej doske z roku 1994 a predovšetkým na propagáciu existencie a význam pylónov, čo by pomohlo zvýšiť povedomie Tonžanov o hodnote tejto kultúrnej pamiatky - významnej nie len pre Slovensko, ale aj pre medzinárodnú hviezdársku obec. V tejto súvislosti sme odovzdali guvernérovi Vava'u list pána Jána Tataru, predsedu Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika.

Zároveň sme uskutočnili detailnú technickú dokumentáciu a stiahli originálne nápisy na pylónoch, aby sme na Slovensku vedeli vyhotoviť hodnoverné repliky. Repliku pylónov s vyrytým textom podľa originálu, tím expedície umiestni na námestí Košarísk, rodnej obce Milana Rastislava Štefánika a v priestoroch Hvezdárne Malé Bielice pri Partizánskom.

Počas komornej slávnosti, na ktorej sme si pripomenuli sté výročie pôsobenia Štefánika na ostrove, sme na jeden z pylónov pripevnili a odhalili pamätnú dosku. Tabuľa so štátnym znakom SR a logom Západoslovenskej energetiky je prejavom úcty občanov Slovenskej republiky k osobnosti Milana Rastislava Štefánika. Na vršku Paris pripomína domorodým obyvateľom i cestovateľom historický význam miesta a vzácnosť artefaktu.

Výpravu pod záštitou Spoločnosti Milana Rastislava Štefánika organizoval bratislavský Športový klub IAMES. Päťčlennú expedíciu tvorili: Jaroslav Oršula (vedúci výpravy), František Kele (odborný garant), Milan Šimunčíč, Milan Supek a Michal Vasilko Kele. Expedíciu Vava'u 2011 podporila Západoslovenská energetika. Bola hlavným sponzorom. Výpravu finančne podporila aj predsedníčka vlády SR pani Iveta Radičová.

František Kele (autor článku aj fotografií)

Nezávisle od predchádzajúceho článku sme od pána Františka Keleho dostali informáciu, že repliky pylónov a ďalekohľadu boli odhalené 20. júla 2012 v areáli Hvezdárne v Partizánskom - Malé Bielice. Na nasledujúcich dvoch záberoch je pozvánka na ceremoniu odhalenia replík v Malých Bелиciach a dvaja z hlavných aktérov, ktorí sa zaslúžili o vybudovanie replík, František Kele a Jaroslav Oršula. (js)

Prináša miesto Partizánske - doc. Pavol Jozef Božík, PhD.,
Polonecký zbor Malé Bielice v Partizánskom a Spoločnosť M. R. Štefánika
- Klub Partizánske

Všet pospejví na

**Slávnostné odhalenie
Štefánikovho ďalekohľadu**

repliky slávnych kozmonautických pylónov, ktoré v roku 1911 na ostrove Vava'u, v Tichomori
klub generála M. R. Štefánika dosťahuje na dokončenie pri pozorovaní zatmenia Slnka

20. júla 2012 o 10.00 h

Tomáš Hupka

Čím obohatia svet Slovania?

Pán Tomáš Hupka nám poslal linku mydvajaspolu.webnode.sk/news/hodina-slovanov-este-len-pride/ na jeho rozhovor s kardinálom Tomášom Špidlíkom SJ (*1919 +2010) spolu s dovolením uverejniť ho v našom časopise. Rozhodli sme využiť jeho ponuku a uverejňujeme skrátenú verziu rozhovoru. Prečo? Pretože odpovede pána kardinála sú veľmi inšpiratívne, pretože v nich nájdeme návod ako sa my, emigranti máme chovať voči našej starej a novej domovine, pretože hovorí o „hodine“ Slovanov, o ekumenizme, o tom, ako byť zodpovedným novinárom. JS

Pochádzate z mestečka Boskovice, nad ním stojí majestátny hrad a obklopujú ho lesy. Aké sú vaše spomienky na toto prostredie?

Ak chce človek rásť, potrebuje mať hlboko zapustené svoje korene. Hoci som sa počas života túlal svetom, nikdy som na svoje rodisko nezabudol. Hovoril som o tom aj pri jednej zvláštnej príležitosti, keď mi taliansky štát udelil svoju zlatú medailu, ako svojmu občanovi. Ale som ja vôbec Talian? Na Morave som prežil 25 rokov a v Taliansku už 58. S prijatím tohto ocenenia sa spájal príhovor. V ňom som rozvinul túto tému: sú prisťahovalci, ktorí stále spomínajú na starú vlasť a nikdy sa neprispôbia novému prostrediu a potom sú takí, ktorí sa chcú prispôbiť čo najrýchlejšie a svoje rodisko zapierajú. Ja nepatrím ani do jedného z týchto typov. Moje korene sú v mojom rodisku a som pritom vďačný Taliansku, že mi dalo príležitosť rásť a rozvíjať svoje dary a schopnosti. Mám rovnako rád lesnaté kopce, aj modré more. Môj domov a nová krajina sa zliali v jedno. Myslím si, že k takémuto postoju by mali dospieť milióny ľudí, ktorí dnes žijú ako prisťahovalci.

V jednom rozhovore ste sa priznali, že vás pri výchove najviac ovplyvnila vaša matka..

Rodnú zem som nazval svojimi koreňmi, ale oveľa hlbšie do duše a do srdca vrastajú

korene matky. Aj svoju reč preto voláme materským jazykom. V čase dospievania každý syn chce utiecť z domova ako vták, ktorý uletí z hniezda. Ale čím ďalej, tým viac si uvedomuje to, čo nosí vo svojom srdci a čo si ako dieťa osvojil. Vedomosti z domu sú skromné, ale najdôležitejší je základný postoj k životu. Pre mňa ním zostal ten, ktorý žila moja matka. Život mala naozaj ťažký. Vyrastala ako sirota, vydala sa za môjho otca remeselníka, ktorého krátko na to odvedli na vojnu. Odtiaľ sa vrátil chorý a prežil niekoľko rokov v posteli. Matka ho musela ošetrovať a pritom sa starať, aby sme sa nejak o užívali. A predsa som ju nikdy nepočul nariekať. ... Ľudia v dnešnej dobe premýšľajú o tom, ako treba premeniť svet, aby v ňom mohli žiť. Moja matka nepremýšľala o svete, ale kládla dôraz na to, ako sa postaviť k tomu, čo je, aby mohla spokojne žiť. To je postoj, ktorý som neskôr objavil a obdivoval u veľkých slovanských mysliteľov.

Po gymnáziu ste začali študovať na univerzite v Brne, neskôr ste začali pracovať v továrni, no vaše kroky nakoniec viedli k jezuitom. Čo stálo za Vaším rozhodnutím stať sa kňazom?

Všetko sa to udialo vďaka Božej prozreteľnosti. Ľudia sa smejú keď poviem, že som sa stal jezuitom vďaka Hitlerovi. Všetko sa to však stalo veľmi rýchlo. Najprv zavreli vysoké školy. A internát kde som býval, prepadli v noci gestapáci a odvedli nás do koncentračného tábora. Potom nejakým Božím zásahom ma jeden z gestapákov pustil domov. Tu som nastúpil pracovať do továrne, aby som nebol odvedený na práce do Nemecka. Nakoniec jeden môj dobrý priateľ mi povedal, že sa rozhodol vstúpiť k jezuitom a vyzval ma, aby som to skúsil spolu s ním. Rozhodol som sa nasledovať ho a neskôr som zistil, že som našiel

svoje miesto. A nikdy som svoje rozhodnutie nelutoval, bola to Božia vôľa...

Po noviciáte vás predstavení poslali študovať teológiu do Holandska a kým ste ju skončili, zmenila sa politická situácia v Československu a vy ste ostali za hranicami...

Bol to môj prvý pobyt v zahraničí a prvá skúsenosť zo života v cudzine. A zo začiatku to nebolo vôbec jednoduché, pretože som neovládal jazyk. Napríklad v škole hebrejčiny, profesor čítal hebrejský text a hneď ho aj prekladal a ja som nedokázal rozlíšiť kedy číta a kedy prekladá. Nakoniec sa mi za dva mesiace podarilo do toho dostať. Veľmi rád spomínam na toto obdobie, bola tam dobrá teologická príprava a priateľské medzinárodné prostredie. Tam som bol aj vysvätený za kňaza, ale domov som sa už vrátiť nemohol, pretože medzitým boli zavreté reholné domy. Holandská provincia si ma síce chcela ponechať, ale predstavení v Ríme rozhodli, že musím ísť do Vatikánskeho rádia pomáhať s prípravou českého vysielania.

V roku 1951 ste začali študovať východnú spiritualitu, prečo ste sa rozhodli pre tento smer?

Vo Vatikánskom rádiu som raz týždenne pomáhal s prípravou programu, takže som nebol veľmi vyťažený a popri tom som mohol prijať miesto špirituála v seminári Nepomucenum. Ale ani tam nebolo veľa práce, pretože bohoslovci z Československa už v tom čase nemohli ísť študovať do zahraničia. Využil som preto voľný čas, vyštudoval som východnú spiritualitu na Pápežskom orientálnom inštitúte v Ríme a zavŕšil ju doktorátom. A práve predstavení tohto inštitútu požiadali, aby som tam zostal pôsobiť ako profesor.

Medzi najvýznamnejšie prvky vo vašom diele patrí skúmanie cyrilo-metodskej tradície...

Keď si ma Pápežský východný ústav vybral za profesora, zverili mi katedru spirituality – duchovnej náuky. Táma kresťanského východu je naozaj široká a bolo potrebné ju zúžiť. Môj predchodca ma povzbudzoval, aby som sa začal špecializovať na Arménov. Ja som však namietal, že by som sa rád venoval otázke slovanskej, v duchu našej cyrilo-metodskej tradície. A od toho ma mnohí odhovárali. Namietali, že Slovania prišli ako poslední do kresťanskej Európy a že nič nové neprinesli. Ja som sa však nedal odradiť. Začal som sa venovať tejto oblasti a písať o tom knihy. Dnes môžem s odstupom času povedať, že som západnú Európu zoznámil so slovanskou duchovnosťou a že sa v nej našlo dosť obdivovateľov, dokonca aj tam, kde by to nikto nečakal. Mne takto francúzsky veľ-vyslanec prezradil, že slávny politik Mitterand si vzal do nemocnice pred svojou smrťou moju knihu Ruská idea a že na neho urobila veľmi dobrý dojem.

Aká je teda identita Slovanov?

Často ma požívajú na prednášky do rôznych krajín, aby som tam povedal niečo

na túto tému. Všetci si dnes uvedomujú, aké slabé vedomosti majú o slovanskom svete, často obmedzené na politické správy a rôzne škandály z pera novinárov. Ale aj samotní Slovania sa vyznačujú tým, že študujú všetkých možných autorov, ale o svojej vlastnej duchovnej tradícii toho vedia veľmi málo. ... Pri svojich prednáškach sa často vraciam k dvom prvkom, ktorými môžu Slovania obohatiť svet: srdce a personalizmus. Naposledy som o tom mal prednášku v Štrasburgu v Rade národov Európy.

Často sa hovorí, že človek je taký, aký je vo svojom srdci. Vy v tejto súvislosti hovoríte o modlitbe srdca...

Vo všeobecnosti rozlišujeme tri hlavné schopnosti duše: rozum, vôľu a srdce, teda schopnosť poznávať, chcieť a mať pre niečo cit. Srdce sa teda stotožňuje s citom. Preto sa o Slovanoch hovorí, že sú veľmi citoví a sentimentálni. V duchovnej slovanskej literatúre srdce znamená to, čo predstavuje aj v Biblii – celého človeka. Milovať Boha z celého srdca, znamená obrátiť k Bohu svoje poznanie, chcenie a cítenie. Je to výzva k tomu, aby sme neboli rozdvojení. Nebezpečenstvo racionalizmu je, že sa o Bohu veľa rozmýšľa, ale viera nepreniká do celého života človeka, je v hlave, ale nie je v srdci.

V jednej z kníh píšete, že askéza umožňuje návrat do raja vo vlastnom srdci a tiež o potrebe očisťovať svoje srdce...

Na túto tému som toho veľa napísal. V krátkosti sa dá povedať len to, že srdce je znakom duševnej celistvosti, teda znakom človeka takého, aký naozaj je a nielen znakom toho, čo robí a ako sa ukazuje navonok. Pravá hodnota človeka je však tajomstvom, ktoré pozná len Boh. Ale človek napriek tomu má istú intuíciu voči sebe, aj ostatným. U svätcov môžeme pozorovať, že dokážu čítať v srdciach ľudí ako v otvorenej knihe. K takým patrili páter Pio v Taliansku, ale aj povestní ruskí starci. Ale v istej miere majú túto schopnosť aj matky voči svojim deťom a ľudia, ktorí sa majú naozaj radi. Tu je prameňom ich poznania láska. A tá je základom aj pobožnosti k Božskému srdcu.

Je vôbec tradícia personalizmu u Slovanov ešte živá? Pokiaľ si pamätám, tak to bola záležitosť ruských ortodoxných personalitov ako bol Solovjov, Berdjajev a Losskij.

To je práve obsahom mojej knižky Ruská idea. Napísal som ju pôvodne vo francúzštine, potom bola preložená do niekoľkých jazykov a nedávno prišla na knižný trh v Rusku. Tu vyvolala veľký ohlas, pretože Rusi sa konečne mohli zoznámiť s generáciou autorov, ktorá bola pre totalitný režim neprípustná a pre ľudí tak nedostupná.

Čo je podstatou tohto personalizmu? Asi jedinou výraznou osobnosťou mimo ruskú školu, bol Karol Wojtyła...

V dnešnej spoločnosti si ľudia začínajú čoraz viac uvedomovať, že nesmieme bojovať len o idey a zákony a zabúdať pri tom na človeka. Takýto prístup vedie k totalitarizmu, k udržiavaniu režimu a k ubíjaniu tých, ktorí v ňom žijú. Slovania poznali tragickosť a dopad takéhoto postoja veľmi dobre na sebe. Nezaškodí si pripomenúť obdobie, kedy žili v malých dedinkách, kde sa žilo v priateľskej

K erbu Kardinála Tomáša Špidlíka:

FOC (grecky) – Svetlo
ZOH (grecky) – Život
EX TOTO CORDE (latinsky) –
S celým (svojím) srdcom

osobnej zhode. Je to však možné aj vo veľkých štátoch a pri spájaní krajín? Dostojevský je v tejto oblasti skutočným prorokom. Vo svojich románoch nám názorne ukazuje, že človek zostane človekom len vtedy, ak si zachová spojenie s Kristom. Zdravý (osobný) postoj k ľuďom nájdeme len vtedy, keď budeme v nich vidieť Krista. Len tak sa jeho prítomnosť nevytratí z davu. Všetci sa čudovali, ako sa stal obľúbeným pápež Ján Pavol II, a pri tom nehľasal nič zvláštne. Ale bol pre mnohých osobou, ktorej možno dôverovať.

Slovania sa po príchode do Európy mohli stať podľa pápeža mostom medzi východom a západom. Skôr než to mohli uskutočniť, svet sa rozdelil. Aké je súčasné poslanie Slovanov?

Čo dali svetu iné európske národy, už vieme, ale čím obohatia svet Slovania, to ukáže budúcnosť. Môžeme to len tušiť. Solovjov tvrdí, že by mali povedať posledné slovo pri celkovom utváraní Európy. Ja som sa vo svojej knihe Ruská idea pokúsil pozbierať mnohé z tých duchovných námetov, ktoré sa mi zdajú na slovanskom východe lepšie rozvinuté, než na západe. Tá kniha má 300 strán a tieto prvky sú predstavené v základných bodoch. Ako by som to všetko mohol povedať prostredníctvom niekoľkých riadkov?

V roku 1995 ste dávali duchovné cvičenia pápežovi Jánovi Pavlovi II...

To, že som mohol spoznať zblízka tohto pápeža, tráviť s ním čas a hovoriť s ním osobne, považujem za veľké privilegium svojho života. A to sa nedá zhrnúť do niekoľkých slov... Čo sa týka samotných cvičení, ich text bol preložený

do niekoľkých jazykov a uverejnený aj v češtine s krátkym príhovorom Svätého otca...

Patríte medzi výrazné postavy dialógu medzi katolíckou a pravoslávnu cirkvou, čo vás zapálilo pre angažovanie sa v tejto oblasti?

Motív tohto záujmu je celkom jednoduchý. Pravý ekumenizmus totiž nie je v hľadaní ideí, ale v porozumení toho, čo je v každom človeku naozaj ľudské. V každom človeku je prítomný Boh. A aj keď si to ľudia neuvedomujú, patria ku Kristovej cirkvi. A dobrý ekumenizmus vedie práve k tomu, aby si to ľudia postupne a podľa Božieho plánu začali čoraz lepšie uvedomovať. Nedávno sa ma spýtal jeden novinár z Rumunska, čo by som poradil dnešným novinárom. Odpovedal som mu, aby zbierali na lúke celého sveta Kristove kvety, ktoré rastú všade, ale ľudia po nich šliapu, keď zbierajú burinu.

Už vyše päťdesiat rokov spolupracujete s Vatikánskym rozhlasom, veľa ľudí dodnes inšpirujú vaše príhovory a homílie.

K tomu môžem poznamenať len toľko, že sa hanbím priznať, že tam pracujem tak dlho. Ale dá sa to vysvetliť jedine tým, že spätne nepočúvam svoje nahrávky, podobne ako nečítam ani svoje knihy.

Prednášali ste na niekoľkých univerzitách po celom svete a získali množstvo ocenení za svoje dielo. Ktoré z nich si najviac ceníte?

Myslím, že najviac na mňa zapôsobila jedna babička na Slovensku, ktorá mi povedala, že ma rada počúva každý piatok.

Tomáš Hupka, 2009

Slovenská sv. omša

je každú nedeľu o 11.00 hodine
v Kostole sv. Cyrila a Metoda

472 East 8th avenue
New Westminster

tel. (604) 526-7351

<http://www.cyrilmetod.org>

23. mája 2012 prebehla nielen všetkými významnými novinami Britskej Kolumbie, ale aj rozhlasom a televíziou správa o doteraz v histórii najväčšom finančnom dare, ktorý dostalo Stredisko pre výskum rakoviny v Britskej Kolumbii - 21.4 miliónov kanadských dolárov.

Tento samotný akt je veľmi pozoruhodný. Čo však môže v srdci každého Slováka zarezonovať hrdosťou je skutočnosť, že za týmto neslýchaným finančným darom je tvrdá práca slovenského emigranta Jána Jambora.

Požiadaval som o rozhovor Jamborovho vnuka, pána Williama McCarthyho, ktorý bol spolu so svojim starým otcom pri zrode myšlienky založiť nadáciu pre výskum rakoviny - The Jambor McCarthy Legacy.

Pán McCarthy ma prijal vo svojej pracovni na najvyššom poschodí 7-poschodovej budovy hneď vedľa "Metropolis at Metrotown" v Burnaby. Budova dominuje komplexu budov a parkovísk, ktorých výstavbu riadil Ján Jambor spolu so svojim vnukom a ktoré patria do jeho pozostalosti.

Z nášho stretnutia sa zrodil rozhovor, ktorého prvú časť prinášame v tomto čísle.

Kto bol Ján Jambor? Who was John Jambor?

Your grandfather, Ján Jambor, was born in Košice, in 1902. Did he talk about Slovakia?

Yes. He was born south of Kosice, and he did talk quite a bit about it; he had a hard childhood. His mother died early, his father went to Pennsylvania to be a miner, so they were separated about six years and then his father came back and remarried (not a very good stepmother). John was basically orphaned at age 13. But he had about 25 acres of the homestead that he did farm with wisdom he got from his grandfather, with an ox and by himself - and he did well. He was a very, very hard worker and good gardener.

Your grandfather started to work very early. Did he have a chance to go to school?

He had only 3 years of education in a Hungarian school so everything that he learned was through reading, thinking, listening and when he was in uniform he got to talk to different people and in the barracks there were magazines and papers. Any time he could talk to people or read something or just get an impression of things around him, he was like a sponge and he wanted to absorb that.

You mentioned "...when he was in uniform ..."

He was conscripted in the army, as you know, as was the call for everybody. He got the rank of Corporal. He was proud to wear the uniform, as you can see. It is,

I think, the uniform of the first Czecho-Slovak Republic.

John was used to discipline and harshness. He became a non-commissioned officer. He and his men guarded prisoners, that was his duty.

I did my military training as well and I am a commissioned officer. I remember when I was 20, we would write back and forth. Once I wrote him about barracks, cafeteria and good food... He wrote back and said, "My diet in the army was rye bread and black beans. Just keep that in mind."

What happened after his military service?

When he got out of the army, as he told me, he had a good reputation. The "town fathers" talked about making him mayor, but he declined because he already had his dream of emigrating. He wanted stability and he did not have it in his own life and he saw after World War I, what was coming to Europe ... and so the plan was always "to go". But he was very, very proud of his Slovak roots and very open and pleased when the Czecho-Slovak Republic was formed. He always said "we are Slovaks, Czecho-Slovakia is our home."

In this picture I can see your grandparents probably right after getting married...?

Yes, that's the marriage, 1927. He had planned to emigrate. Now, he was 25, grandma, Jolana Sandor was only 16.

It's interesting when he started one of his first companies here in Canada he called it Sandor Land Company, after grandma. But back, at that point time, in 1927, the story was, he was out of the army and doing well, the fathers of the city were saying he should be their mayor, ... and he saw grandma in the village. He used to say to me, "She was prettiest girl I ever saw, no matter the age difference". So he married grandma and seven and half months later he was on his way to Canada. He did not necessarily explain to her in detail what he was going to do and I think of my poor grandma, the sweetest woman you would ever meet. And, you know, when my grandmother was alive I was extremely close with her. She never complained about that time although I think to myself that it was really not fair, was it?

Why Canada?

My grandfather knew "No matter how hard I work in Czecho-Slovakia I will be limited and there is always that uncertainty." He was intensively thinking of emigrating at the time he was seeing my grandmother. The two countries that were open at that time were Argentina and Canada. But Canada, the more he researched the more he liked it. He would just get an atlas out, look at the size of Canada and USA right below, he would think "There is just no way that Canada can't be the place to live well". The population was under 11 million at that time.

When did your grandmother come to Canada?

My grandparents were separated for 4 and half years, which was common; he would go to Canada and try to get established and then be able to bring grandma over¹. It's kind of funny, he was working at the mills, he did quite well, he did bring grandma over and then shortly after she arrived he got laid off for the first time in the 4 and half years.

So, your grandma came to Canada... What did their first years look like?

Grandpa lost his job in the mill and they relocated to Toronto. What he started doing then was translations and he was also a steam ship agent because of all the languages he spoke, like a steam ship travel agent and translation and odd jobs back and forth with the mill.

My mother was born 1933, she was born in Toronto and this was after the family was reunited.

After my mom was born, a big move happened in 1933, when they moved to Noranda, Quebec. So the real story began in Noranda-Rouyn. My grandpa went there to become a miner. He was always proactive, he would read, listen, all that stuff. He thought, "Noranda, northern Quebec. There's a big mining company, they'll need miners." So he went up to Noranda and right away he saw how they already got all these Yorkshire men and all these big Slavs, but especially the British miners to work in the mines.

Although my grandpa was a powerful man, he was only about 5'6", so he did not make the cut. So, after an unsuccessful admission process, he left the mine and literally, 100 yards from the gate, there was a store. And he saw a "For Lease" sign and he said to himself, "If I can't work in the mine as a miner, I can supply the miners." So he started Jambor Tobacco.

And what he did that was so unique was that he brought in candies, newspaper - even if it took 3 weeks, magazines, pipe tobacco, all from the miners' homeland. So, for example, he would find out, especially in England, what type of candy they liked, Cadbury, pipe tobacco, British newspapers, and all of a sudden these big miners come and they say, what an attention to detail. He literally opened that store at 7:00 in the morning to 11:00 in the evening, and the miners remembered that.

He ran his store for 15 years, The store, he admitted, did very well because of the customer service, and his attention to detail.

The picture of your grandpa shows his attention to detail. He is professionally dressed, white jacket, tie, ...

The store was perfectly organized but that's the way he was. He designed the shelves narrow and small just to accommodate the size. And once a year he would take everything off and paint the shelves just so they would always have that gleam. He was very smart; he said, you shop with your eyes first. You need to be neat and organized, that's why he and grandma were always meticulously groomed and greeted people by name and just had the attention to detail. It's kind of funny; he knew when a miner came in at 9:00PM after a shift, that customer always wanted a bottle of pop, this chocolate bar and the newspaper, little things like that. That's the attention to detail.

Did your grandfather like sweet stuff?

He never smoked, but sometimes he was holding a pipe because he thought it looked sophisticated. Tobacco was for the customers, but he and grandma liked the sweets and in fact he was very disciplined man and he said, the only time when he and grandma were worried and their weight went up was when a new candy would come in and they would have to try it. And pop, too, was a treat. But both of them had a sweet tooth, always had a sweet tooth. But first

and foremost they looked after what the customers want. She was also a wonderful cook and baker. My favourite thing she ever made was the poppy seed roll. Just gorgeous.

You mentioned that your grandpa spoke several languages, what languages did he speak?

Slovak, Czech, Hungarian, Russian, German, French, English of course, and at the end he spoke Italian too, so seven or eight languages.

He used these languages while working in immigration services. Do you remember any other occasion?

One of the highlights, he had too, was that on VE Day in 1945 he was chosen from the immigrant population then living in Rouyn-Noranda to say a few words in celebration of the victory, and that meant quite a bit. But he was always very accommodating to his fellow countrymen and immigrants, because he respected what they went through, especially those of his generation.

And the languages of course, when you look at Central Europe you tend to pick up dialogues in different languages by necessity as much as anything else. The thing about him was he had a steel trap mind. If he learned something, knew something, knew a date or time or language, he never forgot it. So I would be with him - and this was even in his later life - somebody starts talking and he thought they were German or Russian or French or Italian or whatever and boom, he would go into the dialogue with them.

How long did your grandparents live in Noranda, Quebec?

The store, as I said, did very well because of the customer service, and grandpa's attention to detail. He eventually bought the building with the store and they lived upstairs for 12 of those years, and then he bought a few homes because he made good money there, and held mortgages and rented out some of these homes. In 1948 he had been thinking about retirement, because winters are pretty harsh there as you can imagine, and he looked again, studied his atlas, as he was always looking at atlases, and he went to British Columbia.

Did they travel by car?

Yes, he did and he went alone first on a scouting trip and he wrote back to grandma he said, "I am in Mission in BC, it's February and cows are grazing on grass." So that is when he decided that they would move to BC. My grandparents were extremely religious Catholics and what I tell people is they never missed mass. They would open Sundays but he would go to church in the morning she would go in the afternoon, or whatever. They opened even on Christmas and Easter and to know my grandparents and their faith, that's something.

The only day when they closed that store was Canada Day, July 1st, in honour of their country. And what they would do was they would take the family to a local lake and have a picnic. And I thought myself more so than anything I can say, that tells the love they had for their new country and their gratitude for being allowed to live in Canada. And that was the whole gist of it.

Your grandpa was a family-oriented man and he was a successful businessman as well. What was his priority? Family or business?

Faith, family, country.

Do you have special memories when you look at this family picture?

I love this picture because it shows my grandparents as proud parents. My uncle, their son, became Canada's greatest geologist, John Leslie Jambor with 350 academic papers. He is a famous mineralogist, geologist and my mother was just a thoroughly lovely, decent person. That's how you build a country, people like them.

Questions asked by Jožo Starosta

Part two of the interview will be published in the next issue of Slovo z Britskej Kolumbie

Bohdan Turok je pre mnohých postava až záhadná. Naraz sa len niekde s niečím novým objaví, aby zase niekam nachvílu zmizol. Sympatický mladý muž je tam, kde se niečo zaujímavého deje. Zaujima okolie svojou charismou, láskavosťou a jemným chovaním, výtvarným videním a muzikálnosťou. Konečne, to všetchno tiež uplatnil v mnohých programoch, ktorými obohatil život komunity. Hlboko na mňa doposiaľ pôsobí jeho vzťah alebo, presnejšie povedané, vzájomný vzťah syn - matka. Nevidí sa to často, aby dospelý syn prijal povinnosti v hudobnom programe, pripravovanom matkou, aby v ňom účinkoval s malými deťmi. Bohdan také vystúpenia neodmietať. Deti ho od prvého okamihu stretnutia milovali tiež pre jeho trpezlivosť a prístupnosť.

Zvládol i náročné projekty, popri ktorých sa konferovanie veľkej spoločenskej udalosti javí ako maličkosť. Napriek tomu, že jeho záujmy siahajú do mnohých oblastí, spája ich tvorivosť a poznávanie ľudskej duše.

Nie je to tak dávno, čo sa vrátil z Abu Dhabi, z jednej zo siedmich zemí Spojených Arabských Emirátov. A to bol ten hlavný dôvod, prečo sa s ním dnes rozprávame.

Kto vlastne si, Bohdan?

Podľa toho, z akého hľadiska sa sám na seba dívam. Zoberiem len jeden pohľad, inak by to bol celý elaborát, pohľad ako sa vidím cez fotografiu: Čo ja vidím, je to, kto som. Čo zachytím kamerou, je to, čo som videl, a to, čo som videl, je to, kto som. Moja fotka sama hovorí o mne.

Akú životnú dráhu si si vybral?

Som psychoterapeut, toto je moja profesionálna kariéra, ale celý svoj život tvorím. Tvorivosť je pre mňa tak prirodzená ako dýchanie, bez ktorej by bol môj život prázdny. Fotografia, film a hudba sú pre mňa pokračovaním všetkého, čo prišlo pred kreslením, maľovaním, bojovým umením, východnou a západnou filozofiou a psychológiou. Táto tvorivosť

a dáva život všetkému rastlinstvu, že, i keď pôdu nepolejeme niekoľko dní a ani neprší, strom u nás nezahynie. Abu Dhabi je mesto stojace na púšti, obklopené Perským zálivom, kde som v lete nameral 53°C v tieni! Človek sa bojí i dýchať...

Je niečo, čo Ti tam naplnilo doposiaľ nesplnený sen, čo si neočakával?

Nebol to môj sen, pretože by sa mi ani nikdy nemohol prisniť, ale ponuka, ktorú som dostal, mohla by sa zdať ako sen - bol by som mohol pracovať pre Vice Chancel v budúcnosti, ak by som bol prijal ponúku žiť v Abu Dhabi na dlhší čas.

Aký hlavný rozdiel pociťuješ vo vzťahu zamestnanec - zamestnávateľ? Ako prijíma táto spoločnosť cudzincov - je rozdiel medzi Európanmi a napríklad Američanmi alebo Áziatmi?

Šach Zayed dal veľkú časť svojho majetku ľudu. Preto byť občanom SAE má veľké výhody, avšak aj keď sa tam narodíte, ale vaši rodičia tam nemajú svoj pôvod, občianstvo samotným narodením nezískavate.

Približne 17 % celkovej populácie tvoria domorodí obyvatelia. Zvyšok sú "expatriots" - prisťahovalci, ktorí sa tam usádzajú na krátko alebo i veľmi dlho, záleží na ich postavení. Sú tu štyri kategórie, podľa ktorých sú platení: do prvej, a najvyššie platenej kategórie, patria domáci (pracujú na najvyšších štátnych miestach), do druhej Európania, Američania, Kanadania, Austrálčania (profesori na univerzitách apod.), v tretej kategórii sú Arabi z iných arabských zemí (obchodníci) a vo štvrté sú ľudia z ostatných krajín (taxikári, pomocní robotníci). Platové rozdiely sú veľmi markantné, ako i spôsob života či ubytovania.

Vzťah zamestnanec - zamestnávateľ je slušný, zamestnávateľia sú priateľskí, hoci zo začiatku podozrievajú. Nie je ľahké získať si ich dôveru (hlavne v pozícii psychoterapeuta - kde sa vzťah buduje pomaly a dôvera sa nezískava rýchle a ľahko). Vychádzajú v ústrety, ale vybavovanie na úradoch je neobvyčajne zdĺhavé a nepredvídateľné. Hierarchia v tomto svete je silnejšia ako kdekoľvek inde, kde som doteraz žil, a žil som už na troch kontinentoch. Šachovia tu majú absolútne najvyššiu pozíciu a právomoc.

Kto je Bohdan Turok?

prichádza ku mne v časových blokoch jednotlivo, niekedy paralelne - hudba s maľovaním, alebo fotografiou... nikdy neviem, kedy a ktorý blok prichádza a ako dlho so mnou ostane. Všetky tvorivé prvky musia byť prítomné, keď pracujem nad video reklamou, v ktorej si vytváram všetko sám a o jej výsledku hovorí spokojnosť zákazníka.

Pohybujete sa v oblasti, pre nás, obyčajných smrtníkov, azda aj nedosažiteľnej. Čo ťa do Abu Dhabi zavialo?

Zvedavosť a výzva. Väčšina populácie pozná Dubai. Nie každý vie, že hlavným mestom SAE je práve Abu Dhabi, a že je zároveň i najbohatší emirát, ktorý finančne podporuje i Dubai a ostatné emiráty. Tam nájdete všetko „naj“. Mal som už možnosť žiť tri roky v Afrike, v Alžírsku a chcel som si to porovnať i so životom v Spojených Arabských Emirátoch, v oboch Arabských svetoch.

Výzvou pre mňa bolo interview, ktoré Spojené emiráty robili s ľuďmi z rôznych štátov sveta, a ja som pozíciu psychoterapeuta v Abu Dhabi dostal ako jediný.

Mal si možnosť tam žiť bežný, nie turistický, život - čo ťa najviac ohromilo, či už v dobrom alebo špatnom slova zmysle?

Jednoduchá skutočnosť - ako si obyvatelia mesta chránia každú rastlinku a ošetrojú každý strom. Vtedy som si uvedomil to, čo človek nevníma a berie ako samozrejmosť - že naša zem má prirodzenú vlahu

Existuje chvíľa, kedy by si tam chcel niečo radikálne zmeniť?

Pracovníci, ktorí pochádzajú z krajín ako India, Pakistan a Filipíny sú veľmi zle platení. Ak by som mohol, rozhodne by som chcel zmeniť rozdiely v príjmoch - sú doslova šokujúce.

Chodia tam cudzinci "naskusy" alebo za peniazmi?

Povedal by som, že sa delia na dve kategórie, za peniazmi z rozvojových chudobných krajín a z ostatných krajín sveta za skúsenosťami, poznaním, ale opäť, tiež za peniazmi.

V porovnaní s ostatnými štátmi, majú miestni občania nejaké výhody?

Jeden z mojích najkrajších zážitkov som mal v banke. Staršia pani, asi 65-70ročná, vošla do banky a všetky mladé lokálne ženy ju oslovovali "Mama" a mladí muži sklonili hlavy v rešpekte. Hneď jej podali vodu a vybavili úradne záležitosti, pre ktoré do banky prišla bez toho, aby sa musela postaviť do rady. Udivil ma rešpekt a ozajstná úcta k starým ľuďom.

Štát si tiež váži svojich občanov, napr. študenti, ktorí idú študovať do sveta, u nás môžu iba snívať o takých ponukách, ktoré svojim študentom v Abu Dhabi poskytujú. Platia im pobyt, dávajú im záruku práce na najvyšších postoch po doštudovaní. Mladomanželiam dostanú dom s pozemkom, pri narodení dieťaťa automaticky dostanú určitý počet dirhamov...a tak by som mohol pokračovať.

Ženám v islamských zemiach sa nedostáva rešpektu, ako je tomu tam?

Áno, v niektorých islamských zemiach je to iste hrozné, ale v Abu Dhabi ma na ulici šokovalo, keď som videl niektoré ženy, ktoré sa obliekli ako samé uznali za vhodné - hlava zababušená, ale veľmi tesné džíny alebo ženy s poloobnaženými ramenami. Nájdete tu dievčence moderne oblečené, ale i zahalené od hlavy až k päte, no a toto je kategória tých najlepšie postavených žien - hrdých domácich obyvateľiek, ktoré sa práve oblečením dajú rozoznať kam, do ktorej kategórie, patria. Ich kočíky tlačia ženy zo štvrtej kategórie. Stretnete ich v reštauráciách v ženských skupinkách alebo manželské dvojice, kde mnohé fajčia šišu - vodnú fajku alebo ak chcete nargile. Je to svet plný prevkapaní. V určitých sférach je žena postavená na úroveň muža, ale v iných oblastiach má priamo zakázané to, čo pre našu ženu je bežné.

Tak ako v Afrike i v Abu Dhabi je matka tým najviac váženým členom rodiny. Dieťa je drahokam rodiny, ale musí sa aj tak chovať!

Čím si prešiel v poznáaní seba samého vo vzťahu k tomuto svetu?

Lepšie som sa sám spoznal ako "fungujem" v kritických situáciách, zistil som, ako kráčam po nevyšľapa-

ných chodníčkoch s ľuďmi s inou životnou filozofiou, ktorá je tak veľmi rozdielna od našej, a neraz som si pripomenul výrok: "Čo ťa nezabije, to ťa zocelí!" Nebolo ľahké integrovať sa do úplne nového sveta, do života, kde som bol náhle odpojený od všetkého, čo som poznal.

Keď zavreš oči, ktorý z dojmov si si uchoval ako dominantu?

V ušiach mi znie modlitba z mešity pri východe slnka, ktorá začína slovami: Alah Akbar! Tie isté vety, ktoré, žiaľ, používajú i extrémisti v nepreslávených situáciách. Mešitu som mal v susedstve a trvalo mi dlho, kým som sa prestal pri východe slnka prebúdzáť.

Čo ti pobyt v tejto zemi dal? Pomohol Ti v profesionálnej práci?

Rozhodne. Našiel som to, čo by som nikdy nebol poznal, keby som nebol mal možnosť pracovať s klientami z tohoto, po mnohých stránkach tak veľmi odlišného sveta. Rozšíril sa môj diapason, budem môcť priniesť nové poznatky do svojej praxe a odovzdať skúsenosti i svojim kolegom.

Si tiež vyhľadávaný fotograf, užil si si tam i totoh konička?

Veruže nie veľmi. Nemal som pocit voľnosti pri fotografovaní. Ženy sa na ulici doslova nesmú fotiť ani len náhodou...takže človek si naozaj musí dávať veľký pozor, kam svoju kameru namieri. Najlepšie sa mi fotilo v púšti, tá má svoje hlboké čaro. Je tam také ticho, ktoré i dušu hneď utiši, a to bez hlbokej meditácie. Púšť je krásna. Tá krása tam na vás čaká, len vstúpiť. Nič na svete sa jej nevyrovná! Každý by si mal ísť aspoň raz v živote sadnúť na niekoľko hodín do púšte a vedieť by, že k tomuto zážitku sa nedá nič prirovnať!

Aký človek vlastne musí byť, aby tam uspel?

Musí mať všetko, čo nemajú oni!

Kam sa budú Tvoje kroky uberať po pobyte v Abu Dhabi - ovplyvní táto skúsenosť Tvoj život? Ako?

Táto kapitola môjho života v Abu Dhabi bola písaná malinkými písmenkami a veľmi husto. Preto tento zážitok budem musieť tráviť niekoľko nasledujúcich rokov.

Nedávno si sa oženil. Mení táto skutočnosť niečo na Tvojom spôsobe života a na jeho smere?

Všetky svoje tvorivé lásky si ponechám (bloky, ktoré ku mne prichádzajú), bez nich by som nemohol žiť, ako som už povedal, ale tá moja najväčšia láska - Shae-Lynn rozhodne môj život zmenila. Ten sa bude pochopiteľne uberať smerom, na ktorý sa už veľmi teším.

Ako sa rozhoduje úspešný angažovaný človek, ak má zrazu niekoľko možností?

Podľa svojej hierarchie hodnôt. Tvorivosť a autentičnosť sú pre mňa tie najdôležitejšie hodnoty. Vždy, keď ma čaká rozhodnutie, pýtam sa, či sa tam nachádzajú, a podľa toho konám. Ak tam nie sú, otočím sa a idem iným smerom, kým ich nenájdem.

Tvoja krásna žena je úspešná krasokorčuliarka - ako sa podelíte o ambície? Kdo z vás ich bude uplatňovať a kto bude oným povestným zázemím?

Rovnocennosť a spolupráca i v oblasti tvorivosti by mala zaručiť symbiózu, ktorá pomôže k vytvoreniu nášho spoločného zázemia. Máme veľmi veľa spoločných záujmov, ale kreativita, tá určite naplní náš nový dom, do ktorého sa o pár dní presťahujeme.

Za rozhovor ďakuje Věra Kohoutová

Bohdan Turok a Shae Lynn Bourne - si povedali svoje "Áno" 17. októbra 2011. Shae Lynn, majsterka sveta v tancoch na ľade, sa narodila v Kanade. Je držiteľkou zlatej medaily a je i choreografkou. Prijala Bohdanovo priezvisko Shae Lynn Bourne-Turok. Bohdan je Kanadčan slovenského pôvodu, je psychoterapeutom, fotografom a hudobníkom. Prajeme novomanželom, aby ich láska a spoločná súhra sprevádzala celým životom.

Poznámka na záver: Pred uzávierkou tohoto čísla sa nám dostala cez Facebook správa, že sa manželom Turokovým narodil syn Kai Bourne Turok. Vitame ich synčeka na našej Zemi a prajeme mu, aby sa mu tu páčilo. (js)

Zrnko múdrosti

“ Múdry napadne nesprávny názor, hlupák jeho autora. ”

TACKMANN, Kurt
Vybrala Janka Jurkovičová

Rozhovor bol uverejnený v časopise Nový Domov, December 2011 (www.novydomov.com) a uverejňujeme ho s dovolením redaktorky p. Věry Kohoutové ako aj p. Bohdana Turoka. Autorom svadobnej fotografie je Joel Lopata. Autorom ostatných fotografií je Bohdan Turok. Úvod a otázky z češtiny preložil Jožo Starosta.

Egypt - krajina kontrastov

Egypt je krajina protikladov. V mestách môžete vidieť chudobné štvrte, v ktorých sú domy postavené z hliny, nie je v nich zavedený vodovod a sklenená výplň v oknách chýba. Okolie je zasypané odpadkami, prístupové cesty sú z hliny a vo večerných hodinách narastá kriminalita, takže do týchto štvrtí vstupujú iba stáli obyvatelia. V inej štvrti mesta uvidíte krásne budovy postavené z najmodernejších materiálov – zo skla a hliníka, kancelárie, hotelové izby a luxusné obchody majú klimatizáciu, pekne upravené okolie a aj kvetinové záhony s fontánami. Je to nádhera, no tá sa väčšinou týka turistických centier, či už v Káhire, Hurghade alebo Luxore. Egypt je pekná krajina, na základe jej návštevy sa teraz s vami podelím o svoje zážitky.

V izbe vybalím kufor, vezmem plavky, potápačské okuliare, opaľovací krém, prejdem 20 m a už som na pláži. Hneď mi je jasné, prečo nazvali Červené more červeným. Nasvedčuje tomu už ružovočervený hrubozrnný piesok, ktorý má pláž, ale hlavne farba koralov, kde dominuje červená. Ten podmorský svet je vážne nádherný. O tom neskôr.

More je pokojné, pláva sa mi príjemne a vychutnávam si každý pohyb. Uvedomujem si, že žiť je úžasné. Je už pol piatej popoludní a teplota v tieni sa zastavila na 40,2 °C. Vánok, ktorý veje od mora pôsobí na moje telo ako chladivý balzam. Lehátko si nastavím do sedacej polohy a pozerám sa po okolí. Na obzore plávajú lode a člny. Farba mora je modrá, niekedy prechádza od azúrovej až do zelenkavej, typickej pre subtropu a trópy. Na oblohe ani jeden obláčik. Neďaleko mňa sa hrá malý asi 1,5 ročný Francúz s vedierkom a lopatkou. David – Čech vyšiel z mora s nádhernou mušľou a ukazuje ju mame. Môže sa s ňou však len odfotiť a hneď ju vrátiť do mora. Na to dozerajú na pláži poctivo. Nič sa nesmie vyloviť a zobrať. Potom vnímam šum palie z hotelovej záhrady, vôňu špeciality z grilu a hrejivé slnečné lúče.

Dvaja mladí Egypťania majú na starosti lehátka, matrace a uteráky, ktoré poskytuje hotel zdarma každému návštevníkovi. Každé ráno im dám svoju „towel card“ a jeden z nich mi automaticky prinesie matrac a uterák na lehátko, ktoré si vyberiem. Tie veľké uteráky sú každý deň čisté, vyprané, nikto nemusí mať obavy, že dostal uterák po niekom inom z predošlého dňa. O piatej hodine im ich vrátim a oni mi vrátia moju „towel card“. Jeden deň som to však prešvihla. Zbadala som sa, keď bolo sedem večer. Čakali iba na tento jediný môj uterák. Vrátila som im ho, chcela sa ospravedlniť, ale oni rýchlo odišli a vôbec ma nevypočuli. Na druhý deň, keď som

sa s nimi stretla, prijali moje ospravedlnenie s tým, že im musím porozprávať o Európe, o našom spôsobe života, o ľuďoch a prostredí. Keď som im porozprávala o Slovensku, opýtala som sa ich ja na Egypt. Teraz sa o tieto zážitky s vami podelím a verím, že ak niekedy v budúcnosti túto krajinu navštívite, stanú sa pre vás tieto informácie nielen zaujímavé, ale aj užitočné.

Máme hodnotu viac ako milión

Najskôr pre dámy. Ako Európanky máme hodnotu 100-120 tiav. Keď som si predstavila stádo tiav v našej záhrade, začala som sa smiať. Oni to pochopili, že je to málo, že sa im vysmievam a pridali ešte zlato za 100 tisíc egyptských libier (EGP). A potom sme to prerátali. Jedna EGP je asi 25 centov. Ťava má cenu 100 tisíc EGP = 25 tisíc EUR. 100 tiav krátko 25 tisíc EUR je 2 500 000 EUR. Ak rátate 120 tiav výsledok je 3 milióny EUR, plus zlato za 25 tisíc EUR. Ak sa vám to nezdá, skúste znova. Ako však hovorí jeden môj kolega: „Akcie tiav prudko klesajú a egyptské zlato sa im v tých horúčavách vyparuje“... Dámy buďte opatrné. Je to úplne iný spôsob života, iné zvyky, tradície, iné hodnoty, myslenie, mentalita a cena života. Niektoré európske ženy si zvykli a sú tam šťastné, niektoré nie.

A ešte vám prezradím jedno pevne zakotvené pravidlo, ktoré tu platí: muž si môže za manželku vziať aj Európanku, Američanku, Austrálčanku, nemusí to byť moslimka. Avšak moslimka si smie vziať iba moslima. Ak si vezme nemoslima, komunita ju už nikdy neprijme medzi seba. Keď si muž vezme nemoslimku, nemusí za ňu rodine (európskej, americkej, austrálskej atď.) vyplatiť to, čo by musel moslimskej, resp. arabskej. Aj preto sme pre nich atraktívne. Sú to obchodníci.

Business is business

A propos obchod. Pre nich je to rituál. Ak neovládate jeho pravidlá, môžete naň doplatiť. Nikdy nesúhlaste s prvou navrhnutou sumou! Ak by ste tak urobili, stávate sa nerovnocenným obchodným partnerom a môže sa vám stať, že z obchodu vás jednoducho pošlú von. Keď kupujete suveníry a predavač vám navrhne 15 EGP, chyťte sa za hlavu, akoby ste stratili všetky svoje úspory a choďte o niečo nižšie ako polovica ceny, navrhnete 5. Ak vyrukujete s prehnane nízkou sumou, ste v druhom extréme, podobne ako keď súhlasíte s jeho prvým návrhom. Pozor na to. Vtedy on zahrá pred vami divadlo, že jeho výrobok je najlepší, najkrajší a má ho len on (jasné, že vy ho vidíte v každom suvenírovom obchode) a zrazu vysloví 10. Veľmi dobre vie predvídať vašu ďalšiu reakciu a v podvedomí sa na tom veľmi dobre baví a sleduje vaše reakcie. Zachovajte sa pokojne a povedzte váš druhý návrh 7 EGP. Vtedy on spozornie a tento biznis s úsmevom ukončí na 8 EGP. Je predsa vynikajúci herec. Vy sa cítite hrdý, že ste zjednali skoro na polovicu, ale skutočnú hodnotu pozná aj tak iba on. On je predsa obchodník. Dá vám tovar a vy zaplatíte. Nepísaným pravidlom je, že sa platí až po prevzatí tovaru. V taxíku nikdy neplatíte vopred, ale až po vystúpení z neho.

Rána

Aj keď mám zatvorené okno, aby lahodný chladný vzduch z klimatizácie spríjemnil moju hotelovú izbu a nepremiešal sa s prehriatym vzduchom z vonku, tri rána - už o štvrté - počujem hlas muezína zvoľávajúceho veriacich moslimov k modlitbe. Iné rána sú pokojné a nič nepočuť. Pátram, prečo je to tak. Niekedy počujem jeho hlas a inokedy nie. Abdull, ktorý mi dáva matrac a uterák na pláži, mi to vysvetlil. Háčik je v technike. Keď v neďalekej mešite pustia zvuk do všetkých štyroch reproduktorov, teda na všetky svetové strany, počujem ho. Keď technika zlyhá a potom ju musí zastúpiť muezín, ktorý je otočený na východ (k Mekke). Vtedy spím ďalej, lebo moja izba je orientovaná na západ.

Toto je iba začiatok cestopisnej črty pani Oľgy Slobodníkovej z jej návštevy Egypta. Pokračovanie si budete môcť prečítať v nasledujúcom čísle časopisu Slovo z Britskej Kolumbie - Jeseň 2012.

Kysačskí divadelníci na Slovensku

Spoločná fotka po nahrávaní predstavenia v
Rádio – televízii Vojvodiny

Je niečo po polnoci. Autobus srbských tabličiek štartuje zpred Kultúrno-informačného strediska Kysáč. Mávanie príbuzným cez okno. Začína sa naša 6-dňová návšteva Slovenska (12. 04 – 18. 04.2012)! O hodinu sa zastavujeme neďaleko srbskej hranice. Čakanie pol hodinky nám prešlo za krátky okamih. Je pol druhej ráno, prešli sme srbskú hranicu. Moja prvá cesta von zo Srbska! Pred sebou vidíme kopu autobusov na maďarskej hranici, ihneď sme si uvedomili, že budeme čakať trochu viac ako na srbskej strane. No nemysleli sme si, že to čakanie „na rad“ potrvá až 4 a pol hodiny. Je nad ráno. Slniečko pomaly vychádza a my ešte stále čakáme, niektorí si aj pospali. Je pol ôsmej, po toľkých hodinách čakania, konečne sme prešli hranicu. No a teraz absolvovať 4 hodinovú cestu cez Maďarsko.

A je to tu! Konečne sme prišli na Slovensko. Prvé čo sme si v diaľke mohli všimnúť sú hory, ktorých vo Vojvodine takmer niet (okrem Fruška gora). A zaraz všetky billboardy vypísané po slovensky. Prvá zastávka pri neďalekom mestečku Šahy. O niekoľko hodín sa zastavujeme na malú chvíľku v meste Martin. Pokračujeme v ceste. Vchádzame do malej krásnej dedinky Belá – Dulice. Usmiate pani (starostka) nás už netrpezlivo vyčkáva. Zastavili sme sa pred Obecným úradom. Naši „domáci“ nás srdečne privítali a pohostili. Po privítaní nás rozdělili po domácnostiach. Ihneď v ten večer tamojší divadelníci pre nás a pre občanov Belej-Duliciach pripravili divadielko „Zabíjačka“. Po predstavení nasledovalo kamarátenie a potom odchod do domácností. Nasledovný deň sme mali naplánované ísť do Martina, čiže o 9:00 hodine ráno byť pred evanjelickým kostolom, odkiaľ odchádzal autobus. No ja som ho zmeškal spolu s piatimi kysačanmi, s ktorými som bol ubytovaný. „A čo robiť teraz?“ – povedali sme si. Na šťastie hneď je tu aj autobusová zastávka. Bolo tam napísané «Belá – Dulice cez Necpaly». Aké, preboha, Necpaly, nevieme ani čo to znamená. Ale ok, čakáme autobus, netušiac, že sa pre dedinu Necpaly čaká na druhej strane. A tak sme zmeškali aj druhý autobus. Vrátili sme sa do domu a požalovali sa, že nás tu

nechali. Náš starý známy šiel do Necpál, a potom i do Martina, takže dvoch našich vzal do auta. Zostali sme traja. Našťastie, náš dolnozemsý rodák nám povedal, že jeho známy ide do nemocnice do Martina, takže nás môže vziať. No a konečne sme v Martine. Pánovi sme sa poďakovali a pokračovali v ceste na miesto, kde sme sa mali stretnúť. Pobežali sme po predajniach, reštauráciach... V poobedňajších hodinách sme sa vracali „domov“. Večer sme pre tamojších občanov pripravili divadlo «Hugo Karas», od autora Doda Gombára. Vo vypredanej sieni Obecného úradu sme, podľa mňa, hrali doteraz najlepšie. Po predstavení sme mali večeru a potom, my mladí, sme šli na diskoteku. Nasledovné ráno sme mali rozlúčku. Nasedali sme do autobusu a pokračovali v ceste do Nového Mesta nad Váhom na divadelný festival Aničky Jurkovičovej. Ubytovaní sme boli v hoteli «Perla», na Zelenej vode. Večer sme si šli do mesta pozrieť divadlo režiséra Psotného. Nasledovný deň, v nedeľu, sme sa boli pozrieť na ďalší súbor zo Srbska. Boli to divadelníci z Kulpínu, ktorí sa predstavili hrou «Frajerčenie na tretej ulici». Kulpín je dedina vzdialená necelých 20km od Kysáča.

Pondelok sme mali voľný, okrem toho, že sme si boli pozrieť iné divadelné predstavenia, takže sme sa prechádzali mestom a tak. V utorok ráno o pol deviatej, sme pre stredoškóľakov, ktorých bolo ich asi 220, vo vyplnenej sieni Mestského kultúrneho strediska hrali naše predstavenie. Diváci nás po predstavení odmenili veľkým potleskom.

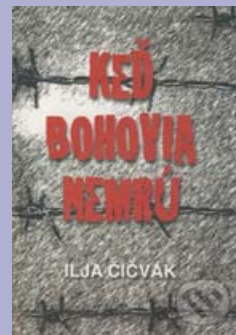
Nuž veru a je to štvrtý deň čo sme na Slovensku. Zvyšok času sme hlavne strávili v hoteli, prechádzkou po meste a kamarátením s tamojšími divadelníkmi. Vo štvrtok predvečer sme pred hotelom, kde sme boli ubytovaní, nastúpili do autobusu a vydali sa na cestu domov! Sedemhodinová cesta do Srbska bola dlhá, ale aj napriek tomu sme si ten čas naplno využili. Je presne polnoc. Vchádzame do rodného Kysáča. Plní zážitkov zo Slovenska sa vraciame domov, kde nás už netrpezlivo čakali príbuzní.

Bola to moja prvá cesta na Slovensko, veľmi som sa tešil a mám na pláne ísť znovu, keď to bude možné!

Ivan Klinko, Kysáč, Vojvodina, Srbsko

Ilja Čičvák

Len málo spisovateľov dokázalo obrátiť chrbát ku komunizmu. Iljovi Čičvákovi komunistické zriadenie v Československej socialistickej republike nielen odmietlo vydať dve knihy, ale dokázalo mu zničiť aj ich „škodlivý“ rukopis. A nielen že ho prenasledovali, ale za hľadanie slobody tvorby za hranicami, ho aj odsúdili na dva roky väzenia. Jeho román o prebudaní sa z letargie slovenskej mládeže v obrodzovacom roku „slovenskej jari“ roku 1968, Vyvolávanie slnka, mu preto mohol vyjsť už iba v Kanade. Po „páde“ komunizmu mu vyšiel kaľkovský román o stalinskom terore päťdesiatich rokov na Slovensku, Keď bohovia nemrú. Krst tohto politického thrilleru v Bratislave si uctil aj sám veľvyslanec Kanady. Z autorovho poetického pera sa mu dostali na trh aj zbierky ľúbostnej poézie, Slzy a bozky a Milovanie so sfingami. Tvoril po celom svete. Na mušku si bral najmä moc, ktorá ľudí gniavila. Nečudo, že sa mu tvorba v čase nevlé dostala i za mreže. Výber z nej mu práve vyšiel na Slovensku pod názvom Básne za mrežami. Autor je členom The Writers' Union of Canada.

Naši čitatelia, ktorí si objedajú niektoré z týchto diel priamo u autora, dostanú osobný výťahok aj s autorovým podpisom. Osobné objednávky na adrese: spiscan@gmail.com.

Na Slovensko Ilja Čičvák zavítal r. 2008, aby prezentoval svoj román „Keď bohovia nemrú“. Na prezentácii v Bratislave sa zúčastnil aj kanadský veľvyslanec, ktorému Spolok slovenských spisovateľov vyslovil slová vďaky za to, že Kanada otvorila Iljovi Čičvákovi náruč a poskytla mu slobodu tvorby. Je členom Únie spisovateľov Kanady i Spolku slovenských spisovateľov. Literatúra je jeho životom a nutkanie tvoriť prirodzená k sile gejzíru. Tvrdí, že básnik musí byť neustále zaľúbený, aby sa jeho poézii dalo veriť. Za hranicami Ilja Čičvák aktívne podporuje tvorbu zahraničných Slovákov a šíri slovenskú literatúru.

Viac o Iljovi Čičvákovi si môžete prečítať na <http://korzar.sme.sk/c/4411735/spisovatel-ilja-cicvak-ma-korene-na-vychodnom-slovensku.html>

(Informácia je prevzatá z emailu od p. Ilju Čičváka a z citovanej webovej stránky korzar.sme.sk - js)

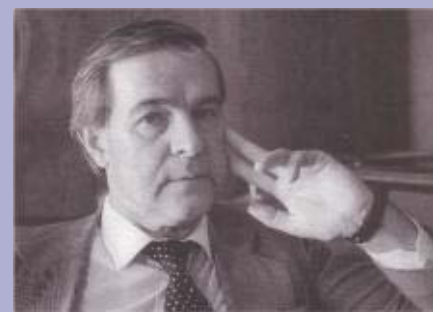

Photo: Pavel Kastl 1990

Poučenie

“ Bol by som sa dopracoval aj k lepšiemu postu, ale som sa v obci pustil - rovno do starostu. Jozef Dzurjak ”

Nový domov

Motto: Rodný môj kraj, zo všetkých najkrajší, tys' môjmu srdcu najdrahší...

Podľa správ z médií žije v zahraničí cca 2 milióny Slovákov. Je to málo, veľa? Skôr veľa na súčasný počet jeho obyvateľov (5.5 mil). Kedy, prečo a kam sa vysťahovali? Lahká otázka, no ťažšia odpoveď. Iste mali na to svoje dôvody. Odchádzali postupne. Aby sme to pochopili, siahneme do histórie.

Slovensko bolo po tisícročie súčasťou Rakúska - Uhorska a patrilo k jeho najzaostalejším oblastiam. Chudobné na nerasty, takmer nijaký priemysel, veľmi riedka komunikačná sieť, vodovod a elektrifikácia len v mestách, školstvo prevažne len základné, poľnohospodárska výroba na veľmi nízkej úrovni, takmer žiadna inteligencia. Vládla bieda, nezamestnanosť.

Bohatstvo iného druhu

A predsa aj Slovensko malo a má svoje bohatstvo, svoje klenoty, no v inej oblasti. Nachádzajú sa v 151 starobyklých hradoch ako Šarišský, Trenčiansky a Oravský hrad, v 85 zámkoch ako Bojnický, Budatínsky alebo Zvolenský, v 25 kaštieloch, napr. Betliar, Čachtice, Svätý Anton, v 130 minerálnych alebo liečivých prameňoch, napr. Cigelfka, Fatra, Salvator, Gemerka, Slatina, Rajec, v 9 veľkých prírodných parkoch, ako Vysoké Tatry, Veľká Fatra, Pieniny, v 19 jaskyniach, príkladom môžu byť Ochtínska aragonitová jaskyňa, Dobšinská ľadová jaskyňa alebo Domica, v 37 drevených kostolíkoch, spomeňme aspoň Paludza, Hervartov, Ladomírová, v historických mestách ako Levoča (s najvyšším gotickým oltárom na svete), Kremnica (s najstaršou mincovňou na svete), Banská Štiavnica (s prvou baníckou školou na svete), v pamiatkach kultúrneho dedičstva UNESCO ako Bardejov, Vlkolinec, Spišský hrad (najväčší v strednej Európe), v skanzenoch Martin, Pribylina, Svidník, v rezerváciách ľudovej architektúry ako Čičmany, Ždiar alebo Špania Dolina, vo viacerých tanečnospeváckych súboroch: SLUK, Lúčnica, Technik, Šarišan, ale predovšetkým v krásnej prírode (Nízke Tatry, Slovenský Kras, Slovenský Raj), čo potvrdzuje aj pieseň:

Aká si mi krásna, ty rodná zem moja, krásne i tie hory, kol teba čo stoja...

Sluhovia, bíreši, želiari, bezzemkovia – príznak chudoby

Keďže Slovensko bolo po stáročia zaostanou agrárnou krajinou, život jej obyvateľov do značnej miery ovplyvňovalo počasie, teda úrodné či neúrodné roky. Tie neúrodné sa vyskytovali často. Nie div, že jednotlivci, ba aj celé rodiny odchádzali k bohatým gazdom na veľkostatky, majere, na sezónne práce, aby si privyrobili na živobytie. Nemálo slovenských dievčat odchádzalo pracovať ako slúžky, kuchárky a opatrovateľky detí do Nemecka, ale predovšetkým do Rakúska. Boli tam pre svoju skromnosť a usilovnosť obľúbené. Zmieňuje sa o tom aj pieseň:

Sedemdesiat sukieň mala, a predsa sa nevydala, a ja nemám iba jednu, pýtajú ma až za Viedňu...

Hľadanie nového domova

Vidiac na robotách lepší život, rozhodli sa poniektorí, v dôsledku biedy a nedostatku pracovných príležitostí, vysťahovať sa okolo r. 1700 z chudobných horníakov na úrodné dolniaky, spočiatku len do dolného Uhorska, dnešného Maďarska. Usadzovali sa medzi Dunajom a Tisou prevažne v Čaradskej a Békešskej župe. Založili si tam aj osadu, ktorú pomenovali Slovenský Komloš. Iní sa vybrali do srbskej Vojvodiny a chorvátskej Slavónie a usadili sa tam, napr. v Kovačici alebo v Novom Sade.

Početná skupina sa vysťahovala aj do Rumunska a usadila sa predovšetkým v Aradskej župe v nestách Arad, Nadlak, Temešvár. Lákali ich tam opustené a spustošené oblasti po výbojných Turkoch. Tu má svoj pôvod aj ľudová pieseň:

Žalo dievča, žalo trávu neďaleko Temešváru...

Odchádzajú aj drobní remeselníci

Za prácou a zárobkom sa poberali do sveta aj drobní remeselníci ako drotári, sklári, a debnári z Kysúc, Oravy, Liptova, Trenčianskej stolicy. Niektorí drotári sa dostali až do Ukrajiny a do Ruska a tam si vo väčších mestách ako Charkov, Kyjev, Odesa, Moskva a Petrohrad zakladali drotárske dielne, v ktorých okrem drôtovania hrncov vyrábali aj rôzne úžitkové, zaujímavé a umelecké predmety ako makety remeselníkov, zvierat, misy, vázy, šperky, košíky, vešiaky a podobne. Toto obdobie nám približuje aj ľudová pieseň:

Ja som dobrý remeselník z tej trenčianskej stolicy,

po mestách a po dedinách chodím drotovať hrnce...

Program Interhelpo

Početná skupina s rodinami sa vysťahovala v rámci medzinárodného programu Inter-helpo v rokoch 1925/26, 1928, 1932) z okolia Vrútok, Žiliny, Hlohovca a Handlovej do Kirgizska. Boli to predovšetkým drobní remeselníci, bezzemkovia a bíreši, ktorí sa tam usadili a ich potomkovia tam podnes žijú.

Na skusy aj za „veľkú mláku“

Našli sa však aj takí odvážlivci, ktorí sa okolo roku 1880 vybrali za šťastím, za chlebom a lepším životom až za more. Spočiatku len do USA a Kanady. V USA sa usadzovali ako lacná a žiadaná pracovná sila v banských a priemyselných oblastiach v štátoch Pensylvánia, New York, New Jersey, Ohio, Michigan a Illinois. V Kanade to boli priemyselné a lesnaté centrá v Ontariu, Quebecu, v Britskej Kolumbii a Alberte.

Neskôr sa poberali za prácou ešte ďalej, až do Južnej Ameriky (predovšetkým do Argentíny) a do Austrálie, kde pracovali v priemysle a na farmách. Z tohto obdobia pochádza aj pieseň:

Keď sa Slovák preč do sveta odberal, na Machnáči, na tom vršku zavolal.

Zavolal on na tom vršku po dvakrát, „Zbohom otec, zbohom mati, sestra, brat“

Poniektorí, keď si zarobili doláriky, franky, šilingy, marky alebo peseta, vrátili sa domov. Prikúpili si políčka, vynovili si domy alebo postavili nové, pristavili hospodárske budovy. No nie ku všetkým sa naklonilo šťastie. Boli aj takí, ktorých postihlo nešťastie v baniach, lesoch, na pílach a prišli tam o život.

Vysťahovalectvo - podnet pre tvorbu

Vysťahovalectvo bolo inšpiráciou pre maliarov, sochárov, spisovateľov, básnikov či rezbárov, ktorí žili v tomto období. Tak vznikli divadelné hry Amerikán od Jozefa Hollého, Drotár od Jána Palárika a sochy, obrazy, drevorezby a básne či piesne. Napríklad báseň Andreja Sládkoviča hovorí:

*Hojže, bože, jak to bolí, keď sa junač roztratil
po tom širom sveta poli na chlebovej postatí.
Každý pošiel svojou stranou hnaný žitia nevlôlou;
v osamelých sa havranov zmenil krídel' sokolov!*

Alebo v Malom Drotárovei od Svetozára Hurbana Vajanského sa dozvedáme:

*Keď išiel tatko do sveta, pri tomto klakol buku,
na hlavu moju položil tú svoju ťažkú ruku;
i pomodlil sa Otčenáš so slzou v starom oku.*

Slovákov, jednotlivcov alebo malé skupiny, by sme našli na všetkých kontinentoch. V posledných rokoch stovky našich dievčat odchádzajú ako zdravotné sestry alebo „au pair“, ale odchádzajú aj odborní pracovníci ako lekári, inžinieri, vedeckí pracovníci. Pracujú v Rakúsku, Nemecku, Švajčiarsku, Holandsku, Anglicku, Írsku, ale aj za morom. Poniektorí aj v službách OSN.

Slovákov pozná svet ako húževnatých pracovníkov. Niektorým cudzina pomohla v zdokonaľovaní sa, takže sa dopracovali k pozoruhodným úspechom a zapísali sa tak aj do dejín tých - ktorých štátov. Spomeňme niektorých: Štefan Banič z Nešticha (Smolenice), vynálezca padáka, Jozef Murgaš z Tajova, vynálezca bezdrôtovej telegrafie, M. R. Štefánik z Košarísk, generál francúzskej armády, Móric Beňovský z Vrbového, kráľ Madagaskaru, Matej Bel z Očovej, jeden z najvýznamnejších spisovateľov 18. storočia, Aurel Stodola z Liptovského Mikuláša, vynálezca parnej a plynovej lokomotivy, Andy Warhol, syn slovenských výťahovalcov z Mikoovej, filmový tvorca, spisovateľ a maliar svetového mena, Koloman Sokol z L. Mikuláša, svetoznámy maliar, Eugene Andrew Cernan, syn slovenských výťahovalcov z Vysokej nad Kysucou, člen posádky letu na Mesiac, Ondrej Nepela z Bratislavy, krasokorčuľiar v ľadovej revue USA Holidays on Ice, Michal Bosak z Okružleho, bankár, ktorý má svoj podpis na niekdajšej 10 US dolárovej bankovke, Dušan Makovický z Ružomberka, osobný lekár L.N. Tolstého, Štefan Boleslav Roman z Veľkého Ruskova, veľkopriemyselník uránových spoločností, zakladateľ a predseda Svetového kongresu zahraničných Slovákov, kardinál Jozef Tomko z Udvského, prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov vo Vatikáne.

Nezapadnú do zabudnutia. A viacerých, ktorí už nie sú medzi živými, budú u nás pripomínať ulice či námestia a niektoré ustanovizne, napríklad Stredná priemyselná škola J. Murgaša v Banskej Bystrici, Letisko M. R. Štefánika v Bratislave, Univerzita M. Bela v B. Bystrici, Múzeum A. Warhola v Medzilaborciach alebo Štadión Ondreja Nepelu v Bratislave.

Nuž cudzina sa stala takto mnohým Slovákom novým domovom, druhou vlasťou.

Andrej Štelmák, Sliač, Slovakia

Slováka možno nájsť všade

Obed na vrcholčeku mrakodrapu (New York Construction Workers Lunching on a Crossbeam) je svetoznáma fotografia Charlesa

C. Ebbetsa, ktorou zvečnil 11 mužov pri obedňajšej prestávke počas stavby 69. poschodia RCA budovy (teraz budovy General Electric) v stredisku Rockefeller Center v New Yorku 29.septembra 1932.

Na webovej stránke <http://gaaboard.com/board/index.php?topic=7979.75> sa môže dočítať, že muž na pravej strane s flaštičkou v ruke je Gusto Popovič z východného Slovenska, zo Spiša, ktorý r. 1932 poslal túto fotografiu ako pohľadnicu svojej žene na Slovensko spolu s textom: "Nič še ty neboj, moja milá Mariška, jak vidziš, ta ja furt s flašečku. Tvoj Gusti."

Nuž, či je pravda alebo nie, ponecháme na posúdenie našim čitateľom. (js)

Pozdrav z dolnozemskej Kráčov a Petrovca

Vážení krajanovia v ďalekom blízkom svete, zasielam slúbený príspevok do Vášho Slova, spisovateľka Viera Benková.

Vyšiel nový svieži titulok Putá zeme z edičnej činnosti Matice slovenskej v Srbsku.

„Nadchádzajú časy, keď sa s ľútosťou bude me okolo seba ohliadať, aby sme videli, kde je dedina, ale ju neuvidíme. Keď kúsok kopniska bude vzácnejším, ale iba v boľavej spomienke, ako kusisko tenisového trávnik. Takisto bezpochyby prídu časy, keď nám všetko to, čo bolo o dedine v dobrej vôli a autenticky napísané, bude znieť ako poézia.“

Zostavovateľ knižky Putá zeme si namiesto doslovu k výberu zvolil tento výstižný úryvok z esejistického textu „Aby napokon nebolo smädu“ dolnozemskej barda poézie Paľa Bohuša, v ktorom vizionársky predpovedá našu budúcnosť ako nevyhnutnosť návratu človeka k prírode, s ktorou je navždy spojený silným putom zeme. Zostavovateľ tejto antológie rurálnych próz, po úspešnej a i názorovo dosť vyváženej, ale i polemickej knihy, prof. Samuel Boldocký v miestnostiach Matice slovenskej v Srbsku dňa 18.júna odprezentoval spolu s organizátormi túto najnovšiu svoju knihu z novozaloženej edície Matičné súzvuky, s bohatými ukážkami a s hudobným sprievodom dolnozemskej írečitých piesní v podaní ľudovej speváckej skupiny z Hložian.

„Naše slovenské vojvodinské etnikum má neraz macošský vzťah k vlastným kultúrnym hodnotám a dokonca až podceňujúci postoj k vlastným umelcom“ – zdôraznil zostavovateľ antológie rurálnej prózy Putá zeme Samuel Boldocký na prezentácii tejto bezpochyby vzácnjej knižky, ktorú podporil Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚSZ) a vydala Matica Slovenská v Srbsku. Do jej knižného

Prof. Samuel Boldocký podarúva autorské výtlačky svojej knihy „Putá zeme“.

výkladu pribudla teda ďalšia zaujímavá kniha, ktorá prilákala aj nespočetné množstvo návštevníkov tejto prezentácie hoci bolo vonku horúco, akoby ani večer nebol, ale práve júnové popoludnie...

Prezentácia antológie Putá zeme bola v Dome Matice slovenskej Ľudovíta Mišíka v Petrovci a tento zaujímavý a lákavý večierok bol zorganizovaný MOMS Petrovec. Napriek tropickej teplote a dusnému večeru priestor v matičnom dome bol prítomný pre všetkých záujemcov o túto antológiu. Hovorí to iba o tom, že sa tieto večierky stali vyhľadávané, čo v dnešných časoch vyznieva priam ako vzácnosť... (vb)

Vystúpila aj mužská spevácka skupina z Hložian

Erb rodiny „Bencúr“ sa po viac ako sto rokoch našiel v meste Punte-Arenas v Chile. Objavila ho Slovenka z Los Angeles, ktorá tam bola na pracovnej dovolenke. Vyše pol storočia bol erb v jej vlastníctve. Keď zomrela, erb zdedil jej synovec, ktorý žije v meste Minneapolis, Minnesota. Ten sa rozhodol erb darovať Matici Slovenskej. Erb bude vlastníctvom Matice a bude pre verejnosť vystavený v jej múzeách.

Obrázok a text nám poslal Joseph Janek.

Dobrovoľníctvo v komunitných aktivitách zahraničných Slovákov

Prevažná väčšina slovenských komunitných organizácií v zahraničí funguje na báze dobrovoľnej práce a spolupráce ľudí s rôznym spoločenským pozadím. Motivácia činnosti organizácie a jej členov je rôzna. V mnohých prípadoch ľudí združuje určitý obranný reflex, ktorým reagujú na tlaky okolia a doslova bránia prežitie kultúry, jazyka a prepojenia zo Slovenskom.

Rovnako častým je aj motív združovania za účelom podpory a výmeny informácií, kedy organizácia slúži ako platforma na stretávanie sa a komunikáciu. Nechcem vyprodukovať žiadne akademické zamyslenie, ale rád by som dal impulz na realistické zamyslenie desiatkam a možno aj

stovkám vedúcich rôznych komunitných projektov po celom svete, ktorý využívajú a riadia prácu dobrovoľníkov a možno aj sami sú dobrovoľníkmi.

V každom prípade sa slovenské komunitné organizácie vo svete nezaobídu bez práce dobrovoľníkov, ktorí bezplatne a vo svojom voľnom čase prispievajú svojou prácou k činnosti organizácie. Dobrovoľnícka práca a práca s dobrovoľníkmi prinášajú mnohé problémy, ktorých nepodchytenie môže mať vážny dopad na činnosť organizácie. Dobrovoľníci sú ľudským kapitálom každej neziskovej organizácie a práca s nimi vyžaduje pochopenie základných princípov dobrovoľníctva.

Všeobecná deklarácia dobrovoľníctva uvádza, že dobrovoľníctvo:

- je založené na osobnej motivácii a slobodnom rozhodnutí
- je formou podpory aktívnej občianskej účasti a záujmu o rozvoj komunity
- má formu skupinovej aktivity väčšinou v rámci určitej organizácie
- zvyšuje ľudský potenciál a kvalitu každodenného života, posilňuje ľudskú solidaritu
- poskytuje odpovede na dôležité sociálne výzvy a prispieva k vytvoreniu lepšieho a pokojnejšieho sveta

Všetci vedúci činitelia a organizátori života slovenskej diaspory by sa mali na slovenských dobrovoľníkov z celého sveta dívať cez tieto hodnoty. Mali by pochopiť motívy toho, prečo pre ich materské organizácie dobrovoľníci pracujú a neoceňovať prvoplánovo ich obete, ale ich občiansku zrelosť a chuť realizovať sa na vylepšení niečoho, čo možno ani nemá priamy benefit pre nich samotných. Dobrovoľnícka práca má priamy dopad nielen na stav organizácie, pre ktorú pracujú, ale aj priamy dopad na spoločnosť a štát. V organizáciách pomáhajú s administratívnou prácou, organizovaním rôznych podujatí, ale aj so zabezpečovaním financií. Ich bezplatná práca pomáha materským organizáciám s relokáciou finančných prostriedkov na iné účely. Dobrovoľníci sú kapitálom, s ktorým treba nakladať ako so zlatým vodom.

Skúsme sa teraz pozrieť na dobrovoľníctvo zo strany dobrovoľníka. Aká je jeho motivácia. Hovorí o tom mnohé teórie, ale osobne považujem za najvýstižnejšiu tú, ktorá hovorí, že dobrovoľníka motivuje prostredie, ktoré podporuje jeho sebaúctu. A ľudia s vysokou sebaúctou sú ľudia, ktorí dokonale a harmonicky naplňujú tri základné potreby:

- potrebu spolupatričnosti,
- potrebu jedinečnosti
- a potrebu moci.

Dobrovoľníci sú v mnohých organizáciach videní ako nejaké postavy z krajiny tieňov, ktorým treba povedať, čo majú robiť, naliať do nich kávu, dať im Horalku a poďakovať sa im. V princípe si dovoľujem tvrdiť, že ak sa človek rozhodne k dobrovoľníckej práci, tak skôr, alebo neskôr chce byť súčasťou rozhodovacieho procesu vo veciach, ktoré sa týkajú jeho práce. Nie je to len o tom, že máme radi Slovensko, alebo slovenskú kultúru a obetujeme jej v zahraničí zdravie, život, čas a rodinu. Naopak. Každý dobrovoľník má ambície. Profil a vedenie organizácie by mu mali umožniť ich realizovať.

Takto moje krátke zamyslenie nad dobrovoľníkmi a ich prácou. Dúfam, že tento krátky príspevok sa ocitne na nástenkách krajanských organizácií po celom svete, kde si ľudia uvedomia, že aj ich dobrovoľnícka práca má určité zákonitosti, ktorých nerespektovanie vedie ku konfliktom a rozpadom mnohých úspešných organizácií a projektov.

Maros Karabinos, <https://www.facebook.com/DobryPodcast>

Zamyslenie nad vedením slovenskej komunity v zahraničí

V Kalendári Jednota z r. 1947 (zpred 65 rokov) som našiel zaujímavý článok o tom, akým má byť vedúci – vodca slovenskej komunity, spolku, skupiny v zahraničí. Napísal ho Dp. Ján Porubský (*1874 +1953). Uvediem niekoľko citátov.

V štúdiach o stave a zástoji vodcu prvé miesto zaujíma roz-

vaha a rozumnosť ... Zažil som v Amerike slovenských „demokratických“, ale aj „autokratických“ vodcov ... Svoju skúsenosť môžem zhrnúť takto: Autokracia u našich vzbudzuje odpor, výbojnosť, náchylnosť k vzbure ... Vodcovia demokratických sklonov dosiahli zasa pravý opak, totiž boli vedení, sami nikdy nevedli ...

Najťažším a najdelikátnejším problémom vodcovstva je, aby komunita verila vo svojho vodcu ... ale táto dôvera nesmie byť slepá ... musíme kráčať strednou cestou ... byť vodcom neznamená panovať, ale slúžiť ...

Potreba vodcovstva neprotiví sa pochopu demokracie ... Niet sebemenšej bunky demok-

1. Kde v zahraničí žijete?
2. Ako dlho žijete v zahraničí?
3. Do akej slovenskej zahraničnej komunity vo Vašom okolí patríte? Prečo?
4. Do akej virtuálnej (napr. Facebookovej) slovenskej zahraničnej komunity na internete patríte? Prečo?
5. Akou aktivitou prispievate do života slovenskej komunity? Prečo?
6. V čom Vaša slovenská zahraničná komunita pomáha slovenským emigrantom?
7. Čo na základe Vašich skúseností chýba Vašej slovenskej komunite, aby bola dobre prosperujúcou komunitou?
8. Kde sa môžeme dozvedieť viac o Vašom živote a o živote Vašej slovenskej komunity v zahraničí? (web, časopis, bulletin, blog, ...)
9. Chcete povedať niečo viac?
10. Poskytnite nám o sebe toľko informácií, koľko uznáte za vhodné:

		Môžeme ho zverejniť?
Vaše meno?	...	Áno – nie
Váš pseudonym?	...	Áno – nie
Váš vek?	...	Áno – nie
Vaša email?	...	Áno – nie
Váš web?	...	Áno – nie
Váš facebook?	...	Áno – nie
Váš Twitter?	...	Áno – nie
Váš LinkedIn?	...	Áno – nie
Iný kontakt?	...	Áno – nie

Vaše odpovede (1-9) štatisticky spracujeme a (možno) štatisticky alebo individuálne uverejníme v časopise Slovo z Britskej Kolumbie, a na stránkach www.sk-bc.ca.

Vašu kontaktnú informáciu (otázka 10) použijeme iba na komunikáciu s Vami a podľa Vašich inštrukcií ju alebo zverejníme alebo nie.

Jozef Starosta, (Jožo), 67, jozef.starosta@sk-bc.ca, \ Coquitlam, Britská Kolumbia

Questions for Slovaks living abroad

1. Where do you live (abroad)?
2. How long have you been living abroad?
3. What Slovak community do you belong to abroad? Why?
4. What virtual (eg. Facebook) Slovak community do you belong to? Why?
5. With what activity do you contribute to the Slovak community living abroad? Why?
6. How does your Slovak community help Slovaks living abroad?
7. Based on your experience, what is needed by your Slovak community for it to prosper?
8. Where can we learn more about you and your Slovak community living abroad? (web, newsletter/magazine/bulletin, blog...)
9. Do you want to share anything else?
10. Please provide whatever information you see as suitable

		Ok to publicize?
Your name?	...	Yes - No
Your handle/username?	...	Yes - No
Your age?	...	Yes - No
Your email?	...	Yes - No
Your webpage?	...	Yes - No
Your facebook?	...	Yes - No
Your Twitter?	...	Yes - No
Your LinkedIn?	...	Yes - No
Other contact?	...	Yes - No

We will compile the statistics of your answers (q 1-9) and (may) publicize the statistics or individual responses in the Slovo z Britskej Kolumbie magazine and at www.sk-bc.ca

Your contact information (q. 10) will be used solely for our communication with you and based on your instructions it will either be publicized or not.

Jozef Starosta, (Jožo), 67, jozef.starosta@sk-bc.ca, \ Coquitlam, Britská Kolumbia

racie bez vodcov ... I tá najmenšia skupina ľudí, ak chce dôjsť k spoločnému cieľu, volí si vodcu ...

Vodca má byť finančne neodvislý ... Následkom všeobecne zažatej skrbivosti našincov nesmie očakávať, aby mu kdejaký výbor, konvencia, kongres niečo „bočného“ odhlasoval ... Radšej nech z vlastného „dopláca“ ... Ak ide príkladom, ľudia si to všimnú a aj ho mileradi nasledujú a podporia ...

Citáty z článku vybral Jožo Starosta.

Súhlasíte? Nesúhlasíte? Chcete si prečítať celý článok?

Navštívte www.sk-bc.ca/vodca1947 a podelte sa s nami so svojou skúsenosťou.

Členovia súboru Slávik po úspešnom prevedení slovenských spevov a tancov „Pod Oravským Zámkom“.

Zlava, vpredu: Benka Kuba, Roman Francisty, Slávka Hruška, Majka Demčák, Albert Hynek, Marika Kubíny

Zlava, vzadu: Renata Francistová, Lucia Krívdová, Dagmar Kuba, Katka Kuba, Diana Janek, Jan Hruška, Petra Havlíková, Dana Cline, Adam Hynek

Slávik pod Oravským zámkom v New Westminsteri

Folklórny súbor Slávik vystúpil so svojou Tradičnou slovenskou svadbou na Európskom festivale 2012 v sobotu 26.mája 2012 v Burnaby. Členovia súboru zopakovali v nedeľu 27.mája 2012 svoje vystúpenie v hale Slovenského kostola sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri.

Prítomní farníci a návštevníci po slovenskej sv. omši ocenili výkony súboru Slávik, pripomenuli si staré zvyky zo starej vlasti a pookriali na tele i na duši pri speve a tancoch, ktoré pod vedením pani Renaty Francistovej previedol folklórny súbor Slávik.

Pani Renata sa takto prihovarila k prítomným divákovi, k členom súboru a k ich rodinnám:

Milí priatelia,

Týmto vystúpením by som sa rada v mene folklórneho súboru Slávik poďakovala páno- vi farárovi Jurajovi Kopanickému, ale aj celej komunite Slovenského kostola Sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri za poskytnutie týchto úžasných priestorov pre naše nácviky. Bez vašej nezištnej pomoci by bola existencia nášho súboru len sotva možná. Dúfam, že naše dobré vzťahy sa budú do budúcnosti upevňovať a rozvíjať aj naďalej.

Už keď som pri ťakovaní, nemôžem si nechať újsť príležitosť poďakovať všetkým členom súboru, ale aj tým, ktorých na javisku síce nevidno, ale radi nám podali svoju pomocnú ruku, a tak nám dopomohli k nášmu výsledku.

Začiatky tohtoročnej sezóny boli ťažké. Stratili sme väčšinu členiek z minulého roku. Niektoré odišli naspäť na Slovensko, iné sa stali mamičkami alebo doštudovali a našli si prácu, ktorá im neumožňovala cho- diť na skúšky. Až vo februári sa nám podarilo dať dokopy súborové jadro, na ktorom sme mohli začať budovať. Našli sa oddané členky, ktoré sa dokázali obetovať a prísť na skúšku aj napriek malým deťom, ktoré nechávali doma so zúfalými manželmi, aj napriek tomu, že mali práve ťažký deň a zdravotne sa necítili najlepšie, aj napriek tomu, že museli

odišť od rodín v čase rodinných osláv a iných podujatí, aj napriek komplikovaným preha- dzovaním "šicht" v práci, atď, atď. Týmto by som rada poďakovala aj ich rodinám, ktoré ich v tejto nádhornej záľube podporovali.

Rada by som poďakovať aj našim muzi- kantom, ktorí sa k nám pridali len nedávno, a tak naplnili naše pranie, ktoré sa nám zdalo neuskutočniteľné. Ďakujem aj ich obetavým rodičom, pani Dagmare a Janovi Hozovým a pani Majke Demčákovej, ktorí pomohli so zápisom nôt, obetavo vozili svoje deti na skúšky a trpezlivo na nich čakali, kým sme neskončili.

Nemôžem zabudnúť poďakovať nášmu láskavému odbornému dohľadu, pani Evke Eller, za jej dobré rady a nápady a za zapoží- čanie nádherných krojov.

Za naším vystúpením sa ale skrývajú aj nespočetné hodiny renovácie a prípravy krojov.

Ďakujeme pani Vierke Vlček, Janke Me- lasovej, Dagmarke a Benke Kuba za pomoc pri ich obšívani.

Ďakujeme manželom Havlíkovcom za výrobu našej svadobnej truhličky, pani Svetlane Bardošovej za pomoc s prekladmi textov do angličtiny, aj Slávke Hruškovej za skompletizovanie kroja pre nášho svadobné- ho otca posledný večer pred vystúpením.

Niektorí členovia súboru Slávik, po nedeľnej sv. Omši, pozývajú farníkov vychádza- júcich z kostola sv. Cyrila a Metoda v New Westminster na Tradičnú slovenskú svadbu, ktorú predvedli vo farskej hale.

Ďakujem Česko-slovenskému združeniu vo Vancouveri za všemožnú podporu a špe- cialne pani Blanke Ondrášekovej a Zuzane Klepl, ktorá je zároveň naším láskavým donorom, za pomoc pri vybavovaní rôznych administratívnych záležitostí a ešte raz pani Zuzane Klepl za pomoc pri získavaní náučného DVD. K nášmu vystúpeniu nám dopomohli aj mnohí ochotní ľudia zo Slovenska, milovníci folklóru, ktorí nám pomohli priblížiť sa k čo najautentickejšie- mu zobrazeniu nášho vystúpenia napríklad dobrou radou, nahratím tanečného DVD, naspievaním jedinečnej, takmer zabudnutej piesne či poslaním inštrukcií k zhotoveniu svadobného venca.

Na záver by som rada poďakovať všetkým našim fanúšikom, ktorých radosť a podpora je tým najväčším hnacím kolesom v našej ďalšej činnosti. Prosím nezabudnite navštíviť našu stránku Slávik na facebook a dať nám "Like". Odkliknutím "subscribe" v pravom hornom rohu si zabezpečíte posielanie ozna- mov z našej stránky priamo do vášho emailu.

(rf)

Po tomto príhovore skupina Slávik predviedla ukážky z tradičnej slovenskej svadby. O kráse spevov a tancov sa môžete presvedčiť návštevou <http://www.sk-bc.ca/slavik>, kde nájdete niekoľko videí z ich vystúpenia. (js)

JANÁČEK NA BŘEZÍCH TICHÉHO OCEÁNU

Je sychravý a větrný lednový večer na severozápadním pobřeží bouřlivého Pacifiku. Studené vlny oceánu se hlučně tříští na skalnatém pobřeží, trajekty nevyplovují z přístavu, ale v bezpečí koncertního sálu hudební fakulty Viktorijské university jsou posluchači unášeni hudbou daleko od zuřící bouře. Pobřežní útesy Britské Kolumbie se jim proměnily v konejšivé pěšinky moravské krajiny kdesi na opačném konci světa. Na chodničky zarostlé hebkou trávou melancholie a laskavě nakažlivého smutku českého srdce v klavírním díle Leoše Janáčka. Ano, pár set metrů od drsného pacifického příboje jsme okouzleni něhou a úžasnou emocionální hloubkou českého klavírního díla „Po zarostlém chodníčku“.

Po doznění kouzelných tónů „Našeho večera“, první skladby cyklu, mladá klavíristka vstává a ke Steinwayi zasedá okamžitě další student, pod jehož prsty se rozezpívá další skladba Janáčkovy cyklu. Během příští hodiny, po kterou jsme čím dále tím více okouzleni něžným a mnohovrstevným mistrovstvím „Zarostlého chodníčku“, jeho první i druhé části a čtyř vět skladby „V mlhách“, tedy celého Janáčkovy klavírního díla, se u klavíru vystřídá dvanáct mladých pianistů. Je to totiž recitál studentů profesorky Evy Solarové-Kinderman, iniciátorky tohoto mono-tematického

programu, jehož koncept je pro studentské koncerty zcela neobvyklý a pionýrský. Je to totiž koncept odvážný, vyžadující aby všichni studenti chápali a cítili interpretační nároky skladatele obdobně a podřídili svou individualitu celkovému konceptu provedení. To bylo potvrzeno navíc i tím, že v jedné ze skladeb zaskočila i profesorka sama. Jednoznačný úspěch tohoto unikátního studentského recitálu díla Leoše Janáčka se nedá vysvětlit pouze třicetiletou pedagogickou zkušeností české pianistky prof. Solarové, která studovala na pražské konzervatoři, graduovala u prof. Webera na Vídeňské Akademii a na Fakultě hudby Viktorijské university už vychovala od roku 1980 stovky pianistů. Rozhodující roli tu zajiště sehrała její celoživotní láska k Janáčkovu dílu, které intenzivně studovala a interpretovala v mnohočetných koncertech v Evropě i Severní Americe. Hloubka jejího interpretačního pochopení Leoše Janáčka jí přinesla nejen ocenění hudebních kritiků, ale i onu mimořádnou schopnost přenést svou lásku i na své studenty. Pouze proto dokázalo dvanáct mladých pianistů, lišících se nejen věkem a zkušeností, ale i kulturním zázemím (od Koreje a Číny přes Severní Ameriku a Evropu až na Střední Východ), interpretovat hluboký citový obsah ryze české Janáčkovy hudby.

Bouřlivý lednový večer přinesl opravdu mimořádný hudební zážitek nejen pro posluchače, ale hlavně pro účinkující studenty. Jsem přesvědčen, že si žáci prof. Solarové lásku pro českou hudbu, kterou dnes jednoznačně prokázali, ponese celým životem. Stopa této skromné a mimořádně nadané umělkyně a pedagožky nejen přetrvá navždy v srdcích jejích studentů, ale jejich porozumění a vztah k české klasické hudbě ovlivní jistě i jejich budoucí posluchače a žáky. Jako Čecho-kanadčan prožívám tento mimořádný večer s pocitem hrdosti a nesmírného vděku za obrovský přínos práce prof. Solarové (a měl bych zmínit i manžele Karlovské, Pavla Klinga a Rudolfa Komorouse, české hudebníky, kteří na Viktorijské Univerzitě rovněž úspěšně vyučovali; ostatně příspěvek českých imigrantů ke kanadské hudební kultuře je úžasný a vydal by rozhodně na hodně tlustou knihu) k oné původní, dodnes platné a vývojem posledního desetiletí ještě nezprofanované dimenze kanadského multikulturalismu. Dnešní večer ukázal, že umění českého skladatele dokáže zásluhou českého srdce kanadské umělkyně obohatit život i na pobřeží Tichého oceánu.

Josef Skála, 20. ledna 2012

Tanečná skupina Domovina z Windsoru

Domovina je kanadsko-slovenská tanečná skupina založená v roku 1983 s cieľom pomôcť udržať nažive naše slovenské kultúrne dedičstvo cez slovenské piesne a tance. Domovina sa snaží už 28 rokov prezentovať krásne slovenské tance po celej Kanade, po Spojených štátoch, ale i v Európe. Mimo provincie Ontário, Domovina vystupovala v Montreali v Quebecu. V roku 1986 Domovina bola jedna z ôsmich etnických skupín, ktorú vybrali, aby vystupovala a reprezentovala Ontário na výstave EXPO '86 vo Vancouveri v Britskej Kolumbii.

V júli 1989 sa Domovina sa zúčastnila štvrtého svetového festivalu mládeže v rakúskom Semmeringu a v lete 1992 na piatom festivale slovenskej mládeže v Martine. Počas pobytu na Slovensku Domovina vystúpila aj v Oravskej Lesnej. V 1993 sa tanečná skupina zúčastnila slovensko-kanadského festivalu v Calgary v Alberte ako aj spomienkovým vystúpením v Crownsnest Pass. V 2003 skupina zavítala do Alberty na 100. výročie Frank Slide. (29. apríla 1903 pri Calgary, nad mestečkom Frank sa zosunul-skolapsoval kopec Turtle Mountain, ktorý pochoval za živa najmenej 76 ľudí a zasypal tri štvrtiny domov mestečka Frank. Bol to najväčší zosun pôdy v Severnej Amerike. – pozn. redaktora)

V Spojených štátoch Amerických Domovina vystupovala na viacerých miestach, na mládežníckom festivale SKS v Poconose a v Danville (Pennsylvania),

Tanečná skupina Domovina po úspešnom vystúpení 6. mája 2012 na Slovenskom festivale v Chicagu

Dievčatá zľava: Nicole Sykora, Natalie Sykora, Erica Chauvin, Stephanie Chauvin, Leah Chauvin, Jessica Cmarada, Veronika Beno, Jessica Stano

Chlapci zľava: Jonathan Stano, Tomas Dobos, Frank Varga, Mike Potocek, Peter Guba

v Detrote, Wyandotte a Sterling Heights (Michigan), taktiež v Chicagu a Joliet (Illinois), v Gary a Whiting (Indiana), v Cleveland a Lakewood (Ohio) a aj v Orlando (Florida).

V júni a júli 1996 a taktiež v 1999, sa súbor zúčastnil na festivale „Dni Zahraničných Slovákov“ na Slovensku a vystúpili tiež na folklórnych slávnostiach pod Poľanou v Detve. V júni 2001 sa súbor zúčastnil Matičného Svetového Festivalu Slovenskej Mládeže v Michalovciach a na 3 Medzinárodných Majstrovstvách Slovenska vo varení a jedení bryndzových halušiek v Krompachoch a svoj pobyt na Slovensku skončili s vystúpením na folklórnych slávnostiach pod Poľanou v Detve. V 2007 Domovina sa zase zúčastnila MSFSM vo Vysokých Tatrách a na folklórnych slávnostiach pod Poľanou v Detve a v r. 2010 vystúpili na MSFSM v Nitre.

Našou učiteľkou je Anna (Palenkasová) Chauvin. Domovina by chcela ísť na Slovensko opäť na budúci rok. V júni budeme mať vo Windsore multikultúrny festival „Carrousel of the Nations“, kde Domovina bude tiež vystupovať.

S pozdravom, Irena Timkova, Director, Slovak Domovina Dancers, Windsor, Ontario, Canada

Kto mi odpovie?

So životným i businessovým partnerom Rickom

Narodila som sa dvom vzdelaným a po vedomostiach chtivým ľuďom. Už to bol začiatok výhod, do ktorých som vpadla.

Moja mama po absolvovaní pedagogickej fakulty ešte donedávna bola učiteľkou matematiky a zemepisu. No a otcovi tá istá fakulta nebola dosť, a tak sa stal absolventom druhej vysokej školy, filozofickej fakulty, ktorú ukončil s titulom Doktor Filozofie. Dozvuky práve jeho výchovy sa odrazia v tomto článku viac, ako zo strany môjho druhého rodiča, hoci nie je pre mňa o nič menej dôležitý.

Ja sa nerada pýtam, pretože nechcem vyzeráť hlúpa... Mohla som mať asi sedem rokov, keď z mňa toto vypadlo. A viem aj kde som stála s otcom - maličké námestíčko, neďaleko Avionu v Bratislave, na trolejbusovej zastávke. Držala som ho za ruku a on mi povedal, "keď sa nebudeš pýtať, budeš a ostaneš hlúpou."

No a to nemal povedať, pretože od toho dňa sa zo mňa stal notorický vyzvedač a pýtač.

Zvedavá som vždy bola, nie však otravná. Hovorím o tej zvedavosti, ktorá vás ťahá za vedomosťami. Otec sa stal mojou žijúcou encyklopediou. Nazvala som ho tak od dávna, keďže na všetky tie nespočetné otázky mal vždy odpoveď. Zopakovala som túto výpoveď v mojej knižke, ktorá bola vydaná v roku 1997. Jej názov je "(BOLA) SOM PRI TOM, alebo kto je vlastne Milan Marković".

Pamätám si, mala som 15 rokov. Nemohla som sa zmestiť, jednak do "kože", ale hlavne do vlasti, ktorá mi bola pridelená ako rodná. Doteraz neviem opísať čo mi tak veľmi prekážalo a nesedelo, ale už v tom veku som vedela, že budem žiť v Severnej Amerike. Kde presne, to som nevedela, ale s maximálnou istotou som už vtedy mohla tvrdiť, že tam jedného dňa poletím bez spiatocnej letenky. Na emigráciu som nepomýšľala ani v neskoršom veku; príliš silné puto vládlo medzi mojou najbližšou rodinou a mnou a nechcela som si predstaviť, že by som ju viac nemohla vidieť.

Poslednou kvapkou k zmene bydliska bol vlastne Bryan Adams bez toho, aby o tom vôbec vedel. Po odznení jeho

hitu "Straight from my heart", ktorý keď som prvýkrát počula z rádia, čakala som, kedy ho moderátor predstaví. Nepovedal len jeho meno, ale i to, že je Kanadčan. Bryanov hlas, prednes a pieseň ma tak nadchli, že som - tuším hneď - ohlásila rodine, že sa sťahujem do Kanady, kde vyhladáam Adamsa a vydám sa za neho... A viete, že som tomu verila? I napriek tomu, že som nemala ani ponatia, ako spevák vyzerá.

Moj sen sa splnil. Teda len čiastočne. Presne po ďalších 15-tich rokoch som pristála na vancouverском letisku. Asi ma to už ozaj doma tlačilo, vyhľadala som agentúru, ktorá mi našla miesto nannny v Langley.

Bez poznania jediného človeka som prišla do mesta, ktoré mi okamžite prirástlo k srdcu a nazvala som ho mojim domovom. Vďaka mojej zamestnávateľke, Barb, ktorá v mojom slovníku je známa pod titulom "anjel strážny", som sa rýchlo dostala do kruhu ľudí, s ktorými si vždy budem mať čo povedať. Showbusiness - tak som vyrastala a nič mi nebolo cudzie v tomto odvetví. Barb mi dala, ako vianočný dar, lístok do nahrávacieho štúdia na štyri piesne.... Nemôžem opísať, ako som vystrájala - ako keď dieťaťu dáte jeho vysnívaný dar.

To boli moje začiatky, čo však som začala vnímať na seba inak ako dovtedy - prestala som sa pýtať. Moja angličtina bola síce dobrá, veď som ju na Slovensku vyučovala, ale táto, tu, mi bola nová. Ja som narábala s britskou, a tu som odrazu začala tapať, jednak čo sa zmysluplnosti týkalo, a potom v terminológii. A keď som sa postavila zoči-voči nezrozumiteľnosti, len som prikyvovala. Tak sa stalo, že som omylom darovala \$100 nemocnici vo White Rock. Ako? Ani sa nepýtajte. Nerozumela som tej osobe, tak som jej zas len prikyvla. No a potom som si v garáži chcela umyť auto (ktoré mi taktiež kúpila Barb, sotva 5 týždňov po mojom príchode a ktoré som potom roky splácala...) a sused po otázkach a mojich pritakávacích odpovediach zistil, že nerozumiem, začala som nad sebou rozmýšľať.

Mojou perličkou, keď som opäť chcela sama všetko riešiť bez pýtania, sa stala príhoda, keď som bola asi dva

Mia s rodičmi a dnes

týždeň po mojom príchode pozvaná na akúsi slovenskú party. Nechcela som tam prísť s prázdnyimi rukami, a tak som išla do prvého obchodu hľadať alkohol. Čo som ja vedela, že na to sú tu špeciálne predajne? Nič som nemohla nájsť, len jeden nápoj, ktorý pripomínal alkoholický, Root beer. Kúpila som 6 plechoviek, nejaké čipsy a dotiahla som sa domov.

Barb sedela na zemi, hrala sa s deťmi a keď som okolo nej prechádzala s tými taškami, spozornela a hovorí, "hej, kamže, kam, party-girl?" Hovorím, že som pozvaná na akési mecheche. Na to sa zdvihla a prešla taškou. Dodnes ju vidím a počujem reagovať vážne a pohotovo: "OK. It's ten to six. Hop in to my car, I will drive you to a liquor store...". Tak ma ušetrila pred našincami trapasu... Vlastne len vtedy, teraz to už viete aj vy.

Tá zvedavosť, ktorú veľmi výstižne popisuje anglické "inquisitiveness", sa čoskoro vrátila. Inšpiroval ma a veľmi motivoval k tomu môj bývalý kanadský manžel, jeden z najvzácnejších ľudí, akých som doposiaľ poznala. Na začiatku nášho manželstva so mnou presedel hodiny, hádzal po mne anglické slová a ak som ich nevedela ja vysvetliť, vysvetlil ich on. Povzbudzoval ma k otázkam, ak som slovo nerozumela. V tomto smere, ako aj v iných, bol pre mňa náhradou za môjho otca.

Ta zvedavosť, hraničiaca s "hladom" po poznaní, sa definitívne prevalila pred rokom a pol, keď som začala tvrdo šľapať v otcových topánkach a vytvorila - tiež s otcovou veľkou pomocou a podporou námet na "talk show" pre rozhlas. Vo februári 2011 som odvyšielala prvú zo stanice CJSF FM radio umiestnenú na SFU campus-e a zotrvala som tam presne rok. Moje programy mali vždy dvoch hostí, ktorých spájala moja téma. Napriek tomu boli obaja kontrastní. Bola to zaujímavá robota. Po roku som prešla s tou istou tematikou do nezávislého štúdia v New Westminster s jednou malou obmenou - len s jedným hosťom. No a v máji tohto roku mi Shaw TV ponúkla veľkú príležitosť, preformátovať program pre televíziu. Ostala len zvučka. Ta ide so mnou každou mojou show.

Keď sa ma ľudia - známi, neznámi pýtajú, čo ma baví na tejto práci, odpoveď mám okamžitú - spoznala som desiatky nových, zaujímavých ľudí, ktorí mi dali veľmi veľa. Naučila som sa veľa nového z desiatok rôznych sfér - počas štúdií týchto ľudí a ich profesií, čo vlastne predchádzalo tomu konečnému rozhlasovému či televíznemu interview. Keby nebola vo mne tá vrodená, nenásytá túžba po poznaní nového, nemohla by som robiť to, čo robím. Pýtať sa sa ozaj vypláti.

Mia Zimmerman

Páči sa Vám náš časopis? Chcete ho podporiť? Chcete sa zapísať do Knihy sponzorov Slova z Britskej Kolumbie?

Navštívte <http://www.sk-bc.ca/donate> a môžete nás podporiť "online". Žiadny príspevok nie je príliš malý. Vaša finančná podpora \$50 a viac automaticky zahŕňa ročné predplatné na 4 čísla. Ak si želáte, Vaše meno uverejníme v budúcom čísle v rubrike "Naši sponzori".

väčšie ako v minulosti. Myslím si však, že priestory sa osvedčili. Prvý rok bol veľkým testom, v ďalších rokoch sa to bude už len vylepšovať :)

Aké sú „dozvuky“ Eurofestu?

Veľmi dobré, hoci, ako som spomenula, máme čo vylepšovať. Počasie nám vyšlo, bolo krásne, teplo, a to určite tiež veľmi pomohlo úspešnému príbehu festivalu.

Akú úlohu hralo Slovensko na Eurofeste?

Veľkú! Som veľmi rada, že Slovensko malo na Eurofeste opäť zastúpenie. Keďže som Slovenka a prvých desať rokov som organizovala reprezentáciu Slovenska na festivale, bola som smutná, keď po mojom pracovnom vynútenom odstúpení dva roky Slovensko nebolo na Eurofeste zastúpené. Som veľmi rada, že tohto roku Slovensko na Eurofeste nechýbalo a že sme mali krásny kultúrny stánok a krásne folklórne vystupenie, ktoré súbor Slávik nadviedol zvlášť pre túto príležitosť.

Slovensko na Eurofeste 2012

Marika, ako si sa stala „šéfkou“ Európskeho Festivalu?

Hmm... „šéfkou“? ... to slovo som už dávno nepočula... Prvýkrát v histórii Európskeho Festivalu vedenie odsúhlasilo najat' profesionálneho „Events Planner-a“ a vyhlásili konkurz a začali hľadať. Začiatkom decembra 2011 som dostala e-mail od jedného môjho zákazníka, v ktorom som sa dozvedela, že jednu akciu, na ktorej som vtedy pracovala, zrušili, a ja som tak stratila 300 hodinový kontrakt... Čo bolo však paradoxné, že v ten istý deň, o pár hodín neskôr, som dostala telefonát, že Európsky Festival hľadá „Event Planner-a“ a či by som nemala záujem prihlásiť sa do výberového konkurzu. Strašne som sa potešila lebo ako pre jednu zo zakladateľiek Európskeho Festivalu, bol tento festival stále mojou „srdcovou“ záležitosťou, a tak som neváhala ani chvíľu a poslala som im svoje Resume. Po týždni ma prizvali na pohovor a pred Vianocami som sa dozvedela, že som „lucky winner“ a kolotoč sa začal :).

Koľko času si venovala príprave festivalu?

Vyžiadalo si to päť mesiacov tvrdej práce - každý deň, aj víkendy. Nebolo dňa, kedy by som na festivale nepracovala, väčšinou to bolo 18 až 20 hodín denne a niekedy aj viac... Ale ako som spomínala, festival mi bol, a stále je, srdcu blízky, takže mi vôbec nevadilo pracovať „around the clock“. Niekedy som si priala, aby mal deň 48 hodín, aby sa to všetko stihlo.

S kým si spolupracovala?

Mojou pravou rukou bola Prezidentka EuroFest BC Society, pani Codruta Rotaru, Rumunka, EuroFest BC Society Board of Directors a, samozrejme, reprezentanti všetkých zúčastnených krajín.

Koľko národov a národností sa zúčastnilo tohto ročného Eurofestu 2012?

29

Kto boli čestní hostia?

The Honourable John Yap, Minister of State for Multiculturalism, MLA for Richmond-Steveston and Chair of Immigration Task Force, Ms. Kathy Corrigan, Burnaby-Deer Lake MLA, Mr. Raj Chouhan, Burnaby-Edmonds MLA, The Honourable Derek Corrigan, Mayor of City of Burnaby, Mr. Pietro Calendino, Councillor, City of Burnaby, Mr. Paul McDonell, Councillor, City

of Burnaby, Mr. Richard T. Lee, MLA for Burnaby North, Parliamentary Secretary for Asia-Pacific

Ake prekvapenia si zažila behom Eurofestu?

Prekvapenia? Ani neviem, hlavne počasie ma veľmi, veľmi milo prekvapilo a potešilo! Dva týždne pred festivalom som denne sledovala predpovede a každý deň sa to menilo... Keďže počasie vo Vancouveri a okolí je, ako sa povie na Slovensku – „aprílové“, tak sme naozaj nevedeli čo nás čaká. Bolo krásne teplo a odzrkadlilo sa to aj na návštevnosti a na šťastnej nálade všetkých ľudí. Mala som toho „trošku“ veľa na starosti, tak som si moc festival ani neužila, ale keď si pozerám rôzne videa a zábery z festivalu alebo aj fotky, tak sa veľmi teším, že to všetko celkovo dopadlo dobre. Ako organizátor som videla veľa chybičiek, ktoré sa vyskytli, ale na chybách sa učíme, a len tak môžeme ísť dopredu.

Prečo bol Eurofest na Swangard štadióne?

Festival sa rozrástol a potrebovali sme väčšie priestory a tiež sme chceli dostať festival do novej etapy. Keďže mesto Burnaby náš festival veľmi podporuje, tak nám navrhli zorganizovať festival na Swangard štadióne. Ísť na nové miesto po 12 rokoch nebolo jednoduché. Náklady s organizovaním festivalu v nových priestoroch a so všetkým, čo k tomu patrí, boli oveľa

Dúfam, že zastúpenie Slovenska na festivale bude aj naďalej pokračovať! Je to dôležité!

S pani Marikou Kovalčíkovou, hlavnou organizátorkou festivalu európskych krajín Eurofest 2012 sa zhováral Jožo Starosta. Marika organizuje viacere podujatia slovenských komunít v Britskej Kolumbii, spomeňme aspoň vystúpenie Záračného divadelného automatu „Teatro Tatro“ počas Zimných Olympijských Hier 2010 vo Vancouveri a vysielanie záberov zo Slovenskej televízie každý pondelok a sobotu od 3 do 3:30 poobede na 51 alebo 116 kanáli.

Ak máte záujem o viac fotografií z Eurofest 2012, navštívte <http://www.sk-bc.ca/eurofest2012>

Predstavenie rozprávky o Čertovi a Princeznej

Každý z nás sa môže pristihnúť pri tom, že sa zapozorá do rozprávky a nezáleží pri tom koľko má rokov. Na predstavení boli víťan všetci, bez rozdielu, mladí či starí. Presne takouto pozvánkou sme pozvali širokú verejnosť na predstavenie hrané na Európskom Festivale po prvýkrát v angličtine. Repríza bola o 2 týždne neskôr, v divadle, v originále, v českom jazyku.

Autorkou príbehu a zároveň režisérkou neboli nik iní, ako už v našom kruhu známa mladá členka miestneho amatérského Divadla za rohom, Evka Cyrani. A ako sa to všetko "zomlelo"? Keď pri jednom stretnutí prípravnej skupiny Európskeho Festivalu ma napadlo zahrať na Európskom Festivale pre širokú verejnosť divadlo, Marika to nadšene prijala, a hneď sme sa dali do toho. Marika ako organizátorka Eurofestu myšlienku plne podporovala, a potom už bol len "krôčik" k realizácii tejto myšlienky.

Predtým, ako som povedala záväznú "Áno", musela som mať istotu, že tomuto nápadu budú rovnako nadšene naklonení aj Evka Cyrani a team hercov, ktorí tú rozprávku mali nacvičiť v čestine. A oni boli. Evka Cyrani som už párkrát pri takýchto predstaveniach pomáhala, a tak sme sa dohodli, že Evka sa postará o hercov a o hranie a ja, ako "produkčná" sa postarám o všetko ostatné.

Nebolo to jednoduché, ale nadšenie nám vydržalo až do konca a hodiny skúšania s kopou srandy a zábavy boli našou odmenou. Bolo to prvýkrát, čo tento he-

recký team mal hrať aj v angličtine, takže sme mali určité obavy, ale vzájomná podpora nám dodávala silu. Úprimne musím povedať, že táto malá herecká skupina bola veľmi dobre zohraným hereckým tímom. Som veľmi rada, že som mohla byť jej súčasťou.

V deň "D" sme hrali dvakrát a naše predstavenia mali naozaj úspech. Na predstaveniach sa pobavili nielen deti, ale aj dospelí. Bola som veľmi pyšná, keď som pri vstupe do stánu, kde sa predstavenie hralo, usmerňovala záujemcov a odpovedala som na otázky čo sa to vlastne v našom stane deje. Mala som hrejivý pocit úspechu, keď som videla rozžiarené detské očka, ktoré sa neodtrhli od našich hercov ani na okamih a vydržali sa skoro celú hodinu na nich dívať. Bolo až humorné sledovať malé 5-6 ročné dievčatko, ktoré si v tej horúčave "odskočilo" pre zmrzlinu, ale behom sa vracalo, aby jej z predstavenia veľa neuniklo. Prekvapila ma tiež jedna pani, ktorá sa ma opýtala "nie ste vy to divadlo čo nacvičilo aj Skrotenie zlej ženy?" Priznala sa, že rada chodí na naše predstavenia, aj keď vôbec nerozumie čestine, ale vraj vždy chápe, o čo v hre ide.

Herci mali po predstaveniach na Festivale veľmi dobrý pocit, že všetko zvládli a hneď začali nacvičovať predstavenie v čestine. Bola to sranda, pretože či chceli alebo nie, anglické slová a výrazy sa im plietli do textov. Skúšky boli niekedy až neuveriteľne komické, ale nakoniec predsa len všetko vyšlo a čestina bola vycibrená. Predstavenie v čestine (2 týždne po Eurofeste) malo

tiež úspech. aj keď, bohužiaľ, divadlo zaplnené nebolo. Diváci (hlavne dospeláci) nešetrili ani smiechom, ani potleskom, čo potvrdzuje, že sa dobre zabávali. Deti ocenili, že sa mohli po predstavení odfoťiť s princeznou aj čertíkmi.

Čo povedať na záver? Za seba môžem konštatovať, že Evka Cyrani, ako mladá a nádejná režisérka je zárukou dobrého predstavenia a verím, že nás aj v budúcnosti milo prekvapí ďalšími predstaveniami pod svojou režisérskou "taktovkou".

Eva Malenka

Ostrov Savary Island

Karol Bodnár a.k.a. zálesák Charlie, nám poslal takúto emailovú pohľadnicu.

Traja kamaráti-krajanovia (Katarína 1, Katrína 2, Peťo), ja a pes (Stella), kanoe + vybavenie na táborenie, došli do Powell River. Pozreli sme do mapy a pokračujeme do malého prístavu LUND. Preverujem ceny, všetko sedí, aj čas odchodu (\$11 pre 1 osobu, \$25 za kanoe a psa, tam a späť je to \$188 + tax). Mali sme čakať 2 hodiny, ale nečakáme.

Slnko nám svieti, pod modrou oblohou je more pokojné, čaká na nás. Zabárame veslá mocným ľadným pohybom, rozrážame modré mierne vlny, okolo strmého skalnatého brehu, na skale naklonená borovica vonia miazgou, v mori vidíme aj pár tuleňov, ako zvedavo vykukujú z vody, šinieme sa na juh, potom na juhozápad, na ostrov Savary Island.

Dorážame na južný breh ostrova, voda je teplá s jemným bielym pieskom, fotíme, obdivujeme krásne pobrežie s čistou morskou vodou, more šumí, Stella si pláva vo vode, vychutnáva morské vlny. Ideme ďalej. Rozhodli sme sa, že pôjdeme až tam kde nájdeme dobrý "camp", v diaľke vidíme zasnežené vrcholce hôr na Vancouver Island.

Tesne pred západom slnka sme našli dobrý camp, rozkladáme oheň i stany na piesočnatej plošine v riedkej trávě, medzi kvitnúcimi krikmi a kvetmi, opekané klobásky zavoňali na rošte, proste je pohoda, skúmame okolie, fotíme západ slnka, na brehu i na vode, pri táborovom ohni znejú tóny z gitary, nad nami žiari spln mesiaca, južný vietor nám dýcha do oňa, obloha sa zatahuje. V noci sa rozpráso, ráno stávame v daždi, je odliv a zbierame ustrice, máme ich poriadnu hromadu, ťaháme ich s Peťom do tábora, vypražené len tak trošku poprúšané s múkou, je to dobrá pochúťka!

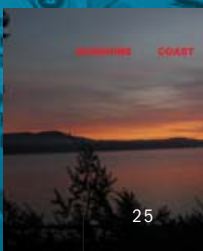
Počasie sa nám zmenilo, aj keď hlásili dobré, nemáme na výber, je odliv, asi 200 merov ťaháme lode do vody a vyrážame proti vlnám a silnému vetru, vriacame sa najkratšou cestou z ostrova do prístavu, cestou sa ponad nás občas nebezpečne prelievajú bočné vlny, ale potom vietor i vlny nám pomáhajú, doslova nás tlačia do prístavu.

Neodporúčam neskúseným-nevodákom veslovať na rozbúrenom mori (z. Ch.), lepšie radšej počkať na "Water taxi", aj keď to stojí peniaze! Šťastne a s úsmevom priviazujeme lode, slnko nám znovu vyšlo, v prístave si dáme dobrú polievku (z butter clumps), je perfektná, pozývam našu partiu na Coffee-Expresso a lúčime sa, do ďalšieho stretnutia.

Vodácke AHOJ! Zálesák Charles

Chcete sa aj vy zúčastniť niektorej z turistických výprav, ktoré zálesák Charles organizuje? Napište mu na zalesakcharlesbodnar@gmail.com alebo mu pošlite sms-ku na 778-987-6356.

Boli ste už s Charlesom na turistike? Opíšte nám svoje zážitky (slovo@sk-bc.ca).

Sun Run 2012

Dňa 15. apríla 2012, ako každoročne, sa "Slovak Team" zúčastnil najväčšieho 10 km behu Severnej Ameriky - Vancouver Sun Run. Celkový počet účastníkov tohto roku bol 48,904. Pod vedením kapitána tímu, Diany Janek, bežalo 12 Slovákov. Najrýchlejší čas tímu dosiahol Milan Benačka 0:47:20, tesne za ním dobehol Michael Oravec s časom 0:48:40. Celkovo sa náš tím umiestnil na peknom 7. mieste zo 45 tímov v jeho kategórii. Ešte raz veľmi pekne ďakujeme všetkým zúčastneným tohto krásneho podujatia a pevne veríme, že v budúcom roku sa rady bežcov so slovenským znakom na tričkách rozrastú. Diana

Členovia "Slovak Team" na Sun Run 2012: Miroslav Kralovic, Michael Oravec, Milan Benačka, Peter Bodo, Jakub Dunaj, Jozef Lady, Lukas Luptak, Lucia Matusova, Igor Sekyra, Diana Janek a Marta Kusova. Na fotke je tiež Martina Procházková, ktorá bežala individuálne.

Nový predseda ÚŠZZ

Na predsedníckom poste Úradu Slovákov žijúcich v zahraničí (ÚŠZZ) prišlo k zmene. Vláda premiéra p. Róberta Ficu dňa 9. 5. 2012 odvolala súčasného šéfa p. Milana Vetráka a za nového predsedu ÚŠZZ vymenovala p. Igora Furdíka (na fotografii), ktorý sa svojej funkcie ujal vo štvrtok 10. mája. P. Vetráka vymenoval za predsedu ÚŠZZ predchádzajúci kabinet p. Ivety Radičovej 10. februára minulého roka.

Ďakujeme p. Milanovi Vetrákovi za jeho prácu a vedenie ÚŠZZ a želáme novému predsedovi, aby sa mu darilo viesť Úrad pre dobro všetkých zahraničných Slovákov. js

Chodte do celého sveta ...

"Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu" (Mar 16, 15).

Medzi tých, ktorí odišli do sveta hlásať evanjelium patrí aj náš duchovný Otec, Juraj Kopanický, ktorý pracuje vo farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminster už celých 10 rokov.

Nedávno oslávil svoje 15. výročie kňazstva. 15 rokov kňazstva, z ktorých 2/3 strávil hlásaním evanjelia medzi nami.

O niekoľko mesiacov oslávi otec Juraj svoje 40. narodeniny. 40 rokov svojho života, z ktorých ¼ venoval nám, mladým aj starým

farníkom farnosti sv. Cyrila a Metoda v New Westminsteri, novorodencom, ktorých krstil, ale aj zomrelým farníkom, ktorých pochoval, deťom, ktoré pripravoval na prvé sv. prijímanie, ale aj tým, ktorých pripravoval na odchod z tohoto sveta, mladým, ale aj starším párom, ktorým vysluhoval sviatosť uzavretia manželstva. Vďaka patrí Otcovi Jurajovi aj za tú časť 10-tich rokov svojho života, ktorú strávil s nami v spovednici,

pri návšteve starých a chorých farníkov a za oltárom pri slúžení eucharistie.

Áno, otec Juraj je pastier, ktorý pozná svoje ovce po mene. Kráča príkladom pred svojimi ovcami a oni idú za ním, lebo poznajú jeho hlas. A má aj iné ovce, ktoré nie sú z tohoto ovčince. Aj tie sa snaží priviesť k Prameňu, aby bol jeden ovčinec a jeden Pastier.

S vďakou si uvedomujeme, aké je to požehnanie mať v našom kruhu pastiera, ktorý nás vedie a ktorý sa nám prihovára našou materinskou rečou. Vyslovujeme z hĺbky srdca "Pán Boh zaplať" za Otca Juraja a vyprosujeme mu veľa Božieho požehnania, síl a dobrého zdravia do ďalších rokov jeho plodného kňazského života. js

Spevacká skupina

Predseda Matice slovenskej v Bavorsku

Vzácneho hosťa privítali zahraniční Slováci v piatok, 22. júna 2012 vo večerných hodinách v bavorskej metropole Mníchov. Zavítal medzi nich Ing. Marián Tkáč PhD. - predseda Matice Slovenskej od novembra 2010. Podujatie organizovali spoločne Slovenská katolícka misia v Mníchov, Slovensko-Nemecký Kultúrny klub a Generálny konzulát Slovenskej republiky.

Hlavným bodom programu návštevy bolo stretnutie predsedu MS s krajanmi. Večerom prítomných sprevádzal „domáci pán“ priestorov misie, farár slovenskej komunity pre Bavorsko mons. Rudolf Maslák. Po príhovore predsedu MS sa rozbehla diskusia v ktorej Marián Tkáč reagoval na rôznorodé otázky a postrehy Slovákov žijúcich v Bavorsku.

Štefan Bujalka

Speváci

Spevacká skupina zo slovenského kostola sv. Cyrila a Metoda chodí každoročne na sviatok sv. Antona spievať počas sv. omše do kostola St. Anthony vo Vancouveri. V jednom týždni sa v ich kostole vystrieda 7 vybraných spevackých skupín, ktoré okrášlia bohoslužbu svojím spevom. Bolo to tak i tento rok. Naši speváci, okrem tradičných anglických a latinských liturgických piesní, zaspievali aj slovenskú pieseň "Ó Mária bolestivá, naša ochrana".

Vďaka patrí pani Janke Železnej, našej organistke, ktorá každoročne spevákov organizuje a sprevádza na orgáne. Tento rok si však "iba" zaspievala. Za orgánom ju vystriedala mladá organistka Aneška, ktorá tu bola na návšteve zo Slovenska. Na husliach spevy doprevádzala Majka Demčáková. (js)

Slovensko-kanadské rokovania aj o lepšej mobilite mladých ľudí

Štátny tajomník MZV SR P. Burian prijal vo štvrtok 7. júna veľvyslankyňu Kanady v SR Valerie Raymond. Spoločným záujmom oboch krajín bolo ďalšie zvýšenie kvót pre pobyty mladých ľudí v rámci Zmluvy medzi SR a Kanadou o mobilite mladých, o ktoré je najmä medzi mladými Slovákmi obrovský záujem. Slovenskí občania vo veku 18 až 35 rokov môžu prostredníctvom iniciatívy Zažite Kanadu (Experience Canada) požiadať o možnosť cestovať a pracovať v Kanade maximálne na jeden rok. Zmluva tiež uľahčuje mladým Kanadanom získanie ročnej cestovateľskej, pracovnej a životnej skúsenosti na Slovensku.

(MZV SR)

Mŕtva veľryba na pláži

Mŕtvu veľrybu (humpback whale) objavili 12. júna 2012 okolo 4 hodiny ráno pri raňajšom odleve na pláži vo White Rock (časť Veľkého Vancouveru). Veľryba bola zamotaná do rybárskeho lanka a usudzuje sa, že asi zahynula od hladu. Stovky divákov stáli v úžase pri mŕtvej veľrybe s hlbokým smútkom v srdciach. Pre viac podrobností choďte na Google „white rock whale on beach“.

Uhoř

Training Funds for Small Businesses

If your business is in one of the following sectors,

- Healthcare and Social Services
- Manufacturing
- Transportation
- Technology, Clean Tech and Green Economy
- Natural Gas

and employs under 100 people you may qualify for the ASPECT Targeted Skills Shortage Program. Eligible employees can access up to \$1500 towards courses that are specific to the employees' workplace need.

More information: www.tsspbcc.com, Kat at 604.362.2060 or kat.starosta@training-innovations.com

Vybrali sme z pošty

Vážená redakcia, zdravím ... Mám sa - ako nezamestnaný. Bohužiaľ na Slovensku sa rozvíjajú pracovné pomery asi takto, citujem: „po pondelkovej porade nám bolo oznámené Vaše ukončenie v spoločnosti Sungwoo Hitech. Zajtra nenastupujete do práce. Dôvodom boli vaše slabé pracovné výkony...“ Podotýkam, že pre kórejskú firmu som pracoval dohromady vyše 3 rokov. Ale nebudem sa sťažovať, hoci som už 2 mesiace doma.

Mrzí ma však, že moje rozhodnutie ísť do Kanady dostalo poriadnu ranu pod pás, keď program Experience Canada—Zažite Kanadu naplnil kvótu na rok 2012. No nevadí.

Chcel by som sa opýtať, či tam u Vás nie je dajaká organizácia či spoločnosť, ktorá sa zaoberá česko-slovensko-indiánskymi vzťahmi. Myslím tým kultúru, spoločné akcie, výuka jazyka, výuka histórie atď. Som si vedomý, že indiánska otázka je ešte aj teraz citlivá. Ak niečo takéto existuje, mohol by som poprosiť o ich adresu?

S pozdravom Dušan Šteiner

Dušan, tvoju otázku som poslal Andrejovi, ktorý čo-to vie o živote indiánov na Yukone. Jozef

Jozef, žiaľ, s nejakou takou organizáciou som sa nestretol. Mnohé kmene (first nations) majú svoje kultúrne spolky, vrátane jazykových, ale mám taký pocit, že oni sa skôr stykajú len medzi sebou na rôznych „pow-wow“ a iných kultúrnych slávnostiach - a tam „neindiánov“ človek stretne len veľmi zriedka (ak, tak prirozených/privydatých). Ako Dušan naznačil, vzťahy medzi bielymi a indiánmi sú stále veľmi bolestivé (mnohí sa aj na Canada Day - 1. jún - pozerajú nakrivo, ako na výročie okupácie).

Neviem kam Dušan svojou otázkou mieri, ale ak by mal záujem sa o kanadských indiánov dozvedieť z prvej

ruky, treba sem prísť a veľmi pomaličky sa s nimi zbližiť. Aj to môže byť ťažké, lebo mnohí sú veľmi zatrpknutí na rôznych „researchers“, ktorí mali záujem o indiánske kultúry, ale len kvôli tomu, aby to speňažili (kde sú aké nerasty, liečivé bylinky, poľovačky) alebo to dali do múzea. Žiaľ, je to zložitá... :(Andrej

Dušan, mal som šťastie stretnúť sa s náčelníkom indiánskeho kmeňa, ktorého meno je Dan George. Bolo to stretnutie na stránkach jeho dvoch spirituálnych kníh „My Heart Soars“ a „My Spirit Soars“. Položil som mu iba jednu otázku, „What is your message for white man“? Možno tá bude zaujímať jeho odpoveď:

My white brother does many things well for he is more clever than my people but I wonder if he knows how to love well. I wonder if he has ever really learned to love at all. Perhaps he only loves the things that are his own but never learned to love the things that are outside and beyond him. And this is, of course, not love at all, for man must love all creation or he will love none of it. Man must love fully or he will become the lowest of the animals. It is the power to love that makes him the greatest of them all ... for he alone of all animals is capable of love.

When Christ said that man does not live by bread alone, he spoke of hunger. This hunger was not the hunger of the body. It was not the hunger for bread. He spoke of hunger that begins deep down in the very depths of our being. He spoke of a need as vital as breath. He spoke of hunger for love.

Love is something you and I must have. We must have it because our spirit feeds upon it. We must have it because without it we become weak and faint. Without love our self-esteem weakens. Without it our courage fails. Without love we can no longer look out confidently at the world ...

But with love, we are creative. With it, we march tirelessly. With it, and with it alone, we are able to sacrifice for others.

Z emailov, z citátov zo spomínaných dvoch kníh a z Facebook zostavil Jožo Starosta

Môj manžel rád rybáril a jen co se na jaře trochu otepilo, vyráželi jsme na ryby. Dost často jsme se vraceli s úlovkem a měli salmóna k večeři. Jednou chytil uhoře. Ja se dívám na toho hada v podberáku s nedůvěrou a ptám se: „Budeš to jíst?“ Manžel mi odpověděl, že když ji chytil, tak ji nebude pouštět zpátky, praštil rybu po hlavě a hodil ji na led. Když jsme se vraceli domů, potkali jsme na chodbě naše čínské sousedy a k mému údivu manžel jim uhoře nabídl a oni ho s díky přijali. Druhý den večer sousedka klepala na dveře a když jsem otevřela, začala mi vyprávět, co se stalo s rybou. Dala ji do lednice v igelitovém sáčku jak jsme jim ji dali a druhý den po návratu z práce chtěla rybu

udělat k večeři. Otevřela lednici a našla tam prázdný sáček. Ryba byla pryč. „Asi ji manžel upekl a snedl na oběd“, uvažovala, „anebo ji dal dcéři“. Později vytáhla z lednice hrnec s polévkou, kterou vařila den předem a tam, k svému údivu, našla rybu živou a zdravou plavat mezi zeleninou. Přišla požádat mého manžela, aby ji pomohl rybu vyndat z polévky a zabít, na což si sama netroufala. Od té doby, když manžel něco chytil, vždycky jsem se ho nezapoměla zeptat jestli si je jistý, že chycenou rybu určitě zabil, abych ji nenašla plavat v polévce.

Marcella

Sinclair TRAVEL
144-757 West Hastings Street, Vancouver, BC V6C 1A1

Join Jean-Michel Cousteau on an exotic adventure onboard the m/s PAUL GAUGUIN – your luxury cruise through French Polynesia to the soul of the South Seas December 1 – 15, 2012 escorted by Sinclair Travel.

Call Sinclair Travel at 604-682-1720 and mention this coupon for the best deal.

Paul Gauguin CRUISES

www.sinclairtravel.com

 STRAWBERRY'S BAKERY
IN THE IL MERCATO SHOPPING CENTRE

Paul Levarsky

100 - 1641 Commercial Dr. (604) 254-5191
Vancouver, B.C. V5L 3Y3 cell: (604) 537-3054

Sutton West Coast Realty™
AN INDEPENDENT MEMBER BROKER

Diana Janek Realtor®
Cell: 604-379-9873

 djanek@sutton.com
www.dianajanek.ca

You've found a home

Port Moody **FESTIVAL of the Arts**

September 20 - 30, 2012
Discover arts and culture at your doorstep

Experience Slovakia
Little Big Country
as part of the **Port Moody Festival of the Arts**

Friday September 21, 2012 | 7pm
Port Moody Inlet Theatre
100 Newport Drive

Celebrate 20 Years of Independence with visual arts, music, traditional folk dance, cuisine and a special Slovak entertainer

7pm Reception | 8pm Show
Tickets \$20
604.931.2008 x 0
pomoartsfestival.ca

Presented by the arts centre port moody

DISCOVERY CHILDCARE CENTRE

ZUZANA KLEPL
OWNER/LICENCEE
www.burnabychildcare.ca

#49 - 7411 12th Ave, Burnaby, BC V3N 2K2
TEL: 778-397-2892 FAX: 778 397 2893

Yours and only SLOVAK connection for all your residential real estate needs

Your ROCK SOLID BRIDGE to your dreams

 Olga (Michel) SLOVAK
778-388-2281
www.slovakolga.ca

Prudential Sterling Realty
slovakolga@shaw.ca
Guaranteed service-Friends

 Prudential

 Fleetwood PARK DENTAL CENTRE

Dr. Viera Carnogursky
604.543.3334

505-15950 Fraser Highway
Surrey, BC V4H 0X8
New Patients Welcome
www.fleetwoodparkdental.com

TORRA ENTERPRISES LTD.
MECHANICAL CONTRACTING

PETER LEVARSKY
PRESIDENT

5682 - 146TH STREET
SURREY, BC V3S 2Z6
TEL: (604) 599-8424
FAX: (604) 599-8479
CELL: (604) 728-7402
Email: torraenterprisesltd@shaw.ca

Ponúkate výrobky alebo služby pre čitateľov nášho časopisu v Britskej Kolumbii, na Slovensku alebo inde vo svete?

Inzerujte v časopise Slovo z Britskej Kolumbie. Ponúkame rôzne veľkosti inzertnej plochy a rôzne druhy zľavy. Ak máte záujem, navštívte <http://www.sk-bc.ca/pricelist> kde nájdete viac podrobností o možnostiach inzertovania.

C				R	E		
	V ₁				O	A	
				U			V ₁ N
			O				U
A	R				N	E	
	O			C			
U	R			A			
		V ₂	N				C
		N	O				R

Písmenkové Sudoku

Bol kapitánom lode. Žil v 18.storočí. Precestoval kus západného pobrežia terajšej Britskej Kolumbie. Zomrel mladý, 40-ročný. Ako sa volal? Ak neviete, odpoveď môžete nájsť v jednom riadku alebo stĺpci nášho písmenkového SUDOKU. Troch správnych riešiteľov odmeníme. Vaše riešenia pošlite na slovo@sk-bc.ca.

Správne riešenie písmenkového Sudoku zo 14. čísla časopisu Slovo z BC je COQUITLAM, tak ako ukazuje priložený obrázok. Je to meno mestíčka, ktoré je časťou Veľkého Vancouveru. Sídli tu redakcia časopisu Slovo z Britskej Kolumbie. Coquitlam získal svoje meno (r.1860) anglickým prepisom mena domorodého kmeňa Indiánov, ktorí sa nazývajú Kwikwetlem, a ktorí žili v oblasti Coquitlamu od nepamäti. Kmeň Kwikwetlem si svoje meno vybral podľa mena malého červeného lososa, ktorého tak volajú vo svojom jazyku Hun'qum'num. Obrázok lososa s menom Coquitlam môžete nájsť na mnohých miestach naprieč mestom Coquitlam. Správne riešenie nám poslali p. Olga Slobodniková z B. Bystrice, p. Anton Scheber z Bratislavy a p. Bertha Palko z Coquitlam. Všetkým trom správnym riešiteľom posielame poštou zdarma výtlačok 15. čísla nášho časopisu Slovo z Britskej Kolumbie.

L	Q	T	O	C	H	V	I	A
U	A	M	T	L	I	O	C	Q
O	I	C	Q	A	U	M	L	T
A	U	O	I	T	C	Q	M	L
T	M	L	A	U	Q	I	O	C
Q	C	I	H	O	L	A	T	U
C	O	Q	U	I	T	L	A	M
M	L	A	C	Q	O	T	U	I
I	T	U	L	M	A	C	Q	O